

BOPHELO BO SEBETSANG BA BOKRESTE

BOPHELO BO SEBETSANG BA BOKRESTE

Shepherds Global Classroom e teng ho hlomella 'mele oa Krete ka ho fana ka lenaneo-thuto bakeng sa baetapele ba ntseng ba hola ba Bakreste lefatšeng ka bophara. Re ikemiselitse ho atisa mananeo a koetliso ea matsoalloa a moo ka ho beha thupelo ea lituto tse 20 matsohong a bakoetlisi ba moea naheng e 'ngoe le e 'ngoe ea lefatše.

Thupelo ena e fumaneha ho nkoa mahala marang-rang ho <https://www.shepherdsglobal.org/courses>

Mongoli ea etelletseng pele: Dr. Stephen K. Gibson

Copyright © 2021 Shepherds Global Classroom

E fetoletsoe puong ea Sesotho ho tsoa ho Khatiso ea Pele ea Senyesemane. Litokelo tsohle li sirelelitsoe.

Lisebelisuo tsa mekhatlo ea boraro ke litokelo tsa molao tsa beng ba tsona 'me li arolelanoa tlas'a lilaesense tse fapaneng.

Ka lebaka la lithibelo tsa litokelo tsa molao, litemana tsa Bible ha li ea kenyeletsoa bukeng ena. Litšupiso tsa Bible li fanoe ka mabitso a libuka tse sebelisoang ho Contemporary Southern Sotho Bible (City Bible Foundation). Ka kōpo, sebelisa phetolelo efe kapa efe ea Bible e fumanehang ho bala litemana tsa Bible thutong ena.

Tsebisoe ea Litumello:

Thupelo ena e ka hatisoa le ho ajoa ka bolokolohi ka mokhoa oa khatiso le oa 'digital' tlas'a tataiso e latelang: (1) Litaba tsa thupelo li kanna tsa se ke tsa fetoloa ka tsela leha e le efe; (2) Likopi li ke ke tsa rekisoa bakeng sa phaello; (3) Litsi tsa thuto li lokolohile ho sebelisa / ho kopitsa thupelo ena, leha li lefisa litefiso tsa thuto; le (4) Thupelo e ke ke ea fetoletsoa ntle le tumello le tlhokomelo ea sehlopha sa Shepherds Global Classroom.

Lethathamo la Tse ka Hare

Litaelo bakeng sa Baetapele ba Sehlopha	5
(1) Botšepahi ba Bokreste	7
(2) Tloaelo ea ho Mamela Molimo	19
(3) Mosebetsi.....	27
(4) Likamano	37
(5) Tataiso ea Molimo	45
(6) Khopolo ea Bibe le ka Lenyalo.....	53
(7) Khalalelo ea lenyalo.....	63
(8) Phelisano ea Bakreste ka hara tikoloho.....	77
(9) Chelete.....	83
(10) Botšepahi.....	95
(11) Boleng ba Motho	105
(12) Puso.....	115
(13) 'Mele oa Mokreste	123
Lisebelisoa tse khothalelitsoeng	133
Tlaleho ea Likabelo.....	135

Litaelo bakeng sa Baetapele ba Sehlopha

Haeba le ithuta le le sehlopha, le ka fapanyetsana ka ho bala lingoliloeng. U lokela ho ema nako le nako bakeng sa lipuisano tsa sehlopha. Joaloka moetapele oa sehlopha, u na le boikarabello ba ho thibela lipuisano hore li se ke tsa kheloha thutong e ithutoang. Ho oa thusa ho ba le moeli oa nako bakeng sa nako e 'ngoe le e 'ngoe ea lipuisano.

Lipotso tsa lipuisano le mesebetsi ea sehlopha li bontšoa ka lintlha tsa marumo ► . Bakeng sa lipotso tsa lipuisano, moetapele oa sehlopha o lokela ho botsa potso 'me a fe baithuti nako ea ho buisana ka karabo. Haeba hangata moithuti a tšoanang a araba pele, kapa haeba baithuti ba bang ba sa bue, moetapele a ka lebisa potso ho motho e mong.

Ho sebelisitsoe **mangolo** a mangata thupelong. Litemana tse lokelang ho balloa holimo ka sehlopheng li boetse li bontšoa ka lintlha tsa marumo ► . Kopa moithuti ho bala tsena bakeng sa sehlopha. Ka linako tse ling, litšupiso tsa mangolo li fanoa ka masakaneng a mongolo. Mohlala: (1 Bakorinthe 12:15). Litšupiso tseo li tšehetsa lipolelo tse temaneng. Ha ho hlokahale ho bala litemana ka masakaneng kamehla.

Kahare ho thuto tsena ho kotsitsoe litemana tse 'maloa ho tsoa Bebeleng. Baithuti ba lebelletsoe ho libatla le ho libala ka nako ea sehlopha. Bangoli ba thuto ena ba ikoahlaela hore, ka lebaka la litokelo tsa bangoli, re sitiloe ho hatisa litemana tse qotsitsoeng ka kotloloho lithutong tsa Sesotho. Sebakeng sa litemana tse qotsitsoeng ka kotloloho, ho fanoe ka litaelo bakeng sa baithuti hore ba bale litemana tseo ka holim'a lentsoe ho tsoa Bibeleng ea bona.

Thuto ka 'ngoe e na le **likabelo** tse hlalositsoeng qetellong. Likabelo li lokela ho phethoa ka mor'a thuto 'me li tlaleheloe moetapele oa sehlopha ka nako e latelang ea thuto. Haeba moithuti a sa phethe thuto le likabelo tsa eona, a ka li phetha hamorao. Leha ho le joalo, moetapele o lokela ho khothaletsa baithuti ho boloka lenane-tataiso 'schedule' e le hore ba ithute haholo ho tsoa sehlopheng. Ho fanoe ka chate 'chart' ka morao ho thupelo ho tlaleha likabelo tseo moithuti a li qetileng.

E 'ngoe ea morero oa thupelo ke ho lokisetša baithuti ho ba matichere. Moetapele oa sehlopha o lokela ho fa baithuti menyetla ea ho ntlafatsa tsebo ea bona ea ho ruta. Mohlala, moetapele oa sehlopha o lokela ho lumella moithuti hore ka linako tse ling a rute sehlopha karolo e khutšoanyane ea thuto.

Qetellong ea thuto ka 'ngoe ho na le karolo e nang le litaelo tsa ho arolelana sehlopheng. Moetapele oa sehlopha a ka etsa qeto ea hore na a sebelise nako e kae nakong eo ea lipuisano. Lithuto tse ngata li tla ba le lipuisano tse ngata ha li ntse li akaretša litaba.

Hape qetellong ea thuto ka 'ngoe ke thapelo e khutšoane, ho kopa Molimo ho sebelisa 'nete bophelong ba baithuti. Moetapele oa sehlopha a ka kopa moithuti ho balla sehlopha thapelo.

Haeba moithuti a batla **ho fumana lengolo ho tsoa ho Shepherds Global Classroom**, o lokela ho ba teng mananeong a sehlopha le ho phetha likabelo. Ho fanoe ka foromo qetellong ea thupelo bakeng sa ho hatisa likabelo tse phethiloeng.

Thuto ea 1

Botšepahi ba Bokreste

Sepheo sa Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

- (1) Ho utloisisa seo BIBELE e se bolelang ha e bua ka "lefatše."
- (2) Lemoha libaka tseo litekanyetso tsa lefatše li susumelitseng bophelo ba motho ho tsona.
- (3) Hlalosa hore na ho tla joang, le hore na ke hobaneng ha monahano oa molumeli o lokela ho fapana le oa ea sa lumelang.
- (4) Hlalosa hore na ho bolelang ho molumeli ho phela bophelo ba botšepahi.
- (5) Bontša hore 'nete ea mokreste e tlameha ho sebelisoa linthleng tsohle tsa bophelo.

John Chrysostom, Moreri oa Botšepahi

John Chrysostom (oa lilemo tsa bo-370),¹ e ne e le moruti ea tšabang Molimo ea ileng a tsejoa e le "molomo oa khauta" ka lebaka la thero ea hae e matla ea puo. O ne a ratoa haholo ke batho feela ba tloaelehileng 'me ea e-ba 'moleli ea tummeng ka ho fetisisa 'Musong oa Bochabela oa Roma. Ka 398 o ile a isoa motse-moholo oa Constantinople (eo kajeno e leng Istanbul, Turkey) ho ea sebeletsa e le moruti le mopatriareka oa kereke ea sechaba ea litho tse 100 000.

John o ne a tsebahala ka botho ba hae bo sa sekisetseng. O ile a sebelisa mosebetsi oa hae ho sebeletsa litlhoko tsa motse kaofela, eseng feela ba ruileng. O ne a fepa mafutsana, a haha lipetlele, 'me a tšehetsa bahlolohali. O ile a toba babishopo ba Asia Minor ka lebaka la bobolu le tšebeliso e mpe ea bona ea lichelete 'me a bua khahlanong le ho ikhotsofatsa, le boitšoaro bo bobe ba bona. O ile a lemosa lihlopha tsa maemo a phahameng tsa Constantinople hore ho ea mabaleng a boithabiso ho ne ho tla ba senya. O ile a bapisa ho ba teng lebaleng la liketsahalo le ho pepesehela kokoana-hloko e bolaeang. Johanne o itse,

Haeba u bona mosali ea se nang lihlolong ka lebaleng la liketsahalo, ea hatakelang sethala ka hlooho e sa koaheloa le boikutlo bo sebete, a apere liaparo tse khabisitsoeng ka khauta, a ikhantša ka boitšoaro ba hae bo bonolo, a bina lipina tsa boitšoaro bo bobe, ho lahlela maoto le matsoho motjekong, le ho etsa lipuo tse se nang lihlolong ... na u iteta sefuba ho bolela hore ha ho letho la botho le u etsahallang ka nako eo? Nako e telele ka mor'a hore lebala la liketsahalo le koaloe 'me bohle ba tsamaile, litšoantšo tseo li ntse li phaphametse ka pel'a moea oa hau, mantsoe a

---

¹ Gerald L. Sittser. *Water from a Deep Well*. (Downers Grove: InterVarsity Press, 2007), 135

bona, boitšoaro ba bona, pono ea bona, ho tsamaea ha bona, maemo a bona... maoto le matsoho a bona a sa hloekang — ha e le uena, u khutlela hae u koahetsoe ke maqeba a sekete! Empa eseng hoo feela—sehlola se tsamaea le uena—le hoja e se pepeneneng le ka mokhoa o bonahalang, empa ka pelong ea hau, le letsoalong la hau, le ka hare ho uena, se besa sebopi sa Babylona,... thabo ea lenyalo la hau e tla chesoa!

Ho baahi ba ruileng Johanne o ile a lemosa,

Ke booatla le bohlanga ba sechaba ho tlatša li-'wardrobe' ka liaparo le ho lumella batho ba bōpiloeng ka setšoantšo sa Molimo le sebōpeho sa rōna hore ba eme ba hlobotse 'me ba thothomela ke serame 'me ba thatafalloa ke ho itšoarella ba otlohile.... U moholo ebile u nonne, u tšoara mekete ea ho noa ho fihlela bosiu bo bohola, 'me u robala betheng e futhumetseng, e bonolo. Hape na ha u nahane kamoo u tlamehang ho fana ka tlaleho ea tšebeliso e mpe ea limpho tsa Molimo...? Etsoe chelete ea rōna ke ea Morena, leha ho le joalo e kanna eaba re bokelletse. Ke ka lebaka leo Morena a le lumeletseng hore le be le tse ngata; eseng hore le senye... empa hore le abele ba hloekang.

John Chrysostom qetellong o ile a lelekela lebopong le ka bochabela la Leoatle le Letšo empa a shoela leetong (AD 407). Mantsoe a hae a ho qetela e bile a reng, "Khanya e be ho Molimo linthong tsohle. Amen."

Kutloisiso ea Bibe e Lefatše

Johanne 17 ke thapelo ea Jesu bakeng sa barutuo ba hae nakoana pele a thakhisoa. E bontša lerato la hae le leholo le kameho ea hae ho barutuo ba hae. O itse o ne a boetse a rapella ba neng ba tla lumela molaetsa oa baapostola (temana ea 20), kahoo balumeli ba kajeno ba kenyelelitsoe.

► Moithuti o lokela ho bala Johanne 17:14-18 bakeng sa sehlopha.

Jesu o ne a bolelang ha a re ha se oa lefatše? Rea tseba hore ha a ea hlaha lefatšeng lena; ke Mora oa Molimo, ea tlileng lefatšeng a e-tsoa leholimong. Leha ho le joalo, ha a ne a bolela hore ha se oa lefatše, o ne a sa bue ka taba ea hore o tsoa kae-kae lefatšeng lena. O ile a bolela hore barutuo le bona e ne e se karolo ea lefatše, joaloka ha eena e ne e se oa lefatše. Jesu o ne a bua ka banna ba neng ba tsoetsoe lefatšeng, ba tsoetsoeng ke batsoali ba batho, 'me ba hōtse e le baahi ba naha ea habo bona?

Joale Jesu o ne a bolelang ha a re barutuo ba hae hase karolo ea lefatše? Re lokela ho utloisisa hore na Bibe e bua ka eng ha e bua ka lefatše.

► Moithuti o lokela ho bala Baefese 2:1-3 bakeng sa sehlopha.

Litemana tsena li re bontša hore ho phela joaloka lefatše ho tšoana le ho latela tataiso ea Satane. Re boetse rea bona hore batho ba lefatše ba latela litakatso tsa bona tsa boetsalibe,

'me ba tla latsoa khalefo ea Molimo. Balumeli ba fumane bophelo bo bocha 'me ha ba sa phela joaloka lefatše.

► Moithuti o lokela ho bala 1 Johanne 2:15-17 bakeng sa sehlopha.

Lefatše ho 1 Johanne ho buuo ka lona e le mokhatlo o khopo. Ha lea lokela ho ratoa, le lintho tsa lona ha lia lokela ho ratoa. Litakatso le merero e fosahetseng li tloaelehile lefatšeng. Litakatso tsa boetsalibe li bitsoa litakatso tsa lefatše.

Satane o bitsoa 'musi oa lefatše lena (Johanne 16:11). Seo ha se bolele hore lefatše ke la hae ka nepo; ke moetapele oa borabele khahlanong le Molimo, 'me batho ba lefatše ba mo latela. O se a ahlotsoe, 'me batho ba phehellang ho mo latela le bona ba tla tsuo.

Ho ba motsoalle oa lefatše ke ho ba sera sa Molimo (Jakobo 4:4).

Lefatše le entsoe ka limilione tsa batho ba tlhaho, ba oeleng, ba arohaneng le Molimo, 'me ba kopantsoe ke seo ba tšoanang ka sona. **Ea pele, ba na le maikutlo a fosahetseng kapa litakatso tse fosahetseng.** Ba rata lintho tse lefatšeng ho feta 'Mōpi oa bokahohle.

► Bala 1 Johanne 2:15-16.

Ea bobeli, lerato la bona le fosahetseng le lebisa boitšoarong bo fosahetseng; mokhoa oa bophelo o tsepamisitsoeng maikutlong a ho ikhotsofatsa, hangata ka litšenyehelo tsa toka le mohau (Amose 5:11-15; 21-24). Ba tsamaea ka tsela ea bona, ba batla seo ba se batlang, 'me ba ikhethela se nepahetseng le se fosahetseng. Le hoja ba e-na le mefuta e mengata ea bolumeli, bohle bao e leng ba lefatše ba iketsa (bohlale ba batho, bohlale ba motho, litakatso tsa nama, molemo oa botho, matla a botho) setsi sa borapeli ba bona (Baroma 1:25). Ba hloile bolaoli ba Molimo 'me ba lumele filosofi ea bophelo e lokafatsang seo ba entseng qeto ea ho se etsa. Ha ba batle ho tseba se nepahetseng le ho se etsa. Ba etsa seo ba se batlang, ebe ba batla mokhoa oa ho hlalosa hore ho nepahetse.

Litsebi tsa kelello le baeletsi bao e seng Bakreste ba lefatše ba leka ho thusa batho ho rarolla melato ea bona ntle le ho baka le ho fumana tšoarelo ea Molimo. Bo-rafilosofi (philosophers) ba lefatše ba leka ho hlalosa morero oa bophelo o sa ameng Molimo. Bo-rasaense (scientists) ba lefatše ba leka ho hlalosa tšimoloho ea ntho e 'ngoe le e 'ngoe ba ntse ba latola 'Mōpi. Bo-ralipolotiki le basebeletsi ba sechaba ba lefa tše ba leka ho fumana litsela tsa ho thibela liphello tsa tlhaho, tse mpe tsa sebe ha ba ntse ba latola hore sebe ke bothata ba sebele. Baqapi ba feshene (fashion) ba lefatše ba sebeletsa ho hlahisa liaparo tse tsosang takatso le tse hapang tlhokomelo. Batho ba ithabisang ba lefatše ba etsa metlae ka sebe, boitšoarole bolumeli. Baruti ba lefa tše ba lumela ho molimo ea mamellang sebe 'me o amehile haholo ka hore u rue, u thabe, u be le boitlhompho bo botle.

Bakolose 2:8 e re lemosa hore re se ke ra utsoetsoa ke filosofi le thetso, ke lintho tsa motheo tsa lefatše. Moetsi oa bolotsana o utsoetsa motho ka ho rekisa khopolo e fosahetseng. Ka ho kholisa batho likhopolo tse fosahetseng, lefatše le utsoetsa batho kamano ea bona le Molimo, melemo ea moea le leholimo.

Filosofi le litšusumetso tse laolang tsa lefatše li bontša mokhoa oa bophelo oa batho bao e leng ba lefatše. Puo, maikutlo, moaparo, boithabiso le boitšoaro ba lefatše lena kaofela ke lipontšo tsa boetsalibe ba lipelo tsa bona.

Balateli ba Krete ba ke ke ba latela boitšoaro ba sechaba sa habo bona. Balateli ba Krete ba tla fapana le sechaba sa habo bona.

Meetlo e bōptjoa ke mokhatlo ona oo Bibe le o bitsang lefatše. Meloko ea batho sebakeng se itseng e hlalisa moetlo. Ba batla lintho tse ngata tse molemo tse kang tšireletseho, katleho, le malapa a tsitsitseng, empa ba phehella lintho tseo ka filosofi ea lefatše le boikemisetso ba ho li fumana ba sa ikokobeletse Lentsoe la Molimo. Hona ho bolela hore balateli ba Krete ba ke ke ba latela meetlo ea bona ka ho feletseng. Meetlo e meng e susumetsoa haholo ke melao-motheo ea Bibe le ho feta e meng, empa ha ho moetlo oa sechaba seo e leng sa Bokreste ka ho feletseng.

► Ho ea ka seo re ithutileng sona ho fihlela joale, ho bolelang hore barutuo ba Jesu hase “ba lefatše”?

Balumeli ha ba latele litakatso le litabatabelo tsa boetsalibe. Ba batla ho khahlisa Molimo ho fetisa tsohle. Lerato la bona le fetohile, 'me le ntse a fetoha (BaFilipi 1:9-11). Molao oa Molimo o ngotsoe lipelong tsa bona (Jeremia 31:33). Litaello tsa Molimo ha li boima ho balumeli empa lia thabisa (1 Johanne 5:1-3, Dipesaleme 19:7-11). Balumeli ba na le lintho tse tlang pele ka ho sa feleng (Mattheu 6:33). Boitšoaro ba bona bo bontša hore ba batla ho hanela moleko le ho phela ka tlhōlo ea sebe.

Batho ba lefatše ba nahana hore balumeli ba makatsa hobane ha ba thahaselle lintho tse tšoanang (1 Petrose 4:4). Jesu o ile a re lefatše le hloile motho ea fapaneng moeeng (Johanne 17:14). Lefatše le hloile bao e seng ba lona. Ha ba utloisise, ba hloile ho loka, 'me ba qosoa ka sebe sa bona.

► Bala seo Jesu a ileng a se bua ho Johanne 16:33 le seo Moapostola Paulose a ileng a se bua ho 2 Timothea 3:12.

► Moithuti o tsoanetse ho balla sehlopha 2 Bakorinthe 6:14-18.

Bibe le re bolella hore balumeli ba khethollehe lefatšeng. Khethollo ena e qala ka boikutlo ba motho, joaloka ha Jesu a ratile Thutong ea Thabeng. Mona o ile a hlalosa boikutlo ba molumeli e le boikutlo ba boikokobetso, ho soabela sebe, bonolo, ho loka, mohau, bohloeki ba pelo, khotso le ho ikemisetso ho mamella litlhoriso. Maikutlo a ikhethang a tla qetella ka boitšoaro bo fapaneng. Mohlala, balumeli ba ke ke ba theha likamano tse hlokang hore ba etse lintho tse fosahetseng. Molimo o tšepisa ho ba Ntate oa ea arohileng lefatšeng. Hopola, re ile ra sheba temana e reng motsoalle oa lefatše ke sera sa Molimo (Jakobo 4:4).

► Moithuti o lokela ho bala Mattheu 5:13-16 bakeng sa sehlopha.

Ho ikhetholla le ho ikarola lefatšeng ha ho bolele hore balumeli ba lokela ho ikarola sechabeng 'me ba thehe sechaba sa bona. Jesu o ile a re o ne a sa rapelle hore barutuo

ba hae ba ntšoe lefatšeng (Johanne 17:15). O ile a boela a re barutuo ba hae ke letsoai le leseli la lefatše, ho bolelang hore ba lokela ho ba teng le ho bonahala sechabeng. Balumeli ba lokela ho kenya letsoho pusong le khoebong ea sechaba ntle le ha ho nka karolo ho ka ba hloka ho etsa phoso.

Gerald Sittser o re bolella hore na sena se ne se shebahala joang mehleng ea Bokreste ba pele:

Aristides, mo-filosofi (a philosopher) oa Athene ea neng a phela lekholong la bobeli la lilemo, o ile a thathamisa litšobotsi tse 'maloa tse neng li khetholla Bakreste ho batho ba bang kaofela. O ile a hlokomela hore Bakreste ba beha mohlala oa [ho tšepahala litšepisong tsa bona], ho ba le 'nete, ho khotsofala, ho hlomphe batsoali, ho rata bahaisani, bohloeki, ho se fele pelo ha ba hlorisoa le ho ba mosa ho batho bao ba sa ba tsebeng. Ba ne ba hlokomela bahlolohali le likhutsana. Ba ne ba tšoara makhoba ka mosa o sa tloaelehang le bona. "Makhoba leha e le afe a banna le a basali... ba susumetsa hore e be Bakreste ka lebaka la lerato leo ba nang le lona ho bona. Haeba ba fetoha Bakreste, ke bara ba motho ba se nang khethollo."²

Tumelo ea 'Nete

Lengolo la Jakobo le totobatsa hore tumelo ea 'nete ea Bokreste e bonahatsoa bophelong. Jakobo o itse batho ba utloang Lentsoe la Molimo 'me ba sa le etse ba ea ithetsa (Jakobo 1:22). Batho ba bang ba nahana hore ba molemo ho feta ba bang hobane ba tseba 'nete ea Bokreste haholoanyane—le hoja ba sa e mamele—empa seo hase 'nete.

Jakobo o ile a re batho ba bang ke ba bolumeli, empa bolumeli ba bona ha bo na thuso. Molimo o khahlisoa ke bolumeli ba batho ba khotsofatsang litlhoko tsa ba bang 'me ba ipoloka ba hloekile, ba sa silafatsoe ke lefatše (Jakobo 1:27).

► Moithuti o lokela ho bala Jakobo 2:14-26 bakeng sa sehlopha.

Ho na le batho ba reng hobane poloko e fumanoa ka tumelo eseng ka mesebetsi, boitšoaro ba rōna ha bo na taba. Ba nahana hore ho ka etsahala hore motho a be le tumelo e pholosang le haeba maikutlo a hae le mokhoa oa hae oa bophelo o tšoana le oa motho ea sa lumelang. Temana ena ea lengolo la Jakobo e bua le batho ba joalo.

Jakobo o re *tumelo* ha e ea lekana; le mademona a na le litumelo tse nepahetseng, empa ha ba kamanong e nepahetseng le Molimo (temana ea 19). Motho ea lumelang ho Molimo empa a sa ikokobeletse Molimo o tšoana le ea utloang Evangeli empa a sa bake.

Ke bohlokoa ho hlalosa litemana tsa 21 le 24. Li re Abrahama o beiloe ea lokileng ka mesebetsi, le hore motho o beoa ea lokileng ka mesebetsi le tumelo hammoho. Sena se bonahala se hanana le mangolo a mang a tiisang hore motho o pholoso feela ka mohau eseng ka mesebetsi. (Baefese 2:8-9, Bagalata 2:16, Baroma 3:28). Ka lentsoe ho

---

² Gerald L. Sittser. *Water from a Deep Well*. (Downers Grove: InterVarsity Press, 2007), 54

lokafatsoa, Jakobo ha a bolele hore motho o *pholoso*a ka tumelo le ka mesebetsi empa hore motho o *bontšoa* e le *motho ea pholositsoeng* ka tumelo le mesebetsi. Ha a bolokehe ka mesebetsi, empa ha a sa phele bophelo ba bomolimo, ha a na tumelo e pholosang. Jakobo o re tumelo ea motho e shoele haeba a se na bophelo bo lumellanang le tumelo (temana ea 26).

Jakobo o ile a re feela joaloka ha ho ke ke ha khoneha hore sefate se be le mefuta e 'meli ea litholoana kapa seliba ho fana ka mefuta e 'meli ea metsi, motho ha a ea lokela ho bua tlhohonolofatso le thohako (Jakobo 3:9-12). Boitšoarō ba motho bo lokela ho lula bo lumellana le tumelo ea hae ea Bokreste.

Khopolo ea Botšepahi

► Bala Baroma 2:21-24.

Pauluse o ile a bua le Ba-Juda ba neng ba nahana hore ba phahametse Balichaba hobane ba ne ba e-na le mangolo, le hoja ba ne ba sa a mamele. Mokhoa oo ba neng ba ipeha e le batho ba halalelang, ba bolumeli, empa ba ne ba se na botho bo amohelehang, e ile ea etsa hore Balichaba ba bue lintho tse nyelisang ka Molimo le ka Mangolo.

Haeba motho a tšepahala, boitšoarō ba hae bo lumellana le seo a se lumelang. Mohlala, motho ea tšepahalang o tla kopanya botšepahi boitšoarong bohle ba hae le puong ea hae. Motho ea reng oa tšepahala empa a etsa ntho e sa tšepahaleng ha a na botšepahi.

Lentsoe lena *botšepahi* e ka sebelisoa ho sebopeho sa motho. Lipuong tse ling lentsoe lena le boetse le sebelisetsoa ho hlalosa lintho tse ling, tse kang sebopeho sa moaho.

► U nahana hore ho bolela eng hore sebopeho sa moaho se be le bo tšepahi?

Ho bohlokoa hore moaho o eme. O tlameha ho tšehetsa boima ba ona le boima ba mesebetsi efe kapa e efe e etsahalang ka hare ho eona. Ha e ka heleha, batho le thepa ba kanna ba tsoa likotsi, 'me boleng ba moaho ba lahleha. Botšepahi bakeng sa moaho bo bolela hore melao-motheo ea moaho o matla o sebelisoa moahong ka kakaretso.

Hape ho molemo hore moaho o eme nako e telele. Motho ea hahang ntlo a kanna a tšepa hore e tla ema bophelong bohle ba hae. Mehaho ea 'muso kapa likhoebo tse kholo e hloka matsete a maholo 'me ho ka lebelloa hore e eme meloko e mengata.

Haeba moaho o qala ho sekama kapa oa helea, ke hobane o hloka botšepahi. Ka linako tse ling mohaho o senngoa ke tšisinyeho ea lefatše, 'me le hoja o ntse o eme ha oa sireletseha.

Pele kaho e qala mohahong oa bohlokoa, ho na le polane—setšoantšo se nang le lintlha. Lintlha tsa bohlokoa ka ho fetisisa li mabapi le hore na mohaho o tla ba matla hakae ho ema. Likarolo tsa mohaho li tlameha ho hokahanngoa le ho tšehetsana.

Ho bohlokoa hore sehahi se latele moralo ha se haha. Haeba a fokotsa litšenyehelo ka ho siea likarolo tse hlokalahalang tsa mohaho, mohaho o ke ke oa sireletseha.

► Ho bolelang hore motho a boloke botšepahi?

Jesu o ile a sebelisa papiso ea botšepahi ba mohaho. O itse motho ea utloang 'me ea mamelang Molimo o tšoana le motho ea hahang ntlo ea hae holim'a lefika. Ntlo eo e ea ema ha lifefo li litla. Motho ea sa mameleng Molimo o tšoana le ea hahang ntlo ea hae holim'a lehlabathe (Mattheu 7:24-27). Ha ho oa lekana ho utloa feela le ho tseba 'nete.

► Moithuti o lokela ho bala Jakobo 1:22-25 bakeng sa sehlopha.

Jakobo o itse batho ba ea ithetsa ha ba utloa Lentsoe la Molimo empa ba sa le etse. ba nahane hore ba molemo hobane ba tseba 'nete ea Bibeletse le hoja ba sa phele ka eona kamehla. Batho ba joalo ha ba na botšepahi.

Jakobo o ile a re ha re bala Lentsoe la Molimo ha rea lokela ho tšoana le batho ba ichelang seiponeng empa ba sa fetohe ka lebaka la seo ba se bonang. 'Nete ea Molimo ea fetola. Ha re sheba Lentsoeng la Molimo re bona liphoso tsa rōna, 'me re lokela ho lumella Moea oa Molimo ho fetola semelo sa rōna le boitšoarong ba rōna hore li lumellane le 'nete ea Molimo.

Botšepahi bo bontšoa ka mokhoa oa bophelo. Balumeli ha ba ea lokela ho khotsofala ha ba hlokomela hore boikutlo kapa boitšoarong ha bo lumellane le 'nete ea Molimo.

Teko ea Litholoana

Jesu o itse ho tla ba le bapofeta ba bangata ba bohata. Bana ke batho ba batlang boemo ba boetapele ba bolumeli kapa ba batlang ho etsa khoebo ea bosebeletsi, empa ha ba na semelo sa Bokreste. O itse re ka ba tseba ka ho beea hoa bona (Mattheu 7:15-18). Ho beea ha ho bolele katleho. **Ho e-na le hoo, tholoana ke ponahatso ea tlhaho ea semelo sa sefate.** Tholoana ea motho ke ponahatso ea bophelo ba botho ba hae bo ka hare. Haeba motho a sa behe tholoana ea Moea (Bagalata 5:22-23, 1 Bakorinthe 13), kapa a phela bophelo ba sebe, o na le semelo sa boetsalibe 'me hase moetapele oa 'nete oa semoea (1 Bakorinthe 6:9-10, 2 Bakorinthe 11:13-15).

Moapostola Petrose o boletse hore balumeli ha ba ea lokela ho laoloa ke litakatso tsa bona tsa pele empa ba lokela ho halalela ho sohle seo ba se etsang. (1 Petrose 1:14-15).

Tholoana e ntle ha e bolele hore motho o utloisisa mokhoa oa ho sebelisa melao-motheo eohle ea Bokreste ka mokhoa o phethahetseng boitšoarong ba hae. Kaofela re mothating oa ho ithuta 'nete ea Molimo. Ngoana ea sebetsang serapeng a kanna a hula limela tse fosahetseng ka phoso. Molimo ha a re ahlolele liphoso tse seng tsa ka boomo. Leha ho le joalo, mohau ha o lokafatse motho ha a hana ho baka sebeng sa hae. Moapostola Johanne o re bolella hore motho oa hloekisoa ha a ntse a tsamaea leseling, a phela 'neteng (1 Johanne 1:7).

Botšepahi Boetapeleng

Baetapele ba etsa liqeto tseo ba bang ba sa lokelang ho li etsa. Boikarabello ba moetapele le menyetla li hlahisa menyetla e mengata ea meleko. Liqeto tsa moetapele li bohlokoa haholo hobane li ama batho ba bang ba bangata.

Moetapele oa bosebeletsi o lokela ho hopola hore eena, ha a latela mohlala oa Jesu, o bilelitsoe ho sebeletsa Molimo le batho. Sepheo sa hae ha se be ho ba motho ea tummeng ea rorisoang le ho sebeletsoa ke ba bang.

Haeba phutheho e na le palo e khōlō ea batho bao e seng barapeli ba 'nete ba Molimo, ba leka ho fetola tšebeletso ea borapeli hore e tsepamise maikutlo tšebetsong. Batho bana ba hlompheha talenta ho feta ho tsepamisa maikutlo moeeng. Ba batla hore batšoantšisi ba etelle pele tšebeletso ea borapeli ho e-na le baetapele ba 'nete ba moea. Ba natefelo ke tšebetso ea nama. Ba ikemiselitse ho hira libini tse sa sokolohang tse ikemiselitseng ho letsa motjeko le tse sa tšoanelehang ho kopanela borapeling. Moruti o lokela ho hlokomela borapeli ba kereke e le hore bo hohele le ho sebeletsa barapeli ba 'nete.³

► Haeba motho a etetse kerekeng hoseng ha Sontaha 'me a bona libini tse tšoanang le tseo a li boneng motjekong ka Moqebelo bosiu, o tla ikutloa joang ka kereke?

Moetapele a kanna a ba tekong ea ho inka a lokolohile melaong e tloaelehileng ea boitšoaro. Baruti ba bang ba na le likamano tse fosahetseng le banna kapa basali liphuthehong tsa bona feela joaloka ha baetapele ba lefatše ba moetlo oa bona ba etsa. Likereke tse ling li mamella boitšoaro bo bobe ba baruti ka phoso ka lebaka la boemo ba bona.

Moruti a kanna a tekong ea ho lumela hore ke eena mong'a kereke. Haeba a nahana joalo, o beha batho maamong hobane ba tšepahala ho eena, eseng hobane ba tla etsa mosebetsi hantle. Moruti oa mofuta ona o rata beng ka eena 'me o batla ho khetha hore na ke mang ea tla rua kereke ka mor'a hae. O koahela libe le liphoso tsa batšehetsi ba hae ka kerekeng. O tšoara chelete le thepa ea kereke joaloka ha eka ke tsa hae.

Bopaki ba Kereke

Kereke e ka senyeha ha e hloleha ho ba le botšepahi. Ha phutheho e arolelana litakatso tsa lefatše, ba amohela baetapele ba tšoanang le lefatše. Ba mamella sebe ho baetapele ba bona ba bolumeli. Esita le balumeli ba tšepahalang ba ka latela baetapele ba baetsalibe hobane ba sa utloisise tlhokahalo ea botšepahi le litholoana tse molemo. Ha sena se etsahala, batho ba lefatše ba nka taolo ea kereke, 'me e lahleheloa ke bopaki ba eona.

Petrose o ile a lemosa hore baetapele ba bohata ba moea ba tla etsa khoebo ea kereke (2 Petrose 2:3). Ha kereke e tuma sechabeng sa eona, batho ba lefatše ba thahasella ho fumana maemo ka kerekeng. Ba ithuta mekhhoa ea borapeli le boetapele ba bolumeli empa

---

³ Bakeng sa ho tseba haholo ka Borapeli ba Bokreste, sheba Thupelo ea Shepherds Global Classroom, *Introduction to Christian Worship*, e fumaneha ho <https://www.shepherdsglobal.org/courses>

ha ba so bakele libe tsa bona le ho fumana poloko ka Krete. Kereke e senang thuto e ntle e hloleha ho hlokomela baetapele bana ba bohata.⁴

Jesu o ile a sebelisa papiso ea letsoai ho hlalosa se etsahalang ha kereke e lahlehelo ke khethollo ea eona (Mattheu 5:13). Letsoai le lahleheloang ke boletsoai ba lona ha le molemo ho feta lehlabathe kapa lehlohlojane.

Ha kereke e fetohela ho tšoana le sechaba, kereke e ke ke ea hlola e fetola sechaba.

Lefatše le soma kereke ha kereke e latela mekhoha ea lefatše 'me e sa latele 'nete ea Bible.

Ho Emela Molimo

Thutho-Molimo ke tsamaiso ea litumelo tsa rōna tsa Bokreste, ho kenyeletsoa le lithuto tse mabapi le Molimo, botho, sebe, Krete, le poloko. Litumelo tsa rōna ka Molimo ke motheo oa litumelo tse ling kaofela.

Ha Molimo a qala ho itšenola, morero oa pele oa Tshenolo ea hae e ne e le ho bontša hore na ke Molimo oa mofuta ofe. Molimo o ile a itlhalosa haholo-holo e le ea *halalelang*. Lentsoe la Seheberu bakeng sa khalalelo (*kalosh*) le hlaha ka makhetlo a fetang 600 Testamenteng ea khale. Mohlala, Isaia o ile a bua ka Molimo khafetsa e le, (bala Isaia 1:4). Khalalelo ea Molimo e ne e le sehlooho sa borapeli (Dipesaleme 99:3, 5). Sechaba sa Molimo ha se ea morapela feela ka lebaka la matla a hae, empa ka lebaka la khalalelo ea hae.

Molimo o ile a boela a itšenola e le *lerato*. Karolo e ka sehloohong Testamenteng ea Khale moo Molimo a itšenotseng ho Moshe le Iseraele ke Eksoda 34:6-7.

► Bala Eksoda 34:6-7.

Ho bohlokoa ho boloka khalalelo ea Molimo le lerato la hae li le 'moho. Lentsoe le atisang ho sebelisoa ho hlalosa sebōpeho sa Molimo ke "lerato le halalelang." Hobane Molimo oa halalela, o batla khalalelo ho rōna; hobane Molimo o lerato, 'me o re etselitse tsela ea ho halalela joaloka ha a halalela.

Khalalelo ea Molimo e ile ea bontša hore batho ha ba lokela ho sebeletsa; le ho khumamela Molimo ntle le hore ba fetohe pele ka mohau. Moprofeta Isaia o ile a bona hore o na le ho hong ho tšoanang le baetsalibe bao a neng a ntse a ba rerela—o ne a ena le pelo e sa hloekang (Isaia 6:5). O ile a ipolela mantsoe le Diketso tse fosahetseng tse tsoang pelong e sa hloekang. Ho se hloeke hona ho ile ha etsa hore Isaia a se ke a tšoanela ho ba ka pel'a Molimo. Isaia ha a ka a leka ho bea mabaka bakeng sa boemo ba hae, le Molimo ha a ka a etsa joalo. Molimo o ile a arabela boipolelo ba moprofeta ka mohau; eseng ho mamella mohau, empa ho hloekisa le ho fetola mohau (Isaia 6:6-7).

---

⁴ 2 Petrose 2 le buka ea Juda li ngotsoe ka taba ea baeta-pele ba bohata ba moea.

Molimo oa Iseraele o ne a fapane le melimo ea bohata 'me o ne a hloka borapeli ba mofuta o fapaneng. Pesalemeng ea 24, Morena Davida o hlalosa motho ya lumeletsoeng ho tla pela Morena. Molimo o amohela mang e le morapeli oa hae? (bala Pesaleme 24:4). Hase bohle ba amoheloang e le barapeli ba Molimo. Morapeli hase motho feela ea khonang ho phahamisa matsoho le ho utloa maikutlo. Motho oa moetsalibe ha a tšoanelehe.⁵

► Bala Levitike 11:44-45, Levitike 19:2, Levitike 20:26, le Levitike 21:8.

Molimo o itse khalalelo ea hae ke motheo oa tlhoko ea hae ea hore barapeli ba hae ba halalele. Molimo e ne e se molimo joaloka melimo ea bohlo-holo ea bochabela kapa melimo ea litšōmo tsa hamorao-rao tsa Bagerike le Baroma. Litšōmo tse mabapi le melimo eo li ne li e hlalosa e le e bolileng, e bolotsana le e sehlōhō. Melimo ena e ne e e-na le mefokolo eohle ea botho. Joaloka meriti e leboteng, e ne e le ho sothoa ho feteletseng ha setšoantšo sa motho. Melimo ena e ne e sa hloke litekanyetso tsa boitšoaro kapa litekanyetso tsa botho, 'me barapeli ba eona ba ne ba le khopo ebile ba le sehlōhō.

Molimo oa Iseraele ha se ponahatso ea setšoantšo sa motho. Hase motho ea inahaneloang feela, empa o iponahalitse ho batho. O fapane, ke ka lebaka leo barapeli ba hae ba tlamehang ho fapana.

Tekanyetso ea Molimo e phetoa Testamenteng e Ncha, (bala 1 Petrose 1:15-16). Sena se bua ka maikutlo le boitšoaro ba rōna—karolong e 'ngoe le e 'ngoe ea bophelo. Molimo ha a kōpe feela hore barapeli ba hae ba halalele ho ea ka meetlo kapa ba bitsoe ba "halalelang" empa ba sa halalele. O lebeletse hore barapeli ba hae ba phele bophelo bo halalelang.

Maikutlo a rōna le boitšoaro ba rōna li bontša seo re se nahanang ka Molimo le kamano eo re nang le eona le eena. Moapostola Pauluse o ile a re Bajula ba neng ba ithorisa ka ho ba le molao oa Molimo ba ne ba hlompolla Molimo ka ho o tlōla. Ka lebaka la boitšoaro ba bona, batho ba ile ba buoa lintho tse mpe ka bona le ka Molimo oa bona (Baroma 2:23-24).

U emela Molimo oa mofuta ofe? Batho ba nahana hore Molimo oa hau o joang? Haeba u batla hore batho ba tsebe hore Molimo oa halalela ha a ntse a tšoarela a bile a le mohau, ba lokela ho bona hore u joalo.

Likereke li hloka baruti ba tsona ho ruta thuto e tsitsitseng le e phethahetseng. Moruti ha a lokela ho hlokomoloha thuto ea motheo. Moloko o mong le o mong le basokolohi bohle ba bacha ba hloka ho e utloa. Esita le balumeli ba hōlileng tsepong ba lokela ho hopotsoa. Lithero tsa moruti ha lia lokela ho ba feela litšoantšiso tse amang maikutlo, tse matla bakeng sa ho haha thabo. O tlameha ho hlalosa Molimo le ho hlalosa kamoo bophelo ba Bokreste bo lokelang ho lumellana le mohopolo oa Bibe le oa Molimo ka botlalo.

---

⁵ Bakeng sa tlhahlobo e felletseng ea borapeli ba 'nete, bona thupelo ea *Shepherls Global Classroom Introduction to Christian Worship*, e fumanehang ho <https://www.shepherlsglobal.org/courses>

Kereke e lokela ho fetola sechaba le meetlo, empa seo se tla etsahala feela ha mohopolo oa rōna oa Bibelet oa Molimo o sebelisoa lintlheng tsa bophelo ba rōna.

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

► Ke mehopolo efe thutong ee e neng e le mecha ho uena? U rerile ho fetola mokhoa oa hau oa bophelo ba Bokreste joang?

► Ke mohopolo ofe oo u nahanang hore ha o sa eloa hloko likerekeng tsa moetlo oa heno? U ka hlalose tsa motho eo u mo tsebang khopolo eo joang?

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Ke batla ho u hlomphe ka bophelo bo tšoanang le semelo sa hau. Ke batla ho u emela lefatšeng le sa ikokobeletseng uena.

Etsa hore bophelo ba ka bo lumellane le 'nete ea hau. Nthuse ho ikemisetsa ho fetola eng kapa eng e sa lokelang ho ba karolo ea bophelo ba molumeli.

Kea leboha ka Moea oa hau o matlafatsang le mohau o fetolang.

Ha hobe joalo, (Amen)

Likabelo tsa Thuto ea 1

(1) Ngola serapa se buang ka bohlokoa ba lefatše bo susumelitseng monahano oa hau kapa boitšoaro ba hau nakong e fetileng. Ebe u fumana litemana tse peli tsa mangolo tse buang ka karolo ena ea bophelo 'me u li ngole. Ngola serapa se bontšang kamoo u ka qalang ho phela ka ho mamela mangolo ana.

(2) Ithute Tite 2:11-14. Lokisa puo e khutšoanyane e mabapi le botšephehi ba Bokreste e thehiloeng temaneng ena. Sebelisa temana ena ho hlalosa hore na ke hobaneng ha 'nete ea Bibelet e lokela ho sebelisoa likarolong tsohle tsa bophelo. Arolelana tlhahiso ena qalong ea nako ea sehlopha e latelang.

Thuto ea 2

Tloaelo ea ho Mamela Molimo

Sepheo sa Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

- (1) Hlahloba kamano e sebetsang pakeng tsa lerato la Bokreste le bophelo ba motho ka mong ba molumeli.
- (2) Nahana ka litsela tse leshome tseo balumeli ba lokelang ho amahanya bophelo ba bona haholoanyana le melao-motheo ea mangolo.
- (3) Hlalosa bonyane mabaka a mabeli a etsang hore balumeli ba fapane mabapi le tšebeliso ea botho ea melao-motheo ea mangolo e amanang le litaba tsa mokhoa oa bophelo.
- (4) Akaretsa melao-motheo e robong (e fanoeng temaneng) bakeng sa ho etsa liqeto tsa mokhoa oa bophelo.

Mora ea Mamelang

'Mè e mong oa Moafrika o ile a tsoela ka ntle ho ea sheba mora oa hae e monyenyanane ea neng a ntse a bapala tlas'a sefate. O ile a tšoha ha a bona noha e khōlō e chefo e leketla sefateng ka holim'a hlooho ea mora oa hae. Noha e ne eka e tla loma moshanyana eo. 'Mè o ne a tseba hore ha a ka leka ho lemosa mora oa hae o tla talima holimo ho ena le ho tloha kapele. Ho ena le hore a hlalose, o ile a mo bitsa, "Mora, itihele fatše hona joale." Moshanyana o ne a maketse, empa kaha o ne a rutiloe ho mamela, o ile a etsa joalo. Eaba 'm'ae o re, "E ea fatše 'me u kasetse ho 'na." O ile a boela a mamela 'me kapele a tloha a sireletsehile hōle le noha.

Hobaneng ha moshanyana a ile a mamela a sa utloisise lebaka la taelo eo? O ne a hlompha 'mè oa hae hobane a ne a se a rutiloe ho mamela, 'me o ne a khalemelo a ha a sa mamele. O ne a boetse a tšepa 'mè oa hae hobane o ne a tseba hore 'mè oa hae oa mo rata. Re lokela ho mamela Molimo ka ho feletseng, eseng feela hobane re tšaba khalemelo ea hae empa hobane rea tseba hore oa re rata.

Khothatso ea Lerato

► Litholoana tse ling e ne e tla ba life haeba motho a ne a rata Molimo ka ho fetisisa? U ka nahana potso ho qetella polelo ena: "Haeba ke ne ke rata Molimo ka ho fetisa, ke ne ke tla..."

Tholoana e 'ngoe ea ho rata Molimo haholo e hlalositsoe ho BaFilipi 1:9-11.

► Bala BaFilipi 1:9-11.

Litemana tsena li bua ka tšebetso e tsoelang pele bophelong ba molumeli. Lerato la hae le lokela ho lula le eketseha. Ha lerato la hae ho Molimo le ntse le hola, bokhoni ba hae ba ho lemoha se molemohali bo oa matlafatsoa le ho atolosoa. Ha a ntse a lemoha se molemo ka ho fetisisa, o fetola bophelo ba hae hore bo tsepamise maikutlo ho se molemohali. Sena se tlameha ho etsahala e le hore molumeli a be le 'nete 'me a se ke a khoptjoa.

Feela joaloka ha lesea le sa tsoa tsoaloe le ena le nako ea bophelo bohle ba ho ithuta le ho hōla ka pele ho lona, le rōna, nakong ea ho sokoloha ha rōna, ha re utloisise 'nete eohle e lokelang ho tataisa bophelo ba rōna. Litemaneng tse ka holimo, Pauluse o ile a ngolla batho bao e neng e se e le khale e le balateli ba Krete. Leha ho le joalo Pauluse o ile a rapella hore ba lule ba rata Molimo haholoanyane, 'me ka lerato leo ba khone ho utloisisa le ho mamela thato ea Molimo haholoanyane.

Re lokela ho lebella ho tsoela pele ho ntlafatsa bophelo ba rōna ha Molimo a fana ka temoho. Molimo o batla re mo mamele ka ho feletseng likarolong tsohle tsa bophelo ba rona; eseng feela ka ho boloka bolumeli.

Ha rea lokela ho nahana hore re se re ntse re tseba ntho e 'ngoe le e 'ngoe eo re lokelang ho e tseba mabapi le hore na re phele joang. Ha rea lokela ho nahana hore re entse lipheto ho tsohle tse hlokaalang bophelong ba rōna.

Libaka Tse Ling Tseo Molumeli a Lokelang ho li Ntlafatsa

(1) Tlhokomelo ea tšusumetso (Diproverbia 22:1, Mattheu 5:14-16)

Na ho na le lintho tseo u neng u ke ke ua rata hore ba bang ba li etse? Na u ka soaba ha u bona moruti oa hau a etsa lintho tseo u li etsang?

(2) Boitšoarō (Diproverbia 16:32, Diproverbia 25:28; Bagalata 5:22-23)

Na u laola maikutlo a hau le litakatso tsa hau ho lekana ho etsa seo u lokelang ho se etsa, kapa na ka linako tse ling u lumella maikutlo a hau ho etsa hore u nke khato ka tsela e ka lebelloang ho ea sa lumelang?

(3) Tlhokomelo ea bophelo bo botle (1 Bakorinthe 6:19, 1 Bakorinthe 10:31)

Na u hlokomela 'mele oa hau e le sehlopha sa lisebelisoa tse ke keng tsa nkeloa sebaka tse inehetseng ho sebeletsa Molimo? 'mele oa hau ke oa Molimo, ha u oa lokela ho senyeha. Ha u oa lokela ho o tšoara ka bohlasoa.

(4) Khetho ea boithabiso (Bakolose 3:17, 1 Bakorinthe 6:12)

Na boithabiso ba hau bo na le tšekamelo ea ho u kenya ntoeng ea ho loantšha liteko ka ho baka menahano kapa maikutlo a fosahetseng? Hlokomela eng kapa eng e hlahisang sebe e le se khahlehang kapa se qabolang.

(5) Mekhoa (Baroma 13:9, Bakolose 3:19, 1 Timothea 2:8, 1 Petrose 3:2)

Tšoara ba bang ka hlomphe, hobane batho ba entsoe ka setšoantšo sa Molimo 'me ba na le bokamoso bo sa feleng. Batho ba na le meetlo ea ho bontša mekhoa e metle. U lokela ho ithuta ho ba le mekhoa e metle ka tsela eo batho ba e hlokomelang. U lokela ho ba mosa le ha motho a sa tšoanelehe.

(6) Melao ea boitšoaro ea khoebo (Diproverbia 20:23)

Na u tšepahala ka ho feletseng litšebelisanong tsohle? Na u hlalosa lintho hantle kamoo li leng kateng kapa u etsa hore motho a nahane ntho eo e seng 'nete?

(7) Ho boloka nako (Bagalata 5:14)

Nako ke mohloli oa bohlokoa oo re lokelang ho o sebelisa molemong oa Molimo. Na u nka nako ea hau le ea ba bang e le ea bohlokoa ka ho boloka lethathamo la lietsahala ha ho khoneha?

(8) Aparo (1 Timothea 2:9, 1 Petrose 3:3-4)

Na moaparo oa hau o bontša boleng bo?

- Boitšoaro - ho pata 'mele ka ho lekana
- Boikokobetso - ho se leke ho hohela tlhokomelo e sa hlokahaleng kapa ho hlolloa ke seo u se aparang
- Ho baballa - ho se reke liaparo tse theko e boima ho feta kamoo o li hlokanang

(9) Puo (BaKolose 4:6, Baefese 4:29)

Na puisano ea hau e hloekile 'me e bontša tlhompho ho Molimo le ho ba bang? Mantsoe a mangata ao lefatše le a sebelisang e le litlatsetso a tsoa lipolelong tse litšila kapa mantsoeng a hlalosang Molimo

(10) Botšepahi (Pesaleme 61:8, Diproverbia 20:6, Diproverbia 28:20)

Na u boloka boitlamo? Na batho ba ka lebella hore u etse seo u se buang? Na u lebala litšepiso tsa hau haeba li sa tšoanelehe?

Batho ba bangata ha ba nke ka botebo tlhoko ea bona ea ho intlafatsa. Ba ikutloa ba ikarabella feela bakeng sa litaello tse hlakileng tsa mangolo, ba sa hlokomele hore litaello tseo li na le tšebetso e ngata.

Re lokela ho hlokomela hore ntlafatso e amana le ho hōla ha lerato la rōna ho Molimo. Re lokela ho thuisa ka botebo ka litemana tseo re qalileng ka tsona ho thuto ena (BaFilipi 1:9-11). Haeba lerato la rōna le ntse le eketseha, temoho ea rōna le khetho ea boitšoaro bo nepahetseng li lokela ho ntlafala.

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

- Ke mohlala ofe oa phetoho eo u e entseng bophelong ba hau ha Molimo a u bontša hore maikutlo, tloaelo, kapa ketso e ne e se molemo ka ho fetisisa?
- Na ho na le ntho e itseng bophelong ba hau eo u tsebang hore u lokela ho e fetola? Na u tla e etsa?
- Na ho na le seo u se etsang u sa tsebe hore se khahlisa Molimo?
- Na u ikemiselitse ho lamella Molimo ho u bontsa ka thapelo liphetho tseo u lokelang ho li etsa?

Ha re itlameng ho rapela bekeng ena ka lipelo tse bulehileng e le hore Molimo a tle a re bontše litekanyetso tsa hae le liphetho life hapa life tseo a batlang ho li etsa bophelong ba rōna. Na u tla itlama ho etsa joalo? Bekeng e tlang ke tla u botsa hore na u entse joalo.

Tšebeliso ea Botho ea Melao-motheo ea Bible

- Na u kile ua hlokomela liphapang pakeng tsa balumeli, haholo-holo lipotsong tse sebetsang tsa seo ba se etsang le seo ba sa se etseng? Hobaneng ho na le liphapang tsee, ha ba sebelisa Bible e tšoanang? Kaha ho na le liphapang tse ngata har'a balumeli, na ho hlile hoa tsotelleha hore na re etsa eng? Hobaneng?

Hase balumeli bohle ba lumellanang ka lintlha tse qaqileng tsa mokhoa oa ho phela ka melao-motheo le litekanyetso tsa Bible. Leha ho le joalo, molateli oa Krete o lokela ho ikemisetša ho phela tumellanong le seo a se lumelang.

Boitšoarō, khetho ea boithabiso, le moaparo kaofela li bontša ho hong ka tšekamelo ea pelo.

Melao-motheo eo molumeli e mong le e mong a lokelang ho e hopola ke ena ha a ntse a leka ho lemoha se molemo ka ho fetisisa litabeng tse itseng tsa bophelo.

Melao-motheo ea Liqeto tsa Mokhoa oa Bophelo

(1) Re tlameha ho mamela litaelo tsohle tsa Bible ho balumeli.

- Bala seo Jesu a se buileng ho Mattheu 5:19.

Re ke ke ra khetha feela lintlha tseo re nahanang hore li bohlokoa haholo. Ha ho taelo ea mangolo eo e seng ea bohlokoa ho lekana hore re ka iphanyetsa eona.

(2) Litaelo tsa Molimo li molemong oa rōna

- Bala Deuteronomi 10:12-13 le Dipesaleme 84:11.

Molimo ha a re thibele ntho e molemo, leha e le hona ho laela ntho e kotsi ho rōna. Re ne re ke ke ra phela hantle ntle le lithibelo tsa hae. Ho hana litaelo tsa hae ke ho belaela Bohlae ba hae le lerato la hae. Re paka hore kannete re na le tumelo molemong oa Molimo

le bohlaeng ba hae ha re mamela litaello tsa Lentsoe la hae ho ena le ho latela maikutlo a batho.

(3) Tokoloho ea Bokreste ha se tokoloho ea ho se mamele Molimo.

► Bala seo Pauluse a se ngolletseng balumeli ho 1 Bakorinthe 9:21.

Re lokolotsoe molaong — molao oa Moshe le melao ea Molimo — e le mokhoa oa ho lokafatsoa, hobane re pholositsoe ka mohau, eseng ka ho phetha litaello tsa Molimo. Re boetse re lokolotsoe tsuong ea molao, hobane libe tseo re li entseng li tšoaretsoe.

Leha ho le joalo, ha rea lokoloha tlhokahalang ea ho utloa Molimo kapa tlamong ea ho rata (bala Bagalata 5:13). Joaloka ha ho bontšitsoe ho 1 Bakorinthe 9:21 (ka holimo), re tlas'a bolaoli ba Molimo. Thato ea Hae bakeng sa rōna e senotsoe ka Bibeleng.

Batho ba bang ba lumela ka phoso hore ba tlameha ho boloka melao ea Molimo e le mokhoa oa ho fumana tšoarelo ea libe, kapa e le mokhoa oa ho hōla moeeng. 'Nete ke hore re pholoso ka mohau ka tumelo, eseng ka ho boloka molao (Baefese 2:8-9).

Le hoja re sa beoe ba lokileng ka lebaka la seo re se etsang, re lokela ho mamela Molimo litabeng tsohle tsa bophelo hobane re lokisitsoe le eena.

► Bala Baroma 6:18.

Kaha re rata Molimo 'me re leboha mohau oa hae, re mo mamela ka thabo (1 Johanne 5:3). Kutlo ea ba lokileng ke bopaki ba lerato ho eena (Johanne 14:15).

(4) Haeba re rata Molimo re batla ho tseba thato ea hae, eseng ho e qoba.

► Bala 1 Johanne 5:2-3 le Jeremia 31:33.

Motho ea ratang Molimo a ke ke a qala ka hore: "Na Molimo o tla nkahlola ka ho etsa hoo?" empa, "Ke eng seo Molimo a ka se thabelang haholo?" kapa, "Ntho e babatsehang haholo ke efe?" (BaFilipi 1:10; Tite 3:8)

(5) Lengolo le fana ka motheo oa ho beha melao e totobetseng bakeng sa bophelo ba rōna.

Bibele ha e fane ka melao-motheo e akaretsang feela. Litemana tse ling li thathamisitsoe ho Kabelo ea 2 tse fanang ka motheo oa bophelo bo hlokolosi ba Bokreste. Tse ling tsa tsona li fana ka litaello tse totobetseng tsa bophelo ba Bokreste.

(6) Melao e mabapi le lintlha tsa bophelo ha se litumelo tsa rōna tsa bohlokoahali.

Bafarisi ba ile ba etsa phoso ea ho lebisa tlhokomelo e khōlō linthong tse nyenyane.

► Bala seo Jesu a ba boletseng ho Mattheu 23:23.

Temana ena ha e re ho na le 'nete leha e le efe e sa tsotelleheng, empa e re lintho tse ling li bohlokoa ho feta tse ling. Re lokela ho ameha haholo ka lintho tsa bohlokoa ka ho fetisisa.

(7) Ho boloka melao ha ho oa lekana ho paka kutlo kapa lerato la rōna ho Molimo.

► Bala Mattheu 23:25.

Motho a kanna a phela bophelo bo thata haholo empa a sa rate Molimo kapa a bile a sa mo mamele ka botlalo. Ka lehlakoreng le leng, motho a kanna a rata Molimo ka pelo ea hae eohle 'me leha ho le joalo a sa bone lebaka la melao e itseng. Ka hona, motho ea thata haholo hase hakaalo-kaalo hore oa halalela.

(8) Ho tšepa ha rōna bopaki ba ba bang ha ho oa itšetleha ka lintlha tse nyenyane tsa mokhoa oa bona oa bophelo.

► Bala seo Pauluse a botsitseng balumeli ho Baroma 14:10.

Temana ena etsoa serapeng se tšohlang maikutlo a sa tšoaneng ao balumeli ba nang le 'ona litabeng tse sebetsang. Hangata ho na le ho se lumellane ho tiileng mabapi le seo molateli oa Krete a lokelang ho se etsa le seo a sa tšoanelang ho se etsa.

Molumeli e mong a kanna a se ke a lumellana le tihalo ea rōna ea temana e itseng, kapa a kanna a se ke a bona kotsi ea ntho eo re e hanneng. E kanna eaba Molimo o sebetsa likarolong tse fapaneng tsa bophelo ba hae, kapa hore Molimo o mo beile maemong a fapaneng a moetlo. Seo ha se bolele hore motho eo ha se molumeli oa 'nete.

► Uena u nahana'ng ka polelo ee? "Molimo o tla bontša e mong le e mong 'nete ea kamoo a lokelang ho phela kateng; ka hona, balumeli bohle ba tšoanela ho ba le mekhoe e tšoanang."

Balateli ba Krete ha ho mohla ba kileng ba lumellana ka mekhoe eohle ea bophelo. Batho ba ratang Molimo le ba phelang bophelo ba bomolimo ha ba lumellane kaofela ka mekhoe le lintlha tse qaqileng tsa thuto. Ho fosahetse hore re re ba bang hase balumeli hobane ba hlalosa kapa ba sebelisa mangolo ka tsela e fapaneng. Re kanna ra ba amohela e le balumeli ba tšepahalang le hoja re nahana hore maikutlo a bona a fosahetse. Mosebetsi oa Moea o Halalelang ha o etse hore balumeli bohle ba be le bophelo bo tšoanang.

Hape re lokela ho itokisetša ho ithuta ho tsoa liponong tsa balumeli ba bang. Boikhohomoso bo etsa hore ke nahane hore kamehla ke toloka kapa ke sebelisa mangolo ka mokhoe o phethahetseng. Empa moea oa boikokobetso, o rutehang, o amohelang o hlaolela bonngoe ba Bokreste le ho matlafatsa 'mele oa Krete.

(9) Ho mamella maikutlo a sa tšoaneng ha ho lokafatse ho se tsotelle ha botho.

► Bala Baroma 14:5 le Baroma 14:23.

Litlamorao tse bohloko li tla latela ha motho a iphanyetsa letsoalo la hae. Haeba motho a etsa qeto ea ho etsa ntho eo a nahanang hore e fosahetse, o molato oa sebe. Ho na le mahlohonolo ha motho a tsamaea leseling leo Molimo a mo fileng lona (1 Johanne 1:7).

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

Ho ke ke ha eba le bothata ba ho qala puisano ka sehlooho sena. Baithuti ba bang ba ka 'na ba tiisa tlhokahalo ea hore likereke li hloke melao ea boitšoaro. Ba bang ba kanna ba tiisa mamellano ha hona le liphapang.

Leka ho fumana toka bakeng sa o mong le o mong oa melao-motheo e robong e thathamisitsoeng ka holimo.

► Ke melao-motheo efe ho ee eo u nahanang hore batho ba bangata ba e lebala?

► Ke efe ho melao-motheo ee eo ho ka etsahalang hore u e lebale?

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Ke batla hore lerato laka ho uena le tsoele pele ho eketseha. Ke batla ho utloisisa thato ea hau haholoanyane ho 'na.

Nthuse ho lemoha se u khahlisang haholo e le hore ke phele bophelo bo hloekileng le bo se nang khopiso.

Nthuse ho bona mekhoha le maikutlo a lokelang ho fetoha, le ho fumana mekhoha le maikutlo a u tlotlisang.

Ke batla ho beha litholoana bakeng sa thoriso ea Molimo.

Amen.

Likabelo tsa Thuto ea 2

(1) Ithute 1 Bakorinthe 13. Khaolo ena e hlalosa bophelo ba motho ea nang le lerato leo a lokelang ho ba le lona ho ba bang. Lumella Molimo a u bontše kamoo A batlang ho u fetola kateng ho etsa hore bophelo ba hau bo lumellane le lerato. Thathamisa liphetoho tse ling tseo u ka ratang hore Molimo a u thuse ho li etsa bophelong ba hau.

(2) Ithute mangolo a latelang a fanang ka motheo oa boitšoaro bo hlokolosi ba Bokreste:

- 1 Bakorinthe 6:19-20
- 1 Bakorinthe 10:31
- 1 Bakorinthe 11:14-15
- 1 Timothea 2:9-10
- 1 Petrose 3:3-4
- Dipesaleme 19:14
- Dipesaleme 101:3

Ngola moelelo oa motheo oa temana ka 'ngoe. Hlalosa lintlha tsa bophelo tseo u lumelang hore u lokela ho li etsa ka lebaka la mangolo ao.

Thuto ea 3

Mosebetsi

Maikemistso a Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

- (1) Hlalosa hore na Bibe e ruta eng ka mosebetsi.
- (2) Bontša litšobotsi tsa boitšoaro ba mosebetsi oa Bokreste.

Abuti Lawrence, Mosebeletsioa Molimo

Abuti Lawrence e ne e le moitlami ea itekanetseng ea neng a lula ntlong ea baitlami lilemong tsa bo-1600. O ile a tuma ka ho etsa mosebetsi o tloaelehileng—ho ebola litapole le ho hlatsoa lijana—ka lebaka la ho rata Molimo le ho se lumelle boteng ba Molimo hore bo be hōle le kelello ea hae. O ile a tsoela pele ho etsa hore Molimo e be ntho e ka sehloohong bophelong ba hae, ho akarelletsa le mosebetsi oa hae.

Tloaelo ea boteng ba molimo "The Practice of the Presence of God" ke buka e baliloeng ke likete tsa batho. E na le lipuisano le mangolo a tsoang ho Abuti Lawrence. O ngola, "Ho halaletsoa ha rōna [ha ho oa] itšetleha ka ho fetola mesebetsi ea rōna, empa ka ho etsa seo molemong oa Molimo oo ka tloaelo hoo re ho etsetsang rōna."

► Mosebetsi ke eng? Na mosebetsi ke khiri feela—ho hireloa ho etsa ho hong?

Mosebetsi o akarelletsa *Khiri* empa o boetse o akarelletsa ho itlhokomela le ho itlhokomela ba bang, ho laola lintho tseo re nang le tsona, ho hlahisa lintho, ho etsa khoebo bakeng sa phaello, le ho thusa ba bang ka bolokolohi.

► Na molumeli o lokela ho sebetsa? Hobane'ng?

Batho ba bangata ba nahana hore ho ka ba monate ho ba le chelete e lekaneng eo ba neng ba ke ke ba e sebetsa. Ba nahana hore bophelo bo monate ka ho fetisisa e ne e tla ba bophelo ba boikhathollo.

Kutloisiso ea Bibe ea Mosebetsi

Nahana kamoo Molimo a entseng lefatše kateng qalong. Le ne le phethahetse (Genese 1:31). E ne e le tikoloho e phethahetseng bakeng sa batho ba pele bao Molimo a ba entseng. Molimo o ile a fa batho ba pele mesebetsi (Genese 1:28). Molimo a ka be a entse lefatše hore le khotsofatse litlhoko tsohle tsa batho ntle le mosebetsi, empa ha a etsa joalo. Molimo o ne a tseba hore bophelo bo molemo ka ho fetisisa bakeng sa batho bo akarelletsa mosebetsi.

Molimo o rerile hore mosebetsi oa rōna o amane le likamano tsa rōna. Batho ba lokela ho ithuta ho sebelisana, ho itšetleha ka e mong, ho tšepahala e mong ho e mong, ho sebelisa matla le ho thusa ba bang ka mefokolo, ho tobana le mathata hammoho, ho rarolla ho se lumellane, ho lokisa liphoso, ho koetlisoa le ho koetlisa ba bang.

Molimo o file batho matla le boikarabelo ba ho laola lefatše, ho le laola, le ho le hōlisa molemong oa hae. Mosebetsi ona o lebisitse ho n tšetsopele ea temo, ho rua liphoofofo, ho rafa lirafshoa ho tsoa lefa tšeng, le n tšetsopele ea theknoloji.

Molimo o re bopile ka holimo ho tiholeho eohle hobane re na le ho hong hoa tlhaho ea Hae ka ho rōna.

► Bala Dipesaleme 8:6-8.

Ka lebaka la sebe sa pele, lefatše le ile la fetoha, 'me mosebetsi o kenyeletsa mathata a mangata le litsietsi tse neng li le sieo morerong oa pele oa Molimo (Genese 2:17-19). Leha ho le joalo, re lokela ho hlokomela hore Molimo o re etselitse hore re hloke mosebetsi.

Mosebetsi oa rōna o tšoana le mosebetsi oa Molimo oa pōpo. Mosebetsi ke tsela ea motho ea ho fetola tikoloho ea hae. Ho iphelisa ha se ona feela morero oa mosebetsi. Batho ba na le kelello ea tlhaho ea ho fetola tikoloho ea bona. Ba leka ho ntlafatsa matlo a bona. Ba leka ho lahla lithōle. Motho ea seng a sa batle ho sebetsa o lahlile takatso le matla a hae a ho fetola tikoloho ea hae. O tela karolo ea se boleloang ke ho ba motho.

► U nahanang ha u bona ntlo kapa tikoloho e sa hlokomeloe hantle?

Boikutlo ba motho mabapi le ho bōpa, ho rera, ho hlophisa le ho hlahisa-mosebetsi-ke karolo ea setšoantšo sa Molimo ho motho. Ka hona mosebetsi oohle oa halalela ho molumeli. Mosebetsi oohle ke ketso ea borapeli ha o etsoa ho khahlisa Jehova (Bakolose 3:17, 23). Jesu o itse Ntate oa hae o ne a sebetsa, kahoo le eena o ile a sebetsa (Johanne 5:17).

Ha ua lokela ho nahana ka mosebetsi e le tlhokahalo e sa thabiseng, joaloka ho noa meriana ha u kula. Mosebetsi hase ntho feela e hlokahalang bakeng sa ho phela. Ke karolo ea morero oa Molimo bakeng sa batho.

► Bala 2 BaThesalonika 3:10. Polelo ena e re'ng ka mosebetsi?

Re tla etsang haeba mosebetsi oa rōna o bonahala e se oa bohlokoa? Mahatma Gandhi o itse, "Seo u se etsang se kanna sa bonahala se se bohlokoa, empa ho bohlokoa haholo hore u se etse." Nahana ka monna ea hiretsoeng ho fiela. Seo se kanna sa bonahala e le mosebetsi o sa reng letho, empa o etsa khetho ea bohlokoa. Ha a e-ea mosebetsing letsatsi le leng le le leng, o khetha ho etsa joalo ho e-na le ho qeta nako ea hae a sa etse letho, a sa fane ka molemo ho mang kapa mang. O khetha ho nka boikarabelo ba ho iphelisa ho ena le ho ba kokoana-hloko ho metsoalle kapa lelapa. O hlokomela ba itšetlehileng ka eena, mohlomong mosali le bana, ho ena le ho ba qobella ho batla thuso. Lintlha tseo kaofela li re thusa ho hlokomela hore le ha mosebetsi ka bo ona o kanna oa bonahala e se oa bohlokoa, ho bohlokoa hore ebe o khetha ho o etsa.

Na ho na le batho ba bangata bao kannete ba sa khoneng ho sebetsa? Che. Esita le haeba motho a sa khone ho hiroa hore a sebeletse moputso, mohlomong a ka etsa ho hong ho thusa ba bang.

Balateli ba Krete ba lokela ho sebetsa hobane ba na le boikarabello ho bona le ho ba bang. Ha ba ea lokela ho labella hore ba bang ba ba fe seo ba se hlokang; haeba ba sa ikemisetsa ho etsa seo ba ka se khonang.

Molumeli ke eena ea ikarabellang pele bakeng sa lelapa la hae, (bala 1 Timothea 5:8).

Molumeli o laeloa ke mangolo ho sebetsa e le hore a tle a fihlele litlhoko tsa ba bang, (bala Baefese 4:28). Hlokomela phapang pakeng tsa ea utsoang, a nka ntho e itseng ntle le tefo, le ea sebetsang hore a tle a fane. Molumeli hase feela ea sa utsoeng, empa ke ea sebeletsang hore a fane.

U ka fumana mosebetsi oo u ka o etsang leha u sa hiroa ke mang kapa mang. Fumana litsela tsa ho thusa le ho khotsofatsa litlhoko tsa ba bang. Ho molemo ho phela ka tsela eo ho e-na le ho se etse letho le ho tletleba ka hore ha ho motho ea u thusang.

Balumeli ba lokela ho sebetsa ho iphelisa le ho hlokomela malapa a bona, le ho khona ho fana ho ba bang ba nang le tlhoko.

Tsela e Tloaelehileng ea Molimo ea ho Fana ka Litlhoko Tsa Rōna

► U ka reng ho motho ea reng ha a na ho sebetsa hobane a itšetlehile ka Molimo hore a mo fe litlhoko tsa hae?

Nahana ka lehlabula le leng, hamamoraonyana; u tsamaea serapeng sa hau u fumana karolo e kholo ea sona ho na le tamati, poone, linaoa, le meroho e meng; tse seng li holile 'me li lekane ho ka u tšoarella nako e telele.

Na hoo ho ne ho tla bonahala eka ke mohlolo? Ho etsahetse ho batho ba likete lehlabuleng le fetileng. Ba ile ba kena lirapeng tsa bona tse ka morao 'me ba fumana tsohle li ntse li hōla le ho feta. Empa ha ba ka ba Makala le ho makala, hobane likhoeling tse 'maloa pele ho moo, ba ne ba ile ba lema mobu, joale ba kenya peō ho oona, eaba nakong ea likhoeli ba etsa bonnete ba hore e ea nosetsoa le ho hlaoleloa. Kahoo ha ba fumana lijalo li mela, e ne e le feela seo ba neng ba se lebeletse.

U kanna ua arabela, "Joale hoo e ne e se mohlolo ho hang." Empa Molimo o entse limilione tsa limela, 'me batho ha ba eso ka ba etsa le se le seng, (bala Dipesaleme 104:14). Molimo o etsa joalo, empa batho ba e itokisetsa ho lokisa mobu, ho lema peō le ho nosetsa ha ho hlokahala.

Batho ba bangata ba nahana hore ketso ea Molimo ke ntho e sa tloaelehang, mokhelo molaong oa tlhaho, o kang ha Jesu a ne a folisa kapa ha letsatsi le eme. Kahoo ka kutloisiso eo, ho hōla ha limela hase mohlolo, hobane ke ntho e tloaelehileng.

Empa ka ho lakatsa mohlolo, le rōna hangata re iphapanyetsa tsela e tloaelehileng ea Molimo ea ho etsa lintho. Ho ne ho ena le batho ba limilione ba ileng ba kena lirapeng tse ka morao tsa bona kajeno 'me ba se ke ba fumana letho le melang leo ba neng ba ka le ja. Ha ba ka ba kenella tseleng ea Molimo ea ho hlahisa lijo. Khōlo ke mohlala o le mong feela oa tsela e tloaelehileng eo Molimo a sebetsang ka eona. Mohlala, tsela e tloaelehileng ea Molimo ea ho hlokomela litlhoko ke ka mosebetsi oa batho.

► Bala Diproverbia 14:23 le Diproverbia 19:15, 'me le buisane ka lipotso tsena: Diproverbia 14:23 e re ruta hore'ng? Diproverbia 19:15 e re lemosa hore'ng?

Ho na le batho ba lakatsang hore Molimo a ba fe ho hong, empa ba hana menyetla ea ho sebetsa, hobane menyetla ena hase lintho tseo ba batlang ho li etsa.

Haeba u ikemiselitse ho sebetsa empa u sa fumane motho ea tla u hira? Ho na le mosebetsi oo u ka o etsang ho thusa ba bang, 'me ka mosebetsi oo, tse ling tsa litlhoko tsa hao li ka fihlelleha. Haeba u sa sebetse, u na le nako. Hobaneng u sa shebe hohle 'me u bone hore na u ka etsa eng ho thusa motho e mong?

Ak'u nahane ka monna ea sa sebetseng 'me a qeta lihora tse ngata letsatsi le leng le le leng a lutse a sa etse letho. Na ha ho na letho la bohlokoa leo a ka le etsang? Haufi le eena ho na le batho ba hlokanang thuso. Ho na le lithōle tikolohong ea hae le tseleng; tse lokelang ho hloekisoa. Ho na le mobu o neng o ka lengoa ho bokella lijo. Ho ka ba le libuka tseo a ka li balang le ho eketsa tsebo ea hae. Ho na le eo a ka mo rapellang. Monna ea lutseng a sa etse letho o na le mosebeletsi a le mong, eena, le mosebeletsi oa hae ha ba hlahise kapa ba ntlafala. Hase mohiri ea molemo oa hae, kahoo mohlomong a ke ke a fumana monyetla oa ho laola ba bang.

Hangata le libakeng tse ngata, batho ba bangata ha ba hiroe ke motho. Ba hlahisa ntho eo ba ka e fapanyetsanang, kapa ba fana ka tšebeletso ho ba bang. Tsena kaofela ke litsela tseo Molimo a re fang tsona.

Melao-motheo ea Bibe le bakeng sa Mosebetsi oa Bakreste

Melao-motheo ea boikarabello le botšephe e fana ka melao ea boitšoarō e meng eo balumeli ba ka e sebelisang mosebetsing oa bona.

► Molumeli o lokela ho sebelisa melao-motheo ea Bibe le joang ha a sebeletsa mohiri?

Testamente e Ncha e fana ka litaelo ho basebetsi. Nakong eo libuka tsa Testamente e Ncha li neng li ngoloa, basebetsi ba bangata e ne e le makhoba. Kajeno mohiruo a o fapane le lekhaba kaha a kanna a ba le monyetla oa ho fallela mosebetsing o fapaneng. Tokoloho eo e etsa hore ba khone ho amohela kapa ho hana lipehelo tsa mosebetsi. Leha ho le joalo, haeba ba lumetse ho sebeletsa melemo e itseng, mangolo a halalelang a ba hloka hore e be basebetsi ba molemo ha feela ba lula le mohiri.

E kanna eaba u boemong boo ho bona u sa lokolohang ho ikhethela mosebetsi oo u batlang ho o etsa. Mohlomong u qobelloa ho sebetsa maemong a hatellang. U ntse u lokela ho ba joalo ka Krete. Batho ba bang ba sebetsa butle le hampe ha ba qobelloa hobane ba batla ho bontša hore ha ba ea ikemisetsa ho sebetsa. Ha motho a etsa joalo, o bontša hore ha a lokoloha. Haeba u batla ho sebetsa ka bolokolohi, u lokela ho sebetsa ka thabo le ho etsa mosebetsi hantle. Ha u sebetsa joalo, u sebetsa ka bolokolohi, hobane ha ho motho ea ka u qobellang ho etsa joalo.

Haeba ha ho motho ea u hirileng, u mookameli oa hau. U bile mosebeletsi oa mofuta ofe bakeng sa hau?

Baefese 6:5-8 — Molao-motheo oa Boikarabelo

► Moithuti o lokela ho bala Baefese 6:5-8 bakeng sa sehlopha. Buisanang ka se boleloang ke temana ena, ebe u sheba lethathamong le ka tlase mona ho eketsa seo u se lemohileng.

Litšebeliso tse ling tse tsoang ho Baefese 6:5-8: *(Ngola molaong o fanoeng karolo ea temana eo ts'ebeliso ena e tsoang ho eona.)*

1. Mosebetsi o lokela ho mamela mohiri oa hae, eseng feela ha a shebiloe, empa kamehla. Seo se boetse se bolela hore ha a lokela ho iphapanyetsa lintlha tseo a tsebang hore ho ka etsahala hore li se ke tsa hlahlojoa ("_____")
2. Mosebetsi o lokela ho boloka boleng le mafolofolo a mosebetsi oa hae joaloka ha eka o sebeletsa Molimo ("_____")
3. Mosebetsi o tla hlohonolofatsoa ke Molimo ka lebaka la botšephehi mosebetsing oa hae. ("_____")

Tite 2:9-10 — Molao-motheo oa ho Tšepahala

► Moithuti o lokela ho bala Tite 2:9-10 bakeng sa sehlopha. Buisanang ka se boleloang ke temana ena, ebe o sheba lethathamong le ka tlase mona ho eketsa seo a se lemohileng.

Litšebeliso tse ling tse tsoang ho Tite 2:9-10: *(Ngola molaong o fanoeng karolo ea temana eo ts'ebeliso ena e tsoang ho eona.)*

1. Mosebetsi o lokela ho bontša hlomphe ha a arabela litaelo tsa mohiri oa hae ("_____"). Litlamorao tse ling ke life ha mosebetsi a bua ka ho hloka hlomphe ka mohiri oa hae ho basebetsi ba bang?
2. Mosebetsi ha a lokela ho utsoetsa mohiri oa hae, leha a nahana hore o tšoaneloa ke moputso o eketsehileng ("_____").

3. Mosebetsi o tšepahalang ke bopaki ba evangeli; ho se tšepahale ke sekhobo holim'a evangeli ("_____").

► Mehlala e meng ea litsela tseo ka tsona batho ba bang ba sa tšepahaleng mosebetsing oa bona ke efe? Hlalosa hore na balumeli ba lokela ho fapana joang.

Litemana tsa mangolo ho Tite le Baefese li bua ka hore na motho o lokela ho sebetsa joang ha motho a mo hira. Melao-motheo e tšoanang e sebetsa ho motho ea hiriloeng ho haha ntho kapa ho lokisa ntho e itseng. O lokela ho etsa mosebetsi oa boleng bo tšoanang le oo a neng a tla o batla mothong e mong. Motho ea etsang lintho tse rekisoang ha a ea lokela ho pata mefokolo ho etsa hore bareki ba nahane hore ba fumana ho hong ho molemohali.

Ho Hlahisa Libopeho Tse Bokhabane Bakeng sa Mosebetsi

Ke makhabane a fe a o bahiri ba batlang hore mohiruo a be le ona? Phuputso e bontša hore bahiri ba batla batho ba nang le maikutlo a matle ka mosebetsi. Ba batla batho ba tšepahalang le ba ikemiselitseng ho ithuta. Hangata batho ba hiroa ka lebaka la boikutlo ba bona ka mosebetsi ho feta koetliso ea bona kapa litalenta. Molimo o boetse o tsotella maikutlo a rōna mabapi le mosebetsi joalo ka ha re se re bone mangolong.

Hlahisa libopeho tse etsang hore u be mosebeletsi oa bohlokoa. U lokela ho itokisetša ho sebeletsa. U lokela hoba le 'nete, botšepahi, le mamello. Batho ba bang ba sa sebetseng ba nahana feela ka seo ba se hlokang. Mohiri ha a u hire hore a u thuse; o u hira hore u mo thuse. U lokela ho ba mofuta oa motho eo e ka bang oa bohlokoa ho mohiri.

Motho o n'a ka re, "Ke ne ke tla ba motho ea setsoalle, ea bohlokoa, ea bileng a tšepahalang, haeba ke ne ke lefshoa bakeng sa tsena, "empa bahiri ha ba ke ke ba hira motho ea senang setsoalle, 'me ba mo lefa hore a be le setsoalle. Ha ba hire motho ea sa tšepahaleng ebe ba mo lefa hore ebe ea tšepahalang. Ba batla motho ea nang le setsoalle, ea bohlokoa ea tšepahalang eo ba ka mo hirang.

Ka kerekeng lintho li fapane. Ha re emele hore batho ba fane kapa ba tloaele - ba ikutloe ba phuthulohile; pele re ka lakatsa ho ba thusa. Molimo o boetse oa otlolla letsoho le ho u hlohonolofatsa pele u etsa letho le molemo. Empa molemong oa hau, u lokela ho qala ho arabela mohaung. Ithute ho fana, ho sebeletsa, le ho bososela.

Hlaila makhabane a hau. Ithute litsebo ka ho sebetsa le batho ba seng ba ntse ba ena le litsebo tseo. Mohlomong u ka fana ka tšebeletso ho ba bang. Mohlomong u ka etsa sehlahisoa seo u ka se rekisang. Mohlomong u ka lema lijalo. Ka ho fetisisa, eba le boikutlo ba ho ba thuso ho ba bang leha ho sa u tsoele molemo. Molimo o tla hlohonolofatsa tšebeletso ea hau.

Ho sebeletsa ho bolela eng? Ho sebeletsa ke ho sebelisa bokhoni ba hau, nako le matla molemong oa motho e mong.

Ho sa tsotellehe hore na u sebeletsa mohiri kapa che, tšebeletso e hloka hore u behelle ka thōko tse ling tsa litokelo le menyetla ea hau. Mohlala, haeba u sebeletsa ba bang u ka 'na ua se ke ua robala ka nako eo u batlang ho tsoha ka eona hoseng,' me u ke ke ua qeta nako ea mosebetsi u etsa seo u batlang ho se etsa. U beha likarolo tsa bophelo ba hau morerong oo u o hiretsoeng. Mosebetsi o bile o ama tsela eo u aparang ka eona le tsela eo u tšoarang batho ba bang ka eona.

Ho itokisetša ho sebeletsa ho tlisa melemo e mengata:

1. Ho theha likamano tse etsang hore tse ling tsa litlhoko tsa hau li fihleloe. Ha ngata sena se etsahala ka litsela tse sa lebelloang, kahoo ha se feela taba ea ho thusa batho bao u nahanang hore ba tla khona ho u etsetsa ho hong.
2. Ho u fa sebaka sa bohlokoa ka phuthehong, 'mele oa Krete.
3. Ho kanna hoa u etsa motho eo motho e mong a batlang ho mo hira.

Teng haeba u ka qala ho theha mohopolo o mocha - ho batla litsela tsa ho sebeletsa ba bang? (bala Diketso 20:35). Na u hlile u lumellana le seo? Na u phela joaloka ha u lumela?

Ho na le molao-motheo oa semoea oa ho nahana ka litlhoko tsa ba bang le ho se amehe ka botlalo litlhoko tsa hau (BaFilipi 2:4). Ho boetse ho na le molao-motheo o sebetsang. Hopola, hangata batho ba hirang batho ha ba e etse ho thusa batho bao ba ba hirileng. Ba hira motho hobane ba nahana hore motho eo a ka fihlela tlhoko ea bona. Kahoo haeba motho a khona ho nahana feela ka seo a batlang hore motho e mong a mo etsetse sona, a kanna a se be molemo oa ho hiroa.

Lintho li etsahala ha batho ba ikemiselitse ho sebetsa. Melemo eo ke lintho tse ka bonahalang eka ke mehlolo haeba li ka etsahala feela ka tšohanyetso, empa Molimo o na le tsela e tloaelehileng ea ho tlisa melemo eo bophelong ba hau.

Mohlomong ke tšenyō ea nako ho ba le tšepo, ho lakatsa, kapa esita le ho rapella hore Molimo a etse mehlolo haeba u sa ikemisetse ho sebetsa e le hore u fumane thuso ka tsela eo Molimo a ratang ho fana ka eona.

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

- Motho e mong a ka arolelana pale ea kamoo mosebetsi o motle bakeng sa mohiri o ileng oa fana ka monyetla oa evangeli.
- Motho e mong a ka arolelana pale ea kamoo ho thusa motho sebakeng sa habo e neng e le pontšo e ntle ea tlhokomelo ea bokreste.
- Sehlopha se lokela ho arolelana maikutlo hammoho mabapi le menyetla ea mosebetsi e teng bakeng sa motho ea sa sebetseng.

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Kea leboha ka monyetla oo ke nang le eona oa ho sebetsa ka boqapi. Nthuse ho bona menyetla ea ho thusa ba bang. Fana ka litlhoko tsa ka ha ke ntse ke sebetsa ho nka boikarabelo ba ka le ba bang.

Ntlhohonolofatse ka lisebelisoa hore ke tsebe ho phelisa lelapa laka, ho fa ka kereke, 'me u thuse ba bang ka litlhoko.

Nthuse ho ba le 'nete le botšepahi mesebetsing eohle ea ka. Ntokisetse menyetla le boikarabelo bo boholaanyane haeba e le thato ea hau. Kea u leboha ka ho lula u tšepahala ho 'na.

Amen.

Likabelo tsa Thuto ea 3

(1) Ithute litemana tsena:

- Diproverbia 6:6-11
- Diproverbia 10:4-5
- Diproverbia 12:11, 24, 27
- Diproverbia 13:4, 11
- Diproverbia 14:23
- Diproverbia 14:23
- Diproverbia 18:9
- Diproverbia 20:13
- Diproverbia 22:29
- Diproverbia 24:30-34
- Diproverbia 26:13-16

Ngola leqephe la lintlha le lisebelisoa mabapi le mosebetsi le botsoa litemaneng tsena.

(2) Sebetsa le moithuti-'moho le uena ho lokisetsa nehelano e khutšoanyane ka se seng sa lihlooho tse thathamisitsoeng ka tlase mona. (Moetapele oa sehlopha o tla abela sehlopha se seng le se seng sehlooho.) Arolelana nehelano nakong ea qalong ea sehlopha e latelang.

- Mosebetsi le setšoantšo sa Molimo ho motho
- Mosebetsi le boikarabello bakeng sa hau le ba bang
- Tsela eo mohiruo oa Mokreste a lokelang ho sebetsa ka eona (Nehelano ena e lokela ho thehoa ho Baefese 6:5-8 le Tite 2:9-10.)
- Tsela eo Molimo a atisang ho hlokomela litlhoko tsa batho ka eona
- Mosebetsi le likamano le ba bang

Thuto ea 4

Likamano

Sepheo sa thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

- (1) Sebelisa melao-metheo ea lerato, khotso, le hlompheo likamanong le ba bang.
- (2) Amohela melao e robong ea mangolo e nolofalletsang puo ea molumeli ho hlohonolofatsa ba bang le ho tlotlisa Molimo.

Robinson Crusoe, Ho makatsoa ke Kamano

Paleng ea tšōmo ea Robinson Crusoe, monna e mong o ile a pholoha ha sekepe se soahlamana leoatleng ka ho sesa ho ea sehlekehlekeng. Ha a le moo o ile a qeta likhoeli a le mong. O ile a haha lephephe, a etsa liaparo, 'me a ithuta ho fumana lijo. Eaba ka letsatsi le leng ha a ntse a tsamaea haufi le leoatile o ile a makala ha a bona mohato ba leoto la motho lehlabatheng. Ho ne ho bolela hore ho na le motho e mong moo. O ne a sa tsebe hore na motho eo e tla ba motsoalle kapa sera. O ne a sa tsebe letho ka botho ba motho, puo, morabe, kapa lebaka la hoba moo. O ne a sa tsebe hore na motho enoa o ne a tla fetola bophelo ba hae joang sehlekehlekeng seo. Hobane likamano li ama bophelo ba motho haholo, Robinson o ile a ba le tšepo le tšabo ka bobeli ha a bona mohato oa leoto.

Bohlokoa ba Likamano le Ntlafatso ea Semoea

Kereke ea lekholong la pele la lilemo, e entsoeng ka banna le basali, Bajuda le Balichaba, le batho ba lihlopha le meetlo e sa tšoaneng ba ile ba tlameha ho rarolla likhohlano tse ngata. Moapostola Pauluse o ile a ba bolella hore ba amohelane (Baroma 15:7).

► Nahana ka monna a le mong sehlekehlekeng. Na a ka mamella mang kapa mang? Na a ka tšoarela mang kapa mang?

U ne u ke ke ua hlahisa le ho bontša tšobotsi ea Bokreste ea mamello ntle le ho ba le kamano le batho ba bang. U ne u ke ke ua tšoarela ba bang kapa ua tšoareloa ke ba bang ntle le likamano.

► Ke litšobotsi life tse ling tsa Bokreste le mesebetsi e hlokanang batho ba bang?

Lintho tsena li etsahala likamanong le batho ba bang. Litšobotsi li ka ntlafatsoa 'me tsa bontšoa feela likamanong. Seo se bolela hore likamano tsa rōna le batho li na le tšusumetso e kholo kholong ea rōna ea semoea.

Bibele e fana ka litaello tsa mefuta e sa tšoaneng ea likamano. Ho na le litaello tse tobileng bakeng sa likamano pakeng tsa banna le basali, batsoali le bana, bahiri le basebetsi, baruti le likereke, le maqheku le bacha.

Bonyane ho na le melao-motheo e meraro mangolong e sebetsang kamanong ea mofuta ofe kapa ofe ea batho: melao-motheo ea khotso, lerato le hlomphe.

Molao-motheo oa Khotso

► Bala BaHebheru 12:14.

Temana ena e bolela bohlokoa ba likamano ka matla haholo. Khalalelo e amana haufi-ufi le ho phehella khotso le motho e mong le e mong.

► Ke lintho life tse ling tseo re lokelang ho li etsa hore re phehelle khotso le batho?

Ho phehella khotso, bonyane u tla fa motho e mong le e mong tšoarano eo u e kolotang (Baroma 13:7). Ho ba u ba kolotang teboho, hlomphe, kapa ho ba mamela, u tlameha ho fana ka eona. Haeba u sa etse joalo, u molato oa ho baka likhohlano. Haeba u hlōleha ho phethahatsa boikarabelo ba hau, ho phethahatsa litšepiso tsa hau, kapa ho lefa seo u lokelang ho se lefa ho ba bang, ha u pheeletse khotso. Ha u hlokomela hore u hlōlehile ho fana ka seo u neng u lokela ho se etsa, u lokela ho kōpa tšoarelo le ho phethahatsa boitlamo ba hau ka hohle kamoo u ka khonang.

Empa ho phehella khotso ho hloka ho fetang feela ho fana ka seo u se kolotang. Ho akarelletsa ho fana ka lerato le mosa tseo u sa u kolotang tsona.

► Moithuti o lokela ho bala Tite 3:2-3 bakeng sa sehlopha

Re lokela ho ba le mamello le ho tšoarela, re utloisisa hore batho ba sa sokolohang ba atisa ho ba le maikutlo a fosahetseng le merero e fosahetseng.

Haeba u batla khotso, u tla batla poelano ha ho ena le khohlano. U tla ikemisetsa ho tšoarela. U ke ke ua potlakela ho nahana hore khotso e ke ke ea buseletseha. U ke ke ua amohela habonolo karohano e sa feleng.

Jesu o itse u lokela ho ea ho motho ea u foselitseng 'me u mo hlalose seo a se entseng (Mattheu 18:15). Haeba u nka taba eo e le nyenyane haholo hore u ka thulana le eona, ha ua lokela ho bolella ba bang kapa ho jara mofosi ka pelo.

Ka linako tse ling batho ba loana le ho hloka tšoarelo ho balumeli ba bang ba ba foselitseng. Re ka lebella tšoarano e mpe ho batho ba sa sokolohang, empa ho thata ho utloisisa ha balumeli ba bang ba phoso khahlanong le rōna.

Jesu o itse re lokela ho ikemisetsa ho tsoela pele re tšoarela batho ba bang esita leha batho ba re tšoara hampe khafetsa (Mattheu 18:21-22). Lebaka le tloaelehileng leo ka lona batho ba tlohelang kereke, 'me ba lahleheloe ke kamano ea bona le Molimo, ke ho hloea tšoarano e mpe ea Bakreste. Hangata ho tšoara ba bang ka pelo ho tla pele ho mofuta e meng ea ho hlōleha moeeng.

Ha motho a hana ho tšoarela, o beha karolo ea bophelo ba hae ho hanyetsana le bolaoli ba Molimo, hobane Molimo o hloka hore re tšoarele. (Bala Baefese 4:32). Sebaka seo se fetoha

sebaka seo Satane a ka amang likarolo tse ling tsa bophelo ho sona. Haeba motho a hana ho tšoarela, haufinyane o tla sitoa ho hanela liteko tseo ho bonahalang eka ha li amane ho hang.

Motheo oa tlōlo e 'ngoe le e 'ngoe ea botho ke boleng ba rōna ba litokelo tsa rōna. Kaha re lumela hore re tšoaneloa ke tšoaro e itseng kapa hlomphe e itseng, rea khopeha ha re sa e fumane. Re lumela hore re lokeloa ke ho molemo ho feta oo re o fumanang.

Senotlolo sa ho tšoarela ba bang ke ho utloisisa topollo. Ho lopolla ho bolela ho reka hape. Kaha Molimo o re lopolotse, re ba Hae, 'me litokelo tsa rōna ke tsa Hae. Re tlameha ho nehelana ka litokelo tsa rōna ho Molimo ka hloko. U ka rapela, "Morena, kea tseba hore litokelo tsa ka tsohle ke tsa hau. Ke batla hore u li laole 'me u mphe feela seo u bonang se le molemo hore ke be le sona." Joale, ha batho ba u tšoara hantle, u ka leboha Molimo hore ebe O u file monyetla oo. Ha motho e mong a u tšoara hampe, u ka hopola hore Molimo ke eena ea ikarabellang bakeng sa litokelo tsa hau, 'me O bone hore u ka ntlafala haholoanyane ntle le ho ba le tokelo eo ka nako eo.

Ka ho tšoarela ba bang, u ipeha tlas'a Molimo le ho mo lumella hore a u hōlise kamoo a ratang kateng. Molao-motheo ona oa ho nehelana ka litokelo tsa hau ho Molimo o sebetsa kamanong e 'ngoe le e 'ngoe ea motho. (Litšupiso tse ling tsa tšoarelo li kenyelletsa BaKolosse 3:13, Mattheu 6:15, le Baroma 12:19.)

Molao-motheo oa Lerato

Motho eo re sa mo koloteng letho re ntse re lokela ho mo tšoara ka lerato. Hobane re amohetse mohau, re kolota Molimo. Re ke ke ra mo lefa. Ha a na litlhoko, empa o re boleletse ho fa ba bang lerato le sa re tšoanelang leo re le amohetseng.

► Bala Baroma 13:8.

Lerato ke bopaki ba hore motho ke molumeli oa 'nete.

► Bala 1 Johanne 4:20.

Ho na le lerato le khethehileng har'a balumeli ba Bakreste, 'me Jesu o nka Diketso tsa hau le boikutlo ba hau ho balumeli ba bang e le tsa botho. O tla bolela kahlolong, a re, (bala Mattheu 25:40).

Empa lerato la Bokreste ha lea lokela ho bontšoa ho balumeli ba bang feela.

► Bala Mattheu 5:44-45.

Batho ba bang ba fumana ho le thata ho ba mosa ho batho ba ba khopisitseng, empa ha ho mohla honang le lebaka la hloka botho. Ha rea lokela ho tšoara batho ka tsela e ba lokelang. Re lokela ho ba tšoara ka lerato le mosa ho sa tsotellehe hore na ho bonahala ho ba tšoanela kapa che (1 Bakorinthe 16:14). Re lokela ho hopola hore ha re ne re sa lumele, re ne re sa tšoanelehe bakeng sa lerato la Molimo, empa O ile a re rata leha ho le joalo (Tite 3:2-3).

Molao-motheo oa Hlomphe

► Haeba nka u fa mahala \$100 e litšila le e tabohileng, na u ne u ka e batla? Na u ka e hana hobane e silafetse ebile e tabohile?

U ne u tla e nka hobane e na le boleng bo sa itšetleheng ka boemo ba eona.

Motho e mong le e mong o lokeloa ke hlomphe hobane batho ba bōpiloe ka setšoantšo sa Molimo (Genese 1:27). Setšoantšo sa Molimo se fa motho e mong le e mong bohlokoa ba tlhaho.

Batho ba bang ba kanna ba se ke ba ba bohlale bo phahameng. Batho ba bang ha ba na litsebo, koetliso, kapa ntho e 'ngoe e ka ba etsang hore ba atlehe kapa ba be le thuso ka litekanyetso tse tloaelehileng. Leha ho le joalo ba ntse ba ena le bohlokoa hobane ba entsoe ka setšoantšo sa Molimo.

Batho bohle ba na le boleng bona ba bohlokoa, leha ba ikentse ba se nang thuso ka litsela tse ling ka khetho ea bona ea boeatla. Ba khaolitseng sekolo ba eso qete, ba sentse bophelo ba bona, kapa ba thehile litloaelo tse mpe e ntse e le batho ba bohlokoa joaloka batho ba entsoeng ka setšoantšo sa Molimo.

Ka lebaka la bohlokoa ba setšoantšo sa Molimo ho motho e mong le e mong, tlomphe e lokela ho bontšoa kamanong eohle pakeng tsa batho. Mekhoa e metle ke bonyane.

Ho qhekella le ho thetsa ho fosahetse, hobane motho e mong le e mong o etsa likhetho tse nang le litlamorao tse sa feleng 'me o hloka ho tseba mabaka a 'nete a ho etsa qeto. Ho etsa hore motho a etse ntho e nepahetseng ka lebaka le fosahetseng ha se katleho, hobane o ntse a eso etse khetho e nepahetseng.

Kahohle kamoo ho ka khonehang, re lokela ho tšoara batho ka hlomphe le ha boitšoarō ba bona bo fosahetse. Esita le ho lokisa liphoso le kotlo ea ho etsa phoso (ke ba nang le matla a ho etsa joalo) ho etsoa ka kutloisiso ea hore re sebetsana le libōpuoa tse sa shoeng ka ntho e itseng ea sebopeho sa Molimo.

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

Ho lokela hore ho be le mehlala e mengata ea ho sebelisa melao-motheo ena.

- Arolelana le ho kopa mehlala ea ha motho e mong a ile a etsa boiteko ba ho latela khotso.
- Arolelana le ho kopa litho boitlamo ba ho tšoarela bao ba ba sitetsoeng.
- Kopa boemo boo motho a neng a ka bontša motho e mong lerato ho feta kamoo a bonahalang a mo tšoanela kateng
- Buisanang ka hore na ho bolela eng ho tšoara motho ka hlomphe le ha boitšoarō ba hae bo fosahetse.

Melao-motheo ea Biblele sebakeng sa Puisano

- Ho na le polelo ea khale e reng, “Pene e matla ho feta sabole.” Seo se bolelang?

Ho na le matla mohopolong, tšusumetsong, puisanong. U ka atleha haholo ho susumetsa batho ho ena le ho ba qobella. Maikutlo — mehopolo — e ka ata le ho susumetsa batho ba bangata.

Biblele e bua ka matla a mantsoe ho etsa botle kapa bobe (Jakobo 3). Morero oa pholoho o phethoa ke matla a evangeli, e tšepetsoeng barumuoa ba batho.

Re ka sebelisa mantsoe a rōna joang ho fihlela botle le ho qoba kotsi? Biblele e fana ka melao-motheo e meng.

(1) U se ke ua bua haholo.

- Bala Moeklesia 10:14, Diproverbia 10:19, le Diproverbia 17:28.

Ha ho le joalo, seka bua haholo. Motho ea buang ho tlōla ha a hlomphe mantsoe a hae leha ele a ba bang. O bua lintho tseo a sa li boleleng, ‘me o nka hore batho ba bang le bona ba etsa se tšoanang. O fana ka maikutlo ntle le tsebo. Ha ho hlokahale hore u fane ka maikutlo ka ntho eo u sa e tsebeng; ha se maikutlo ohle a boleng bo lekanang.

(2) Se bue pele o nahana.

U se ke ua lumella maikutlo a hau ho etsa hore u bue lipolelo tseo u tla ikoahlaela tsona.

- Bala Jakobo 1:19, Diproverbia 29:11, le Diproverbia 14:29.

(3) U se ke ua ahlola boemo u qala ho kopana le bona.

- Bala Diproverbia 18:13 le Diproverbia 18:17.

Likhohlano tse ngata li thehiloe holima ho se utloisisane. Hangata, nako le tlhokomelo li ka li rarolla. Haeba motho ea nang le botumo ba ho tšepahala a bua ntho e bonahalang e fosahetse ho uena, u se ke ua potlakela ho ahlola motho eo.

► Bala Diproverbia 26:17.

(4) Eba hlokolosi ka metlae.

Ka lebaka la tšusumetso eo mantsoe a ka bang le eona, metlae e sa laoleheng e tšoana le sebetsa se matsohong a monna ea hlanyang.

► Bala Diproverbia 26:18-19.

U se ke ua etsa hore batho ba etse liphoso tse tebileng ka lebaka la ho lumela mesoaso ea hau. U se ke ua ba bolella hore u tiile ha ho see joalo—ba ke ke ba hlola ba u lumela hape. U se ke ua soma ka mefokolo eo batho ba ke keng ba ithusa. U se ke ua soasoa ka liphoso tsa motho. U se ke ua bua metlae bo etsang hore sebe se bonahale e le ntho e nyenyane.

► Ke mekhoha efe e meng e fosahetseng ea ho bapala ka metlae?

(5) U se ke ua e bua le motho ea fosahetseng.

► Bala Diproverbia. 11:13 le Diproverbia 26:20.

Ho kanna ha hlokahala hore ho boleloe taba e 'ngoe, empa mohlomong ha u motho ea nepahetseng oa ho bua. Ha ua lokela ho e bua sebakeng sa ba boholong ba lokelang ho e bua.

U se ke ua jala litaba tsa liphoso tsa batho.

Batho ba ke ke ba u tšepa ka litaba tsa bona haeba ba nahana hore u tla bolella ba bang.

► Bala Diproverbia 25:9.

Lekoala le bolella batho ba fosahetseng lebaka la lona ho e-na le ho latela mokhoa o ho Mattheu 18:15-17.

(6) Hlokomela ho nyatsoa.

Ho na le nako le mokhoa oa ho nyatsa.

► Bala Diproverbia 27:5-6a.

Etsa bonnete ba hore ho nyatsa ha hau ho reretsoe ho haha, eseng ho senya. U lokela ho bontša hore ua ba tsotella 'me u batla ho thusa. Hangata kamano e ntle ea hlokahala pele ho nyatsa hoa hau ho ka thusa.

(7) Le se ke la thetsa.

► Bala BaKolosse 3:9.

Thetso e tšoanela bophelo ba boetsalibe, eseng bophelo ba Bokreste.

► Bala Diproverbia 12:22.

(8) Boloka puo ea hao e hloekile.

► Bala Baefese 5:4.

U se ke ua bua ka mahlabisa-lihlong a nakong e fetileng kapa a hona joale ntle le ha ho loketse ho sebetsana le boemo ka molao. U se ke ua bua metlae eo u tlamehang ho e bua ka lekunutu. Hangata batho ba lefatše ba sebelisa mantsoe kapa mantsoe a amanang le likamano tsa botona le botšehali ha ba bua ka litho tsa 'mele, empa seo ha sea lokela ho molumeli. Ke ho hloka hlompheho ho sebelisa mantsoe a buang ka Molimo kapa Jesu e le mohoo nakong ea khatello ea maikutlo, ntle le haeba u ipiletsa ho Molimo ka tieo hore a u thuse.

(9) U se ke ua arola batho ka mantsoe a hao.

► Bala Diproverbia 16:28, Diproverbia 6:16, le Diproverbia 6:19.

U se ke ua leka ho iketsa hore u shebahale hantle ka litšenyehelo tsa e mong. U se ke ua baka likhohlano pakeng tsa ba bang. U se ke ua senya katleho ea tšebeletso ea motho e mong ka ho seba.

Pele u bua, u se ke ua nahana feela ka "Na ke 'nete? empa hape "Ke hobane'ng ha ke lokela ho e bua?

Qetello

Molumeli o lokela ho kopa tsoarelo ha a lemoha hore o entse kotsi ka mantsoe a hae. O lokela ho ikemisetsa ho lokisa ntho eohle eo a e buileng ha a lemoha hore ha ea nepahala.

Mantsoe a kotsi le a khopisang a tsoang ho ba bang ha a lokafatse mantsoe a fosahetseng a tsoang ho uena.

Ho na le liphoso tse ling puong tseo u ka li ntlafatsang butle-butle. Mohlala, u ka ithuta ho nahana pele u bua. Ho na le liphoso tse ling tse bontšang bothata pelong, tse kang takatso ea ho utloisa motho e mong bohloko ka mantsoe a hau. Haeba u le molato oa puo ea mofuta oo, u lokela ho kōpa Molimo hore a u tšoarele le ho hloekisa pelo ea hau tšekamelo eo.

Puo ea hau e senola tse ngata ka pelo ea hau (Luka 6:45). U se ke ua senya bopaki ba hau ba Bokreste ka ho bua ka tsela e sa lumellaneng le litekanyetso tsa Bokreste.

Puo ea hau e ka hlohonolofatsa ba u potileng. Bongata ba bosebeletsi bo na le puisano. Tšusumetso ea mantsoe a hau e ka eketseha haholo haeba u latela Melao-metheo ea Bibe.

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

► Batho ba bangata ba bona liphoso tsa lipuo tsa ba bang, empa eseng tsa bona. Moeta-pele a ka fana ka mohlala oa nako eo ka eona a ileng a hlōleha ho latela o mong oa melao-motheo ena kapa a ka lumela hore na ke ofe oo a fokolang ho fetisisa ho ona..

► Kopa litho ho khetha molao-motheo oo ba fokolang ho oona le ho itlama ho ntlafatsa ka thuso ea Molimo.

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Nthuse ho phela ka melao-motheo ea mangolo ea khotso, lerato, le hlompheo likamanong tsohle tsa ka.

Ke batla ho tšoarela ba ntšiteloang. Nthuse ho kopa poelano le bao ke sa utloaneng le bona.

Nthuse ho hlompheo motho e mong le e mong hobane o entsoe ka setšoantšo sa hau. Nthuse ho hopola litsusumetso tseo moqoqo oa ka o ka bang le tsona, le ho nka boikarabelo ba mantsoe a ka. Ke batla hore mantsoe a ka a fihlele botle eseng bobe.

Ke batla hore bopaki ba ka bo hlompheoe.

Kea leboha ka monyetla oa ho bua 'nete ea hau.

Amen.

Likabelo tsa Thuto ea 4

(1) Bala Jakobo 3. Ela hloko monyetla o moholo oa moqoqo o hlalosoang mona. Litemaneng tsa 13-18 hlokomela kamoo puo e phallang ka tlhaho ho tloha boemong ba moea ba motho. Bala Baefese 4:25-32. Ngola thapelo ea serapa ho arabela mangolo ana.

(2) Ithute Baefese 5:22-6:9. Thathamisa le ho hlalosa litaelo tse tobileng tsa boitšoaro likamanong tse fapaneng. Ngola tlhaloso ea hore na litaelo tsena li amana joang le melao-motheo ea lerato, khotso le hlompheo tseo ho buisanoeng ka tsona thutong ena.

(3) Khetha tse tharo tsa lipotso tse latelang. Ngola serapa ho araba e 'ngoe le e 'ngoe ea tsona:

- Ke litlamorao life tsa hore Molimo o re bilelitse ho phehella khotso likamanong tsa rōna?
- Ke hobane'ng ha ho tšoarela ba bang e le hoa bohlokoa bakeng sa ho boloka poloko ea motho?
- Ho bolelang hore motho a fane ka litokelo tsa hae ho Molimo?
- Ke eng e susumetsang lerato la rōna ho ba bang bao e kannang eaba ha ba tšoanelehe?
- Taba ea hore batho bohle ba entsoe ka setšoantšo sa Molimo e lokela ho ama likamano tsa rōna le ba bang joang?

Thuto ea 5

Tataiso ea Molimo

Sepheo sa Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

- (1) Utloisisa kamoo Molimo a re thusang ho etsa liqeto.
- (2) Ho tseba ho itokisetša ho lemoha thato ea Molimo le ho etsa liqeto tse ntle.
- (3) Qoba liphoso ha u batla tataiso.

Tsunami e Palu, Ho hloleha ha Puisano

Ka Loetse 2018, tšisinyeho ea lefatše e neng e le ka tlas'a sehlekehleke se seng e ile ea etsa hore tsunami (leqhubu le leholo) e lebe motseng oa Palu, Indonesia. Monna e mong ea neng a le ka holim'a mohaho o phahameng o ile a bona leqhubu le tla. O ile a hoeletsa litemoso ho batho literateng tse ka tlaase, empa boholo ba bona ba ile ba iphapanyetsa eena. Ho ile ha shoa batho ba fetang 4 000, 'me ba 10 000 ba lemala.

Lilemo tse leshome pele ho (2008), 'muso o ne o kentse libuoy tse 22 tse phaphametseng leotleng ka lisensara tsa motlakase (electronic sensors) tse etselitsoeng ho romela temoso haeba tsunami e ka tla. Leha ho le joalo, lilemong tse 'maloa tse latelang, li-buoy li ne li sa hlokomeloe,' me kaofela ha tsona li ile tsa khaotsa ho sebetsa. Ha ho le e 'ngoe ea tsona e ileng ea romela temoso mabapi le tsunami ka 2018.

Puisano le Molaoli oa Rōna

► Ke eng e kentsoeng koloing e 'ngoe le e 'ngoe ea sesole?

Tanka e 'ngoe le e 'ngoe, jipi le sefofane se seng le se seng se na le seea-le-moea. Hase seea-le-moea sa hore masole a mamele leqhubu la 'mino leo a le ratang, empa ke seea-le-moea sebakeng sa puisano.

Puisano e bohlokoa ho hlola ntoeng. Masole a ntoeng a ke ke a bona lebala lohle la tšebetso. Ba kanna ba se ke ba tseba moo metsoalle ea bona e leng teng le moo lira tsa bona li leng teng. Ha ba tsebe hore na ba lokela ho thunya ka tsela efe, le hore na ba lokela ho leba kae; ntle le haele ka puisano e tsoang ho molaoli.

Ho bile le linyeoe tse ngata moo masole a 'nileng a bolaoa ke "likulo tse sa hlaheng lireng," likulo tse sa laelloang ho bona tse tsoang ho masole a habo tsona. Ho 'nile ha eba le linako tseo ka tsona limisaele le libomo li 'nileng tsa otl'a metsoalle ho e-na le lira ka lebaka la puisano e mpe.

Lintoeng tsa morao-rao, ke leano le tloaelehileng ho leka ho pshatla setsi sa puisano sa sera. Lehlakore le atlehileng ho ho etsa joalo mohlomong le tla hlola ntoea.

Re ntoeng ea moea. Diabolose o a re leka le ho leka ho re thetsa. Lefatše Le leka ho re hulela bophelong ba lona le litloaelong tsa boleng ba lona. Ka linako tse ling batho ba re pota-potileng ba re sitisa le ho re nyahamisa ho phelela Molimo. Re tšoana le masole naheng e tletseng bora, e nang le metsoalle e seng mekae le lira tse ngata.

Molimo o batla hore re hlōle ntoa ea moea. Thapelo ke mokhoa oa rōna oa ho buisana le molaoli oa rōna.

Nahana ka lesole ntoeng, ea ileng a rera ho iphapanyetsa litaello tsa hae eaba o itsamaela ka tsela ea hae. A kanna a etsa kotsi ho ena le ho etsa hantle; a kanna a hlōleha ho thusa batho ba itšetlehileng ka eena; 'me kamohlomong; a kanna a bolaoa kapa a hapuo.

► Bala Baefese 6:18.

Temana ena e tla qetellong ea seratsoana eo ho eona Pauluse a ileng a tšoantša lihlomo tsa moea tsa molumeli le lihlomo tsa sesole tsa mehleng ea hae. O ile a re lira tsa rōna hase tsa nama, empa ke tsa moea.

Mohlomong haeba liea-le-moea li ne li le teng bakeng sa masole ka nako eo, Pauluse a ka be a ile a li sebelisa ho tšoantšisa karolo e 'ngoe ea lihlomo tsa lesole tsa moea—thapelo. Ka mor'a ho hlalosa lihlomo tsa ntoa, Pauluse o ile a re thapelo e lokela ho sebelisoa hammoho le lihlomo tsa moea.

Ha re ntse re eme ntoeng khahlanong le bobbe ba moea, re lokela ho rapela, re lule re buisana le molaoli oa rōna. Re bitselitsoe ho falimeleha thapelong, ho falimeha le ho tiisetša.

Molimo o tšepisitse tataiso bakeng sa ba mamelang.

► Bala Diproverbia 3:5-6 le Dipesaleme 37:23.

Molateli oa Krete ha a etse liqeto ka tsela eo batho ba lefatše ba etsang ka teng. Batho ba bang ba tataisoa feela ke litakatso tsa bona le litabatabelo tsa bona. Ba re, "Ke tlameha ho etsa se lokileng bakeng sa ka." Ba bolela hore ba lokela ho nahana ka litakatso tsa bona pele ho ena le ho lumella batho ba bang ho ba laola. Ba nahana hore tokoloho e bolela ho icheba bobona. Balateli ba Krete ba fapane hobane ba batla ho khahlisa Molimo le ho hlohonolofatsa ba bang ka bophelo ba bona.

Batho ba bang ba re eletsa hore re ichebe ka hare ho rōna bakeng sa likarabo tsohle. Ba lumela hore maikutlo a rōna le tšekamelo ea rōna ea tlhaho ke tataiso e lekaneng bakeng sa liqeto. Ba khothaletsa batho ba bacha ho iphapanyetsa meetlo le keletso ea batho ba hōlileng. Ba nyelisa boitšoaro ba bolumeli. Keletso ea mofuta ona e tumme boithabisong ba kajeno ba Hollywood. Ba bua ka lipale tsa mocha ea ileng a atleha ho fetohela bolaoli le meetlo ho latela toro ea hae. Ha ba bontše 'nete ea hore liqeto tse joalo li lebisa masoabing le tlókotsing.

Meetlong e meng, liqeto tsa motho ka mong li lekanyelitsoe ke lelapa le leholo kapa morabe kapa leloko. Batho ka bomong ha ba lebelloa ho tloha tikolohong eo, ho fetola mosebetsi

oa bona, ho phehella thuto e phahameng, kapa ho kena lenyalong ntle le tumello ea sehlopha. Phetoho e thata ka ho fetisisa tikolohong eo ke hore motho a fetole bolumeli ba hae. Haeba motho e ba molateli oa Krete 'me a tataisoa ke melao-motheo eo batho ba hae ba sa e utloisiseng, a kanna a hlorigoa. Molumeli ea boemong bo joalo o tlameha ho rapella bohla le tataiso.

Re hloka tataiso ea Molimo ka linako tsohle, 'me O re tataisa ka litsela tseo re sa li elelloeng kamehla. Ha ho mohla a re lebalang, leha re sa Mo nahane. Empa ho na le linako tseo ka ho khetheha re hlokanang ho batla tataiso ea Hae le ho mo kōpa hore a re thuse ho bona liqeto kamoo li hlileng li leng kateng. Molimo a kanna a batla ho fetola tsela ea rōna ka tsela e sa lebelloang.

► Ke linako life tse ling tseo ka tsona re hlokanang tataiso e khethehileng e tsoang ho Molimo?

Re lokela ho batla tataiso e tsoang ho Molimo:

1. **Ha u etsa liqeto tse fetolang bophelo:** lenyalo, mosebetsi, thuto, boitlamo ba kereke ea lehae.
2. **Ha u etsa liqeto tse sebetsang:** menyetla ea mesebetsi, moo u ka lulang teng, theko e kholo.
3. **Ha re rera le ho etsa bosebeletsi:**⁶ pitso ea motho ka boena, moo a ka sebeletsang le mang, lihlooho tsa ho reroa le ho rutoa.
4. **Ha u nka karolo bophelong ba kereke:**⁷ mokhoa oa ho rapela, seo u ka ithutang sona, seo u ka se fanang, mokhoa oa ho ba karolo ea 'mele oa Krete lefatšeng.

U ka lemoha Tataiso ea Molimo joang haholoanyane

(1) Lula haufi le Molimo ka thapelo (BaFilipi 4:6). Haeba karolo e khōlō ea bophelo ba hau e khaoha lipuisanong tsa hau le Molimo, u latela tšekamelo ea hau le temoho ea hau e nang le moeli.

(2) U se ke ua tšepa monahano oa hau ho feta 'nete e tiileng ea mangolo. Joalo ka ha temana e ka holimo e bolela, (bala Diproverbia 3:5).

(3) Kamehla mamela seo u tsebang hantle hore ke thato ea Molimo. Seo se tla ntlafatsa temoho ea hau. Motho ea sa mameleng Lentsoe la Molimo ha a hlile ha a batle thato ea Molimo hobane Molimo o bonahatsa thato ea Hae ka mangolo. Haeba u mamela likaroloana feela tsa seo u se tsebang ka thato ea Molimo ho uena, u tla ferekana le ho feta — leseli le tla fetoha lefifi (Luka 11:35).

⁶ Diketso 16: 6-9 e bua ka tataiso e khethehileng eo moea o halalelang o ileng oa e fa Pauluse le Silase leetong la boromuoa.

⁷ Kereke ea pele e ne e ela hloko Moea o Halalelang o tsamaisang borapeli ba bona, ho boloka thuto ea bona, e ba tataisa ho rarolla mathata le ho matlafatsa molaetsa oa bona. Bala Diketso 15:28, Diketso 5: 3-5, le Diketso 6:10.

Rea tseba hore ke thato ea Molimo hore re: *(Ngola molaong o fanoeng seo temana ka 'ngoe e se bontšang e le thato ea Molimo bakeng sa rona.)*

- Luka 9:23 _____
- Dipesaleme 15:2 _____
- 1 BaThesalonika 5: 12-13 _____
- 1 BaThesalonika 5:16 _____
- 1 BaThesalonika 5:17 _____
- 1 BaThesalonika 5:18 _____
- 1 BaThesalonika 5:19 _____
- 1 BaThesalonika 5:20 _____
- 1 BaThesalonika 5:21 _____
- 1 BaThesalonika 5:22 _____
- 1 BaThesalonika 5:23 _____

'Me ho na le litaelo tse ling tse ngata tse akaretsoang ka lentsoe le le leng: lerato! (Baroma 13:8-10). Ha re ntse re etsa seo re tsebang hore ke thato ea Molimo, liqeto tse ngata tsa rōna tseo e seng tsa bohlokoa haholo lia totobala.

(4) Eba le mamello. Ho kanna ha hlokahala hore u eme ha Molimo a ntse a u bulela mamati le ho u lokisetsa maemo. U se ke ua etsa liqeto kapele ka lebaka la ho hloka mamello, (bala Dipesaleme 37:7). Le ka mohla u se ke ua etsa ntho eo u tsebang hore e fosahetse ka lebaka la ho potlaka hoa maikutlo.

(5) Mamela keletso e lokileng, (bala Diproverbia 24:6). Ha Molimo a batla hore u etse geto e khōlō, hangata o tla bontša seo ho batho ba bang ba bohlokoa bophelong ba hau. Haeba ho na le batho ba tšabang Molimo, ba hōlileng ba u tsebang le ba u tsotellang, ha ua lokela ho etsa geto habonolo feela ho etsa ntho eo ba nahanang hore ke phoso.

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

► Fana ka mohlala oa qeto eo u tsebang hore e ne e laetsoe ke Molimo. Molimo o ile a u bontša joang hore ke qeto e nepahetseng?

► Ho ka u thusa haeba u ka fana le ka mohlala oa qeto e fosahetseng. Na u ile ua hlōleha ho latela o mong oa melao-motheo e mehlano ea ho tataisoa ke Molimo haholoanyane?

Lumella ba bang ho arolelana ka tsela e tšoanang.

► Na u leka ho etsa qeto hona joale? Thuto ee ena le thuso ha kae ho uena; hona joale?

Liphoso Tseo U Lokelang ho li Qoba ha U Batla Tataiso ea Molimo

Pale e boleloa hore 'moleli e mong ea bitsoang Charles Stalker o ne a rapela hoseng ho hong ha Molimo a bua le eena a re, "Ke batla hore u ee China." Stalker o ne a maketse hobane o ne a se na mabitso kapa chelete ea ho ea. Maikutlo a hae a ne a le matla hoo a ileng a paka thoto ea hae 'me a ea seteisheneng (station) moo leeto le joalo le neng le tla qala teng. Hona moo, motho eo a sa mo tsebeng a tla ho eena 'me a 'motsa, "Na u Charles Stalker?" eaba o tsoela pele o re, "Ke rometsoe mona ka tekete ea ho u romela China."

► Na ee ke eona tsela eo ka *tloaelo* re lokelang ho lebella hore Molimo a re bontše thato ea Hae? Na ho ka ba le bothata ka motho ea lebeletseng ho fumana thato ea Molimo bakeng sa liqeto tsa hae ka tsela ee?

Batho ba bang ba lebeletse tataiso e phahametseng tlhaho bakeng sa qeto e 'ngoe le e 'ngoe eo ba e etsang. Ba iphapanyetsa mabaka a tloaelehileng le maemo, hobane ba nka hore thato ea Molimo e kanna ea fapana le mabaka le maemo 'ohle.

Ho fosahetse ho tsitlallela hore Molimo o tlameha ho fana ka Tshenolo e phahametseng tlhaho bakeng sa liqeto tsa rōna hobane hangata ha a bontše thato ea hae ka tsela eo. Haeba motho a iphapanyetsa mabaka le maemo, a kanna a nahana hore o fumana tataiso e tsoang ho Molimo empa e le hantle hore a latela maikutlo a hae kapa monahano oa hae.

Nako le nako ha hohong ho laetsoe ka ho hlaka kapa ho haneloa ke mangolo, re tseba thato ea Molimo. Leha ho le joalo, ho na le liqeto tse ngata bophelong moo re nang le mekhoha e meng e sa laeloeng ka ho otloloha kapa e sa haneloang. Motho a ka tseba joang moo a lokelang ho lula teng, mosebetsi oo a lokelang ho o etsa le hore na o lokela ho sebelisa chelete ea hae joang?

► Ntle le Tshenolo e khethehileng, motho a ka tseba joang thato ea Molimo bakeng sa qeto e sa tataiseng ka ho toba mangolong?

Batho ba bang, hobane ba lebeletse hore thato ea Molimo e tlameha ho senoloa ka matla a phahametseng tlhaho ntle le ho beha mabaka le maemo, ba fumana mokhoa o sa utloahaleng oo ba nahanang hore Molimo o tla o sebelisa ho ba fa litaello. Ba kanna ba kōpa Molimo hore a fane ka pontšo e itseng ho bontša thato ea Hae. Kapa ba ka phetla temana e itseng feela Bibeleng eo ba e sebelisang boemong ba bona.

Keletso e 'ngoe e Sebetsang ho Etsa Liqeto Tse Nepahetseng

John Wesley o ile a fana ka litaello tse sebetsang tsa kamoo re ka lemohang thato ea Molimo kateng. O ile a re rea tseba hore thato ea Molimo e akaretsang bakeng sa rōna, e senotsoeng ka Bibeleng, ke hore re halalele le hore re etse ka ho loka. **Ka hona, ho etsa qeto e itseng, re lokela ho nahana hore na ke khetho efe e tla re nolofalletsa ho halalela haholo 'me e tla eketsa katleho ea rōna.**

Re ithuta ho tsoa boiphihlelong hore na ke maemo afe a ka re thusang moeeng le a kotsi. Maemo a mang a kotsi moeeng ho mang kapa mang; amang a kotsi ho batho ba itseng, empa eseng ho bohle. Ho ea kamoo re ka khonang, re lokela ho ipeha maamong a re thusang hore re be matla moeeng 'me re qobe maemo a ka re tlisetsang moleko (1 Bakorinthe 10:12-13).

Ka lebaka la boiphihlelo, le ka keletso ea ba bang, re ka boela ra lemoha hore na ke khetho efe e tla eketsa katileho ea rōna.

Ka tloaelo Molimo ha a bontše thato ea hae ka Tshenolo e khethehileng. **O lebeletse hore re sebelise melao-motheo ea mangolo ha re beha mabaka ka hloko le ho hlahloba maemo.** Moea o halalelang oa re tataisa leha re sa lemohe. Bakeng sa liqeto tse ngata ha rea lokela ho lebella Tshenolo empa re rapelle bohla le kutloisiso.

Batho ba ipolelang hore ba fumana tataiso e khethehileng ho tsoa ho Molimo ka linako tse ling ba hana ho mamela batho ba bang. (Diproverbia 12:15). Ba kanna ba halefa ha batho ba botsa liqeto tsa bona. Ba bontša boikhohomoso le manganga ho e-na le boikokobetso.

► Moithuti o lokela ho bala 1 Petrose 5:5-6 bakeng sa sehlopha.

Ntle le maamong a sa tloaelehang, ho molemo hore motho a se ke a bolela hore Molimo o mo boleletse hantle seo a lokelang ho se etsa. Ha motho a bua joalo, ho thata hore mang kapa mang a mo fe keletso kapa maikutlo. Ho ka ba molemo hore a bolele hore o leka ho etsa qeto e molemo ka ho fetisisa ka thuso ea Molimo.

Ntle le melao-motheo eo Wesley a faneng ka eona, ha u nahana ka likhetho tsa hau, hlokomela:

- 1. Na e lumellana le litaello tse hlakileng tsa mangolo?** Ha ho mohla Molimo a batlang hore u se ke ua mamela Lentsoe la Hae.
- 2. Na e lumellana le lintho tse tlang pele Mangolong?** Bibe e re bontša lintho tseo e leng tsa bohlokoa ho Molimo. Na qeto ea hau e etelletsela lintho tsa pele pele?
- 3. Na e lumellana le pono ea sebele ea maemo?** U lokela ho khona ho bona kamoo Molimo a 'nileng a lokisetsa boemo ba hao bakeng sa qeto ena.
- 4. Na e ea utloahala?** Ka linako tse ling Molimo a kanna a etsa hore u etse ntho e bonahalang e sa utloahale, 'me haeba ho le joalo, O tla hlakisa thato ea Hae. Le ka mohla u se ke ua hana ho nahana e le mokhoa oa ho u thusa ho lemoha thato ea Molimo.
- 5. Na ke boitšoaro ba bomolimo?** U se ke ua nahana hore boemo leha e le bofe bo ikhetha hoo u ka khonang ho etsa ntho eo ka tloaelo e ke keng ea khahlisa Molimo.
- 6. Na ho lumellana le ho rata ba bang joaloka ha u ithata?** Mabaka a boithati a tla khopamisa temoho ea hau.

7. Na e tla ba le tšusumetso e ntle? Ha ekaba ba bang ba etsa seo u se etsang? Na hoo ho tla ba molemo?

8. Na e tiisoa ke baeletsi ba bomolimo? Bohle re tseba ho fumana metsoalle e tla lumellana le rōna, empa batho ba bonahalang ba le semoeeng le ba bohlale ka ho fetisisa ba ne ba tla re'ng ka geto ea hau?

Ha thato ea Molimo e le ntho e sa tloaelehang haholo, o khona ho u tsebisa eona ntle ho pelaelo. Lengelo, kapa pono, kapa sehlahla se tukang se file batho ba bang bonnete nakong e fetileng. Molimo a kanna a fana ka kholiseho e ka hare feela e ke keng ea belaelloa. Empa ha molaetsa o hlakileng o sa amoheloe ho tsoa ho Molimo, u lokela ho latela melao-motheo e tšepahalang bakeng sa ho lemoha khetho e nepahetseng. U se ke ua lebella ho fumana Tshenolo e khethehileng bakeng sa geto e 'ngoe le e 'ngoe. Haeba ka botšepahi le ka thapelo u beha mabaka ka hore na ke lintho life tse lokelang ho tla pele bophelong ba hao, Molimo o tla tšepahala ho tataisa geto ea hau.

► Bala Baroma 12:1-2.

Litemana tsena li bontša kamoo boemo ba motho ba moea bo amang liqeto tsa hae kateng. Ho fumane thato ea Molimo, motho o lokela ho inehela ka ho feletseng ho Molimo pele. Liqeto tsa molumeli li fapana le liqeto tsa lefatše, hobane molumeli ha a ipapise le lefatše empa oa fetoha le ho etsa liqeto ka kelello e nchafalitsoeng.

Maikemisetso ke ntlha ea bohlokoa ka ho fetisisa ea ho lemoha tataiso ea Molimo. Motho ea batlang thato ea Molimo feela e le hore a ka etsa geto ea hore na o tla e etsa kapa che, a kanna a ferekana. Haeba motho a batla thato ea Molimo ho latela mokhoa oa Mangolo le o utloahalang, 'me ka boikemisetso ba pelo eohle ea ho e etsa, a ke ke a fosa thato ea Molimo.

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

► Buisanang ka tse ling tsa tšebeliso ea molao-motheo oa Wesley. Mehlala e meng e ka ba khetho ea metsoalle eo u ka qetang nako le eona, khetho ea mosebetsi, kapa kamano ea ho intša (haeba u sa nyala). Ak'u nahane, *"Ke boemo bofe bo tla nthusa hore ke halalele 'me bo tla eketsa kotleho ea ka?"*

► Batho ba bang ha ba bonahale ba boloka boitsebahatso ba bona ba Bokreste ha ba ena le batho ba mefuta e itseng, kapa libakeng tse itseng. Nahana mehlala.

► Lintlha tse ling tseo ho ka buisanoang ka tsona:

- Karolo ea litšusumetso ho etseng liqeto
- Phoso ea ho emela pontšo
- Kotsi ea ho tšepa maikutlo a ka hare haholo

Thapelo

Ntate ea Maholimong.

Kea u leboha ka ho rera lintho tse ntle bakeng sa ka. Kea tseba hore u tataisa mehato ea ka le ho feta kamoo ke bonang kateng.

Nthuse ho ba haufi le uena ka thapelo. Nthuse ho ela hloko 'nete eo u mpontšang eona.

Ke batla ho halalela le ho phethahatsa sohle seo nka se khonang molemong oa khanya ea hao.

Etsa hore merero ea ka e hloeke, e le hore keseke ka tsamea hole le thato ea hau. Ntataise ka baeletsi ba bohale bao u ba behileng bophelong ba ka.

Ke batla ho u tšepa ka qeto e 'ngoe le e 'ngoe. Ke batla ho latela thato ea hau ka ka pelo eohle e nang le kutlo.

Kea le leboha ka ho mpatlela se molemohali.

Amen.

Likabelo tsa Thuto ea 5

(1) Ithute Diproverbia 3:1-12. Ngola ka lintho tse tlang pele, maikutlo le botho bo hlalositsoeng mona. Ngola kamoo uena ka bo-una u ka hlahisang litšobotsi tseo kateng. (Ka kakaretso u lokela ho ngola maqephe a 1-2.)

(2) Hlahloba Jakobo 4:13-17 . Hlokomela bobusi ba Molimo holim'a maemo. Bokhopo ke bofe—"boikhohomoso"—bo boletsoeng temaneng ea 16? Ngola serapa se hlalosang seo temana ena e re bolellang sona mabapi le ho rera bokamoso.

(3) Ngola lirapa tse peli tse hlalosang likamano lipakeng tsa thapelo le ho etsa liqeto.

Araba lipotso tsena:

- Thapelo e lokela ho ama liqeto tsa rona joang?
- Ke liphoso life tse lokelang ho qojoa tse amanang le thapelo le ho etsa liqeto?

Thuto ea 6

Khopolo ea Bibe le ka Lenyalo

Sepheo sa Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

- (1) Amohela morero oa Molimo le merero ea hae bakeng sa lenyalo.
- (2) Utloisisa bohlokoa ba basali ho ea ka pono ea Molimo.
- (3) Ikemisetse ho mamela melao-motheo ea Molimo bakeng sa lenyalo la Bokreste.

Hernanlo Cortes: Monna ea Ikemiselitseng

Hernanlo Cortes hase mohlala oo re lokelang ho o latela semelong sa hae le tabatabelong a hae. Leha ho le joalo, e 'ngoe ea Diketso tsa hae e ile ea bontša boitlamo ba hae bo feletseng sepheong sa hae. Hernando Cortes o ile a etella pele leeto la ho hapa sebaka seo hona joale se bitsoang Mexico. 'Musisi oa Spain o ile a tšehetsa mosebetsi ona ka likepe tse 11 le banna ba 700. Ka mor'a likhoeli ba le leoatleng Cortes le banna ba hae qetellong ba ile ba fihla lebōpong la Mexico. Phephetso e latelang e ne e le ho haola le naha ho ea motse-moholo. Cortes o ne a tseba hore ho tsamaea naheng ho ne ho tla ba thata le ho ba kotsi. O ne a batla hore banna ba hae ba lemohe hore ho khutlela morao e ne e se khetho, kahoo a chesa likepe tsohle. O ile a etsa hore ho khutlela Spain ho se khonehe 'me ka nako e tšoanang a etsa tšusumetso e matla ea ho atleha. Ka ho tšoana, motho e mong le e mong ea kenang lenyalong o lokela ho itlama ka botlalo, a hlokomela hore ha a le lenyalong ha ho na boikhethelo bo bong.

Selelekela

Lenyalo la Bibe ke ntho e ntle. ⁸Empa banyalani ba batlang ho latsoa botle ba lona le ho latsoa molemo oa lona ba lokela ho hlahloba seo mangolo a se rutang ka lona, ebe joale ba phehella ho mamela seo ba ithutang sona. Lenyalo le khotsofatsang le hloka boiteko le boitelo.

► Na motho a ka rata ho bolela hore na o kene lenyalong joang a lebeletse melemo empa a sa hlocomele boitlamo bo hlokahalang?

Ho qala ho utloisisa lenyalo re tlameha ho khutlela qalong ea lōna — ho khutlela ho Genese. Pale ea pōpo e re ruta ka lenyalo.

---

⁸ Thuto ena e ngotsoe ke Tim Keep

Lenyalo la Bibe

Lenyalo la Bibe ke la Botsoalle

► Bala Genese 2:18.

Joalo ka ha Molimo e le Ntate, Mora, le Moea o Halalelang kopanong, Molimo o re etselitse hore re be le kopano. Re etselitsoe moqoqo. Re bōpetsoe kamano e haufi-ufi le botsoalle. Molimo o itse ho ba mong ha ho hotle!

Karolo e 'ngoe le e 'ngoe ea Genese e hlalosang liketsahalo e fa lenyalo seriti. Molimo o ile a nka khopo ho monna 'me a etsa mosali e motle, motho e mong, ea entsoeng ka setšoantšo sa Molimo ka ho lekana, a lekana ka boleng, empa a fapane ka moralo, ea ileng a phetha monna. O "tlisitsoe ka hlomphe e khethehileng ho monna e le mosebetsi oa ho qetela le o phethahetseng ka ho fetisisa oa 'Mōpi."

Lenyalo le lokela ho ba kopano e thabisang.

Ha Adama a ne a re, (bala Genese 2:23) o ne a bontša hlomphe le thabo. Adama ha a ka a re, "Qetellong, lekhoba! Hona joale ke na le motho ea ntlhatsoang, a nkapehelang lijo, a sililang mokokotlo oa ka le ea etsang mesebetsi ea ka ea lapeng!" Che, Adama o ile a re, "Qetellong, ke na le mothusi ea mphethahatsang!"⁹

Lenyalo le lokela ho ba kopano ea tekano.

► Bala Genese 2:18. Molimo o bōpile mosali hore a tsoane le monna ka ho phethahetseng.

Matthew Henry oa re hopotsa, "Mosali o entsoe ka khopo e tsoang lehlakoreng la Adama; ha a ea etsoa ho tsoa hloohong ea hae ho mo busa, kapa ho tsoa maotong ho hatakeloa ke eena, empa ho tsoa lehlakoreng la hae ho lekana le eena, ka tlas'a letsoho la hae ho sireletsoa, le haufi le pelo ea hae ho ratoa".¹⁰ Mosali o ne a se tlaase kapa a phahametse motho, empa o ne a tsoana le eena.

Lenyalo e lokela ho ba kopano ea selekane.

► Bala Genese 2:24. Manyalo a matla ha a ea itšetleha ka khotsofalo ea botho leratong (romantic), (khotsofalo ea botho leratong e ea tla, e ea feta), kapa monyaka, (le hoja manyalo a phetseng hantle a tliša thabo), kapa khotsofalo ea botho (le hoja manyalo a tiileng a hlile a khotsofatsa). Melemo e babatsehang ea lenyalo ha e bake lenyalo le tiileng; ke litholoana tsa lenyalo le tiileng. Lenyalo le theiloe holim'a motheo o sa sisinyeheng oa selekane—monna a le mong le mosali a le mong ba itlamme ka mokhoa o khethehileng bophelo bohle ba bona.

---

⁹ *Ellicot's Commentary for English Readers* (Lintlha tse mabapi le Genese 2:22). E fumanoe ho <https://biblehub.com/genesis/2-22.htm> ka la 29 Tšitoe, 2020.

¹⁰ Litlhaloso tsa Matthew Henry ka Bibe e Felletseng

Lenyalo e lokela ho ba kamano e pepeneneng, ea ho tšepana, e amohelehang — (bala Genese 2:25). Kaha sebe se ne se es’o silafatse ho hloka molato ha banyalani ba pele, lenyalo la bona le ne le se na kahlolo, le se na lihlong, le se na tšabo. Testamente e Ncha ea re bolella, (bala BaHebheru 13:4).

Lenyalo le matla ha le be teng moo ho nang le ho se sireletsehe, ho se tšepane, lipelaelo, kapa tšabo, moo balekane ba lenyalo ba sa kholisehang ka boitlamo ba e mong lenyalong. Manyalo a matla a hloka boitlamo bo tiileng bo felang ha molekane e mong a shoa (Baroma 7:1-2).

Morero oa Molimo ke hore lenyalo e be selekane sa bophelo bohle pakeng tsa monna a le mong le mosali a le mong (Mattheu 19:3-6). Pauluse o ile a re balumeli ha ba tlas’a botlamuoa ha balekane ba bona ba sa lumelang ba arohana le bona (1 Bakorinthe 7:15), empa molumeli ha a ea lokela ho batla ho arohana le molekane ea sa lumelang (1 Bakorinthe 7:12-14, 16). Pauluse o ne a kile a ngola hore Jehova o buile se tšoanang: balumeli ha ba lokela ho khetha ho tloha/ho arohana le balekane ba bona, empa haeba ba etsa joalo, ha ba lokela ho nyala motho e mong (1 Bakorinthe 7:10-11, Mattheu 5:31-32, Mattheu 19:9).

Lerato la selekane le na le boitelo, hlomphe, le bokhabo leha kamano e le thata (1 Bakorinthe 13). Boitlamo bo fokolang bo hlahisa boiteko ba nakoana, ho arohana maikutlong, ho ikhula le moleko.

Monna o phela ka lerato la selekane ha a sa tele monyaluoa oa hae leha a sa arabele, kapa a sa hlomphe, kapa a kula. Mosali o phela ka lerato la selekane ha a khetha ho hlomphe le ho mamela monna oa hae, ka lebaka la Krete, leha monna oa hae a sa mo rate.

Lerato la hae le hapa hlomphe ea hae, ‘me hlomphe ea hae e hapa lerato la hae. ‘Me li tsoela pele ho hola!

► Ke mathata afe a hlahang haeba batho ba kena lenyalong empa ba ntse ba nahana hore ba ka fetola qeto ea bona hamorao haeba ba sa thaba lenyalong? Boitlamo bo feletseng bo etsa phapang efe—ha motho a lumela hore lenyalo la hae ke la ka ho sa feleng?

Lenyalo la Bibeke ke Sebaka sa Pōpo: Ho Tsoala

► Bala Dipesaleme 127:3.

Bana ke mpho e tsoang ho Molimo, empa ka kutloisiso e ‘ngoe hape ke mpho ea batsoali ho Molimo, (bala Malakia 2:15). Molimo oa thaba ha batsoali ba ena le bana ba tšabang Molimo ho tsoa kopanong ea monna le mosali ba lumelang.

Batho ba bang ba khetha ho latela mokhoa oa bophelo o sa kenyelletseng bana, empa Bibeke e ruta hore Molimo oa thaba ha batsoali ba ena le bana ba tšabang Molimo.

Ke bohlokoa ho hlokomela hore hase ho ngatafala feela hoo Molimo a ho batlang, empa ke bana ba tšabang Molimo. Batsoali ba bitsoa ke Molimo ho ruta bana ba bona ho latela Krete.

Lenyalo la Bibeke ke la Krete

Ho Baefese 5:30-32, Moea o Halalelang o senola moelelo o tebileng oa lenyalo, o patiloeng ho fihlela Jesu a tšile. Lenyalo ke setšoantšo sa lefatšeng—e leng pontšo—ea kamano pakeng tsa Jesu Krete le kereke ea hae.

Pauluse o qala karolo ena ka ho khothaletsa balumeli ho tšala Moea (Baefese 5:18). Ke tabeng ena moo a fanang ka taelo e latelang mabapi le lenyalo:

Monyaluoa ea tletseng Moea o tla ikokobeletsa monyali oa hae (“hlooho” ea hae) Moreneng, ka tsela e tšoanang le eo balumeli ba ikokobelletsa Jesu (Baefese 5:24, 32; bona le 1 Petrose 3:1). Ena ke tsela eo a bontšang hlomphe ho Jesu le monna oa hae.

Ho bohlokoa hore mosali e mong le e mong a nahane ka Jehova boikokobetsong ba hae. Ke monna le bakeng sa hae moo mosali a ikokobelitseng eseng feela bakeng sa monna oa hae. Leihlo la hae le talimile ho Jesu, eo a le mong feela a se nang molato. Ho ikokobetsa hoa mosali ka boikhethele ho monna oa hae ke ketso ea borapeli ho Jesu.

Boikokobetso ba Bibeke, joalo ka lerato, bo ke ke ba qobelloa. Boikokobetso ba Bibeke ke mpho eo basali ba e fang banna ba bona ka lebaka la ho hlomphe Krete (Baefese 5:33). Boikokobetso nthong tsohle, ke ketso ea khumamelo ho Jesu.¹¹

Ho ikokobetsa ha mosali ho monna oa hae ke ketso ea hlomphe (temana ea 33) ho eena, e le karolo ea bophelo bo tletseng Moea (Baefese 5:18-21). Tlotlo ena, e tsoang moeeng o bonolo le o khutsitseng, ke ea bohlokoa haholo mahlong a Molimo (1 Petrose 3:4-5).

Monyali ea tletseng Moea o tla rata monyaluoa oa hae joalo ka ha Jesu a rata kereke ea hae (Baefese 5:25). Monyali o tlameha ho mo rata joalo ka ha a rata ‘mele oa hae (Baefese 5:28-29). O tlameha ho bonahatsa boitelo bo tletseng Moea o tšoanang le boo Jesu a bo bontšitseng ho kereke ea hae ha a ne a inehela bakeng sa eona. Ena ke ketso ea hae ea boikokobetso (Baefese 5:21). Mohlalosi e mong o e beha tjena:

Joalo kaha eena (Jesu) a ile a inehela ho utloa bohloko sefapanong ho pholosa kereke, le rona re lokela ho ikemisetsa ho itela le ho mamella ho sebetsa ka thata le teko, e le hore re tle re ntšetse pele thabo ea mosali. Ke mosebetsi oa monna ho sebetsa ka thata ho mo tšehetsa; ho hlokomela litlhoko tsa hae; ho itima phomolo le boiketlo, ha ho hlokahele, e le hore a mo hlokomele bokuling; ho ea ka pel’a hae kotsing; ho mo sireletsa haeba a le kotsing; ho mo mamella ha a tenehile; ho mo khomarela ha a mo sutumelletsa hōle; ho rapela le eena ha a le mathateng a moea; le ho itokisetša

---

¹¹ Bakeng sa ho ithuta haholoanyane ka sehlooho sa ho ikokobelletsa Bibeke, sheba Thuto ea 10 ea *Spiritual Formation*, se fumanehang ho Shepherds Global Classroom

ho shoa ho mo pholosa. Ke hobane'ng ha see se sa lokela ho ba joalo? Haeba ba robeheloa ke sekepe, 'me ho na le lepolanka le le leng leo tšireletseho e ka bang teng ho lona, na ha a lokela ho ikemisetsa ho mo beha holim'a lona, 'me u mo bone a sireletsehile likotsing tsohle ho eena? Empa ho na le ho feta...monna o lokela ho ikutloa hore e lokela ho ba ntho e le 'ngoe e kholo bophelong ba hae ho batla poloko ea mosali oa hae. O tla mo fa tsohle tseo a ka li hlokanang bakeng sa moea oa hae... 'Me o lokela ho beha mohlala; ho mo eletsa ha a hloka keletso; le ho mo nolofaletsatsela ea pholoho ha ho hlokahala. Haeba monna a e-na le Moea le ho itela ha Mopholosi, a ke ke a bona sehlabelo se le seholo haholo haeba a ka ntšetsa pele pholoho ea lelapa la hae.¹²

Monyali o lokela ho batla bohloeki ba monyaluoa oa hae joaloka ha Krete a hloekisa monyaluoa oa hae, e leng kereke, (bala Baefese 5:26-27).

Mehleng ea boholo-holo banyaluoa ba marena ba ne ba hloekisoa 'meleng ka lipheko tsa botle tse turang— (sheba Esthere 2:12). Ka tsela ena moroetsana o ne a lokisetsoa monna oa hae.

Ka kutloisiso ea moea, monna o lokela ho fana ka mekhoha eohle e hlokahalang bakeng sa ho atleha ha mosali oa hae—botšephehi, lerato le se nang meeli, kutloisiso, thapelo, keletso, thuto le mosa.

Ha monna a tšoara mosali oa hae ka lerato le joalo, o tla putsoa ka thabo, (bala Baefese 5:28). Banna ba ratang basali ba bona ka tsela ena ea boitelo ba tla putsoa ho fetisisa ke Jehova, 'me ekaba haholo ka hlomphe, lerato, le botšephehi ba mosali oa hae..

► Ke lintho life tse ikhethileng tseo monna a lokelang ho li etsa ho tšehetsa mosali oa hae moeeng?

Litsela Tseo Banyalani ba ka Matlafatsang Lenyalo la Bona

(1) Ba tlameha ho keteka morero oa Molimo oa tšimolohong 'me ba ananele likarolo tsa bona tse ikhethang lenyalong.

Monna o lokela ho hopola hore mosali oa hae ke mpho e tsoang ho Molimo, mothusi ea mo phethelang. O tlameha ho khetha teboho bakeng sa hae 'me a mo rate esita leha a sa tšoanelehe hakaalo, a hlokomela hore ke Molimo feela ea ka fetolang se lokelang ho fetoha ho eena. Molimo o tla hlomphe kutlo le tumelo ea hae.

Mosali o lokela ho hlomphe khetho ea Molimo ea monna oa hae e le hlooho ea hae, a bontše hlomphe ka hohle kamoo a ka khonang, 'me a hlomphe boeta-pele ba hae. O tlameha ho khetha boikokobetso le hlomphe leha a etsa liphoso 'me a sa tšoanelehe, a rapelle hore

---

¹² Albert Barnes, *Commentary on Ephesians* (Khaolo ea 5)

Molimo a fetole se lokelang ho fetoha ho eena. Molimo o tla hlompha kutlo le tumelo ea hae.

(2) Banyalani ba tlameha ho hlaolela kamano e haufi-ufi ea 'nete ea moea le ea nama.

Ba tlameha ho batla ho tsebana ntle le tšabo, ho nyatsuoa, ho ipapisa le ba bang, tliekefetso, litakatso, ho ikhotsofatsa, kapa itheola seriti. Ba lokela ho phela ka ponaletso le botšephehi pel'a Molimo le ho e mong ho e mong.

(3) Banyalani ba tlameha ho latela mohlala oa mohau oa Molimo ha ba hloleha ho fihlela se hlokehang.

Ha Adama le Eva ba oela sebeng 'me ba ikutloa ba hlajoa ke lihlong le ho ikoahlaea, Molimo o ile a senola matla a hae a ho lopolla liphoso tsa bona. Molimo o ile a etsa sehlabelo ka phoofolo ho etsetsa Adama le Eva liaparo bakeng sa ho koahela bofeela ba bona (Genese 3:21). Ketso ena e lerato ea Molimo e ne e le setšoantšo sa mohau le tšepiso ea Molimo ea topollo ka Krete. Krete o re nolofalletsa ho tšoareloa le ho tsosoloso. Ka Krete, banyalani ba ka khutlela kamanong e tebileng ba sa hlajoe ke lihlong esita leha ba hlōlehile.

Mohlala oa Jesu oa ho Hlompha Basali

Basali ba ne ba nkoa ba le tlaase ho banna mehleng ea Roma ea lekholong la pele la lilemo le bolumeling ba Sejuda. Pono e tlaase ea basali e ntse e atile meetlong e mengata lefatšeng ka bophara, le malapeng a mangata. Basali ha ba hlomphuoe, ba sebelisoa e le lintho tsa ho kopanela liphate, le ho hlekefetsoa. Empa hlomphe e phethehileng ea Jesu ho basali e lokela ho sebetsa e le mohlala oa rōna.

Ho Krete, basali ba na le seriti le boleng ba tlhaho bo lekanang le ba banna, (bala Mattheu 19:4; Genese 1:27). Basali ba bōpiloe ka setšoantšo sa Molimo joaloka ha banna ba bōpiloe. Joaloka banna, ba na le ho itseba, tokoloho ea botho, tekanyo e itseng ea boikemisetsa, le boikarabelo ba botho bakeng sa Diketso tsa bona. Basali ba bonoa ke Jesu e le batho ba sebele, eseng feela e le lintho tsa takatso ea banna. O ne a bona e le batho bao a tlileng lefatšeng ho tla ba pholosa (Luka 8:1-3).

James Borland, le John Piper Wayne Grudem, ba fana ka mehlala ena e hlakileng ea pono e phethehileng ea Jesu ka basali le hlomphe ea hae ho basali joaloka ha e fumanoa Evangeling tse 'ne:

(1) Jesu o ne a lula a bua le basali ka ho otloloha ha a le har'a batho.

Sena se ne se sa tloaeleha hore motho a se etse letsatsing la Jesus' (Johanne 4:27). Barutuo ba ile ba makala ha ba bona Jesu a bua le mosali oa Mosamaria selibeng sa Sychar (Johanne 4:7-26). O ile a boela a bua ka bolokolohi le mosali ea tšoeroeng ka bofebe (Johanne 8:10-11). Luka o bolela hore Jesu o ile a bua phatlalatsa le mohlolohali oa Naine (Luka 7:12-13), mosali ea nang le lefu la phallo ea mali (Luka 8:48, Mattheu 9:22, Mareka

5:34), le mosali ea ileng a mo bitsa a le letšoeleng (Luka 11:27-28). Jesu o ile a bua le mosali ea neng a holofetse lilemo tse 18 kaofela (Luka 13:12) le sehlopha sa basali tseleng e eang sefapanong (Luka 23:27-31).

(2) Jesu o ile a bontša hlompho le tihokomelo e kholo ho basali ka tsela eo a neng a bua le bona ka eona.

O ile a bua ka mokhoa o nahanelang, o tsotellang. Mattheu, Mareka le Luka ba tlaleha hore Jesu o ile a bitsa mosali ea nang le lefu la phallo ea mali "moral" 'me a bitsa mosali ea holofetseng e le, (bala Luka 13:16). Ka ho ba bitsa, (bala 1 Likronike 1:28). Jesu o ba beha boemong bo lekanang ba moea le "bara ba Abrahamama."

(3) Jesu o bontša boleng ba tlhaho ba basali ka ho ba nka ba ikarabella bakeng sa sebe sa bona.

Sena se ka bonoa litšebelisanong tsa hae le mosali selibeng (Johanne 4:16-18), mosali oa sehloa (Johanne 8:10-11), le mosali oa moetsalibe ea ileng a tlotsa maoto a hae (Luka 7:44-50). Sebe sa bona ha seaka sa iphapanyetsoa empa ba ile ba tobana le sona. Ketso ea hae e ile ea bontša hore mosali e mong le e mong o ne a ena le bolokolohi ba botho, a ikarabelle bakeng sa khetho ea hae, 'me ka boena o ne a lokela ho sebetsana le litaba tsa sebe, pako le tšoarelo.

Kamoo Bohlokoa ba Jesu ho Basali bo Lokelang ho Tataisa Kereke Kateng Kajeno.

Karolo e nepahetseng ea Bibe le ea basali bosebeletsing le malapeng e ntse e buisanoa likerekeng tse ngata kajeno, kamoo e lokelang ho ba kateng, leha ho le joalo boleng le tekano ea basali e le batho ba entsoeng ka setšoantšo sa Molimo ha ea lokela ho belaeloa. Jesu o ne a lula a bontša bohlokoa le seriti sa basali e le batho. Jesu o ile a laela basali hore e be baboleli ba pele ba tsoho ea hae (Johanne 20:17). O ne a ananela kopano ea bona, lithapelo, tšebeletso ea Bokreste, tšehetso ea lichelete, bopaki le lipaki. Jesu o ne a hlompha basali, a ruta basali, 'me a sebeletsa basali ka litsela tse nahanelang.

Ho Hlompha Basali ho Bontšitsoeng Testamenteng e Ncha.

Mohlala oa Jesu oa ho hlompha basali o bonoa bophelong ba Moea o Halalelang. Ka letsatsi la Pentekonta, Moea o Halalelang o ile oa tšolleloa ho bara le barali, le bahlanka ba batona le ba batšehali (Diketso 2:17-18). Moea o Halalelang o ne o se na leeme.

Ho Baroma 16, Pauluse o babatsa mosali ea bitsoang Foibe e le mohlanka oa kereke (temana ea 1), Prisilla le Akila e le basebetsi-mmoho le eena ho Krete Jesu ba ileng ba bea melala ea bona kotsing bakeng sa bophelo ba hae (temana ea 3-4), Maria e le ea neng a sebetsa ka thata (temana ea 6), Juniase e le ea tsejoang haholo ke baapostola (temana ea 7), le basali ba bang hape.

Ho 1 BaThesalonika Pauluse o babatsa mosa o hlophisitsoeng oa Molimo le lerato la bo-'mè la basali ha a ngola, (bala 1 BaThesalonika 2:7). Ho Baefese o laela banna hore ba rate

basali ba bona, (bala Baefese 5:25, 28). Petrose o ipiletsa ho banna hore, (bala 1 Petrose 3:7).

Ka ho hlakileng, basali ba ne ba nkoa e le ba bohlokoa kerekeng ea pele, 'me banna ba ne ba rutoa ho hlompha basali. Ke nako ea hore baeta-pele ba moea hohle ba emele basali le ho ema khahlanong le tšoarō e mpe ea bona moetlong o mong le o mong. Ke nako ea hore re baballe basali e le batho ba bōpiloeng ka ho khethehileng ke 'Mōpi oa bona ka setšoantšo sa hae. Thuto efe kapa efe ea ho khetholla karolo ea banna le basali ka kerekeng kapa lapeng e tlameha ho qala ka motheo ona, kapa thuto ea rōna e fetoha tsela ea tliekefetso.

Qetello

Lenyalo ke pōpo ea Molimo, eseng ea motho. Kahoo, re lokela ho ea ho Molimo bakeng sa taeo, eseng lefatšeng kapa moetlong. Ke eena feela ea tsebang ho matlafatsa manyalo a rōna, a tšoarellang le a putsang. Empa re ke ke ra ba balekane bao re tšoanetseng ho ba bona ntle le Moea o Halalelang!

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

- Hlalosa melao-motheo eo kereke e lokelang ho e ruta ho matlafatsa manyalo. Ke kutloisiso efe e haellang haholo tikolohong ea heno?
- Moetlo oa heno o tšoara basali ka tsela e fapaneng le ea banna joang?
- Likereke naheng ea heno li tšoara basali ka tsela e fapaneng le ea banna joang? Na ho na le phapang lipakeng tsa likereke le meetlo?
- Ho latela mohlala oa Jesu, ke meetlo efe e lokelang ho fetoha?

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Rea leboha ha o re file mpho e babatsehang ea lenyalo. Re thuse ho etsa boitlamo bo hlokaahalang hore re be le lenyalo ka tsela eo u neng u rerile ka eona.

Re thuse ho bontša lerato le kang lerato pakeng tsa Krete le kereke

Re thuse ho fetela ka 'ng'ane ho maikutlo a setso sa rōna ka hlompheo ea rōna ho ba bang.

Rea leboha ka mosebetsi oa Moea o Halalelang o etsang hore likamano tse monate le tse matla li khonehe.

Amen.

Likabelo tsa thuto ea 6

(1) Hlalosa ka ho ngola phapang pakeng tsa banna le basali e sebelisoang moetlong oa heno. Liphapang tseo li ne li tla fetoloa joang ka ho sebelisoa ka hloko hoa 'nete ea Bibelet?

(2) Khetha melao-motheo e 'meli e neng e le mecha ho uena thutong ena. Ngola serapa u hlalose o mong le o mong oa eona ka mantsoe a hau.

(3) Lokisetša nehelano e khutšoanyane mabapi le e 'ngoe ea lihlooho tse thathamisitsoeng ka tlaase. (Moetapele oa sehlopha o tla abela moithuti ka mong sehlooho.) Arolelana nehelano qalong ea nako ea sehlopha e latelang.

- Moralo oa Molimo oa kopano lenyalong
- Morero oa Bibelet ka lenyalo
- Mekhoa ea ho matlafatsa lenyalo la motho
- Pono ea Bibelet ka basali
- Likarolo tseo Molimo a faneng ka tsona lenyalong le bohlokoa ba ho tlatsoa ka Moea e le ho phethahatsa likarolo tseo.

Thuto ea 7

Khalalelo ea lenyalo

Sepheo sa Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

(1) Utloisisa morero oa Molimo oa lenyalo le melao ea lenyalo e sireletsang mathateng le ho fana ka litlhohonolofatso.

(2) Hlalosa litaello tsa Mangolo bakeng sa malapa.

Robertson McQuilkin, 'Moloki oa tšepiso

Dr. Robertson McQuilkin o sebelelitse e le moromuo oa Japan e ka lilemo tse 12. Hamorao e ile ea e-ba mopresidente oa university ea machaba ea Columbia. O ne a tsejoa e le sengoli, sebui, le morupeli. Mosali oa hae Muriel o ile a tšoaroa ke lefu la Alzheimer. Ha lefu lena le ntse le tsoela pele ho ba boemong boo Muriel a neng a hloka ho hlokomeloa kamehla, Dr. McQuilkin o ile a itokolla setulong sa mopresidente oa university hore a hlokomeloe mosali oa hae. O ile a re o boloka tšepiso eo a ileng a e etsa ho eena ha ba nyalana. O ne a lumela hore ho hlokomeloe mosali oa hae ke ho bohlokoa ho feta ho boloka boemo ba mopresidente oa university.

Tlhophiso ea Molimo ea Lenyalo

Lenyalo le ile la thehoa ke Molimo bakeng sa monna le mosali bao a ileng a ba bōpa pele.

► Moithuti o lokela ho bala Genese 2:21-24 bakeng sa sehlopha. Litemana tsee li re bolella eng ka lenyalo?

Lenyalo le ne le bōpiloe ke Molimo hore e be sona seo batho ba se hlokanang. Le ne le etselitsoe hantle tlhaho ea motho. Nthong e 'ngoe le e 'ngoe eo Molimo a e etsang le nthong e 'ngoe le e 'ngoe eo a e hlokanang, o lula a batla se molemohali bakeng sa rōna (Deuteronomy 6:24). Molimo oa tseba hore morero oa hae oa lenyalo o tla fa molekane e mong le e mong bophelo bo botle ba maikutlo, le boiketlo moeeng.

Lenyalo le boetse le etselitsoe ho ba pontšo ea semelo sa Molimo le likamano tsa hae. Molimo Ntate, Molimo Mora, le Molimo Moea o Halalelang esale ba le teng 'me ba tla lula ba le kamanong e mong ho e mong. E mong le e mong oa ikhetha karolong ea hae, empa botho bohle ba Boraro-bo-bong ke ntho e le 'ngoe ka ho sa feleng 'me ke ntho e le 'ngoe. Kamanong e teng pakeng tsa batho ba Boraro-bo-bong, re bona bonngoe, katamelano e tebileng, botšepahi le lerato le tiileng. Lenyalo la Bible le entsoe ka mohlala oa kamano ena e makatsang. Morero oa Molimo ke hore monna le mosali e mong le e mong ba hloke leratong la bona 'me ba inehele ho e mong bophelo bohle ba bona.

Molimo o ile a re lenyalong monna le mosali ba siea batsoali ba bona 'me ba khomarelana. Lenyalo le kenya batho ba babeli setsoalleng le kamanong e matla le e atamelaneng ho feta kamano efe kapa efe ea batho.

Lenyalo hase feela hore batho ba babeli ba kopane ka bonngoe bo nang le moeli. Bophelo ba bona bo kopantsoe ele hore ka tsela e itseng ekare ke motho a le mong. Hona ha se ho felisa botho ba bona ka bomong, empa ke bonngoe bo khethehileng.

Bosafeleng ba Lenyalo

Molimo o hlolile hore lenyalo le tiisetse, le tšoarelle le se ke la fela. Lenyalong, monna le mosali ba tšepisana hore ba tla tšepahala ho e mong le e mong hafeela ba ntse ba phela ba tla arohanngoa ke lefu.

Bibele e bolela mantsoe a Jesu mabapi le lenyalo, ao a ileng a a bua ha a ne a buisana le Bafarisi.

► Moithuti o lokela ho bala Mattheu 19:3-8 bakeng sa sehlopha.

Jesu o ile a re Molimo o hlolile hore lenyalo e be la ka ho safeleng. O ile a re tlhalano e thehiloe bakeng sa batho ba sa lateleng Molimo.

Ho na le mabaka a mangata ao ka ona Molimo a entseng hore lenyalo e be la ka ho sa feleng, ao a mang a ona re buileng ka ona karolong e fetileng. Lebaka le leng la hore lenyalo e be la ka ho sa feleng ke molemong oa bana. Ho mamela leano la Molimo la lenyalo ho etsa hore ho be le tikoloho e ntle ka ho fetisisa ea ho hōlisa bana. Ha batsoali ba hlomphe Molimo ka ho mamela melao-motheo ea hae lenyalong le lelapeng la bona, ba tla khona ho hōlisa bana ba tšabang Molimo (Malakia 2:15).

Molimo o bōpile bophelo ba motho ka tsela eo bana ba nkang lilemo tse 'maloa hore ba hōle ho fihlela e eba batho ba baholo. Nakong ena, bana ba itšetlehile ka batsoali bakeng sa tšireletso, tlhokomelo le koetliso. Hona ho fapana le liphoofolo tse hōlang ka mor'a selemo kapa tse peli. Batho ba hloka nako e eketsehileng ea ho hlahisa semelo se phethahetseng. Molimo o entse lelapa e le mokhoa oa ho hōlisa bana. Mathata a mangata sechabeng a bakoa ke ho haella ha malapa a nang le batsoali ba tšepahalang.

Lenyalo le hloka hore batho ba etse tšepiso ea ho itlama ka bophelo bohle ba bona e mong ho e mong. Moetlo o mong le o mong o na le mekhoha le mokete ho bontša hore lenyalo ke boitlamo bo tebileng. Mokete ke mokhoa oo monna le mosali ba phatlalatsang hore ba etsa boitlamo ba bona ba bophelo bohle.

Mebuso e mengata e boloka litlaleho tsa manyalo. Melao e mabapi le lenyalo e ama beng ba thepa, tokelo ea ho hōlisa bana le lefa.

Mohlala ke ona oa likano tsa lenyalo tse 'nileng tsa sebelisoa manyalong a mangata:

Ke ea u nka hore u be [monna/mosali] oa ka, u be oaka ka mehla, ho tloha letsatsing la kajeno ho ea pele, monateng le bohlokong, ho ruoeng, bofutsaneng, bokulong le bophelong bo botle, ho u rata le ho u baballa, ho fihlela re arohangoa ke lefu, ho ea ka molao oa Molimo o halaleng; 'me ka hona kea itlama ho uena.

Khotsofalo ea botho leratong e ke ke ea lula e le teng ka linako tsohle. Lenyalo le ke ke la thehoa holima ho khotsofatsa maikutlo a botho leratong, a fetohang le linako. Kano ea lenyalo e bolela hore monna le mosali ba tšepisana hore ba tla tšepahallana maamong oohle; ha feela ba ntse ba phela, 'me tšepiso eo ha ea itšetleha ka tekanyetso efe kapa efe.

Lenyalo joalo ka Kopano ea Bokreste

► Moithuti o lokela ho bala 2 Bakorinthe 6:14-18 bakeng sa sehlopha.

Litemana tsena li re bolella hore boitlamo ba molumeli boa sitiseha haeba a hokahano ea hae ele haufi haholo le ba sa lumelang. Joaloka ha molumeli a ke ke a rapela le motho ea rapelang Satane, a ke ke a latela mokhoa oa bophelo le lintho tse tlang pele bophelong ba batho ba sa lumelang. Temoso e ka sebetsa mefuteng e fapaneng ea likamano, ho kenyeletsoa le likamano tsa khoebo.

Lenyalo ke kamano e haufi-ufi ea batho. Molumeli ha a lokela ho nahana ka ho nyala motho eo e seng molumeli ea inehetseng (1 Bakorinthe 7:39, 2 Bakorinthe 6:14-18). Molumeli ea nyetsoeng ke motho ea sa lumelang o tla utloa bohloko bo boholo le litšitiso tse ngata ho hōliseng bana le ho etsa liqeto tsa bophelo.

Haeba monna le mosali e le balumeli empa ba tsoa likerekeng tse sa tšoaneng, ba lokela ho tiisa hore ba lumellana ka litaba tsa bohlokoa tsa moea. Ba lokela ho rera ho ba karolo ea kereke e le 'ngoe ea lehae ka mor'a hore ba nyalane.

► Hobaneng ha lenyalo le qala ka likano eseng poleloana ea lerato feela?

Melao ea Molimo ea Boitšoarō

► Moithuti o lokela ho bala BaHebheru 13:4 bakeng sa sehlopha.

Temana ena e re bolella hore lenyalo le lokela ho hlompheua haholo. Sebe sa ho kopanela liphate ke ho se hlomphe lenyalo. Molimo o tla ahlola bohlola.

Libe tsa ho kopanela liphate li akarelletsa litoro tse tsosang takatso, bohlola, bofebe, Diketso tsa bosotoma le tšebeliso ea litšoantšo tsa bootsoa. Ho ba le menahano e tsosang takatso ke ho inahanela ka boithatelo ho kopanela liphate le mang kapa mang eo e seng molekane oa hau. Bohlola ke ho kopanela liphate pakeng tsa batho ba sa nyalanang. Bofebe ke ho kopanela liphate ho kenyeletsang motho ea nyalaneng le motho e mong. Bosotoma ke thobalano pakeng tsa batho ba bong bo tšoanang. Litšoantšo tsa bootsoa li kenyelletsa mongolo, litšoantšo le li-video tse etselitsoeng ho tsosa maikutlo a thobalano ka ho bontša bofeela kapa Diketso tsa thobalano. Tsena tsohle ke tlōlo ea likamano tsa lenyalo.

Hopola — tlala e 'ngoe le e 'ngoe e re hohelang nameng ke ho sebelisa hampe tlhoko eo Molimo a ka e khotsofatsang hantle. Taba feela ea ho kopanela liphate ka tsela ea bomolimo ke ho kopanela liphate lenyalong. Thobalano e seng molaong ke... monate oa hang hang, empa ke ntho e ka senyang takatso ea rōna ea moea ho fihlela re lakatsa seo qetellong se tla re lematsa. Thobalano e seng molaong e ke ke ea etsa letho haese ho fokotsa kutlo ea khalalelo, ho loka, le boteng ba Molimo maphelong a rōna.¹³

Litemaneng tse ngata, Diproverbia li lemosa hore boitšoaro bo bobe ba ho kopanela liphate bo senya bophelo ba motho 'me bo lebisa lefung (Diproverbia 2:16-19 le Diproverbia 6:24-29, 32-33 ke mohlala).

Robertson McQuilkin o ngola hore merero ea Molimo bakeng sa likamano tsa botona le botšehali tsa batho...

...e hatakela kelellong hoo e batlang e le ka matla joaloka ha e ne e tla ba ka ketso ka boeona. Ha a ka a bōpa e motona le e motšehali feela tjena; o ba bōpetse e mong ho e mong ka tlamo e haufi-ufi, ea ka ho sa feleng ea lenyalo, bonngoe bo entsoeng ka sebōpeho sa hae. Hore morero ona o phahameng o phethahale, kamano e tiileng e tlameha ho ba e ikhethang le boitlamo bo sa feleng kapa; etlaba ha se bonngoe. Botšephehi ke ntho ea bohlokoa ka ho fetisisa kelellong. Kamano e haufi-ufi, boitlamo bo sa feleng, le ho tšepana li tlōloa pele kelellong.¹⁴

► Baithuti ba lokela ho bala 1 Bakorinthe 6:9-11, 15-20 le Mattheu 5:27-30 bakeng sa sehlopha.

Sechaba se seng le se seng se na le pono ea moetlo mabapi le likamano pakeng tsa banna le basali. Maikutlo ana a setso a na le litekanyetso tse tlase ho feta tsa boitšoaro ba Bibe. Meetlo e mengata e na le melao e hlokaalang feela bakeng sa ho boloka sechaba se nang le taolo. Ba mamella sebe sa ho kopanela liphate haeba se laoloa ka hloko ho qoba qetello e mpe kapa ona mahlabisa lihlong. Tekanyetso ea Bibe ea boitšoaro e fapane.

Ka masoabi, likereke tse ling li latela boitšoaro ba meetlo ea tsona ho e-na le boitšoaro ba Bibe. Ba otlala batho bao libe tsa bona li bonahalang ebile ba sa tsotelle, empa ba mamella libe tse tšoanang tsa batho ba hlokolosi haholoanyane.

Litemana tsena li re bolella hore batho ba etsang libe tsena hase balumeli 'me ba ke ke ba ea leholimong. Ba bang ba balumeli ba Korinthe ba ne ba ile ba etsa libe tsena nakong e fetileng empa ba pholositsoe ho tsona.

Thuto efe kapa efe e lumellang motho ea ipolelang hore ke molumeli hore a etse libe tsena ke thuto ea bohata. Haeba motho a ipolela hore ke molateli oa Krete empa a ntse a etsa

---

¹³ Gary Thomas, *Sacred Marriage* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2000), 210

¹⁴ Robertson McQuilkin, *An Introduction to Biblical Ethics* (khatiso ea bobeli), (Wheaton, IL: Tyndale House Publishers, Inc., 1995), 216

sebe sa likamano tsa botona le botšehali, kereke ho latela mangolo e lokela hore e mo tlose kerekeng e se ke ea mo nka e le molumeli (1 Bakorinthe 5:11-13).

Baeta-pele ba kereke ba lokela ho beha mohlala o motle oa boitšoarō. Ha kereke e lumella baeta-pele ba borapeli ho apara ka tsela e sa hlomphehang kapa e lumella metjeko e tsosang takatso ka kerekeng, seo se bolela hore takatso e fosahetseng ea ho kopanela liphate ke ntho e tloaelehileng. Ba fana ka maikutlo a hore sebe sa ho kopanela liphate ha se ntho e tebileng.

Mekhoa ea ho apara ea sechaba e kanna ea bolela hore motho ha a ea apara hantle ntle le ho pepeseha 'meleng hoo a ka bakang (khohelo) ho hohela kopanelo ea liphate. Litho tsa kereke ka linako tse ling li oela phosong ena, haholo-holo liketsahalang tse khethehileng. Ba nahana hore ha ba ea apara hantle ntle leha ba latela feshene ea sechaba sa bona. Kereke e lokela ho ruta hore sena se fosahetse. Molumeli ha a lokela ho batla ho etsa hore ba bang ba be le litakatso tse fosahetseng. 1 Timothea 2:9-10 e re bolella hore balumeli ba lokela ho apara le ho itšoara ka tsela eo mang kapa mang ea ba bonang oa tseba hore ba phela bophelo bo hlokolosi, bo hloekileng 'me ha ba ea ikemisetsa ho etsa sebe kapa ho etsa hore ba bang ba etse sebe. Bakreste ba lokela ho ikhabisa ka liaparo tse hlomphehang, ka boitlhompho le boitšoarō.

Thuso ho Moetsalibe

Bagalata 6:1 e re phutheho e na le boikarabelo ba ho leka ho tsoseletsa setho se entseng sebe. Hoo ha ho bolele hore motho o lokela ho boloka boemo ba besebeletsi kapa a khutlisetsoe boemong ba besebeletsi ka potlako ka mor'a hore a etse sebe. Tsosoloso e bolela ho amoheloa hape kopanong le tlhokomelong ea kereke. Haeba setho se baka ka nnete, se tšoareloa ke Molimo le kereke. Kereke e lokela ho fana ka boikarabelo ba moea ho mo thusa ho boloka tlholo le ho ba matla moeeng.

Haeba ngoanana ea sa nyaloang a ima, kereke ha ea lokela ho mo qhelela ka thoko likopanong le tlhokomelong ea kereke ntle le ho leka tsosoloso ea moea. Haeba a baka 'me a ikokobelletsa boikarabelo ba moea, oa tšoareloa. Sebe sa hae ha se feta sebe sa monna ea amehang ka bobbe. Ka linako tse ling ngoanana o tšoaroa hampe hobane feela litlamorao tsa sebe sa hae li bonahala haholo.

Lichabeng tse ling, batsoali ba ikutloang ba hlajoa ke lihlong ka lebaka la ho ima ha morali oa bona a sa nyaloa ba tleloa ke teko ea ho bolaea lesea le eso tsoaloe e le ho boloka seriti bakeng sa lelapa la bona. Empa ha ho mohlala ho nang le lebaka le utloahalang la la ho bolaea (Eksoda 20:13). Ngoana e mong le e mong ea esong ho hlahe o entsoe ka setšoantšo sa Molimo (Genese 9:6, Dipesaleme 139:13-14). Ngoana oa ngoanana o tlameha ho sireletsoa, ho ratoa le ho hlokomeloa.

Kereke ke lelapa la tumelo. Ha ho oa lekana hore kereke e nyatse libe. Kereke e lokela ho hlokomela litho tsa eona. Mohlala, motho ea tšehelitsoeng ka lichelete ke mesebetsi ea boetsalibe a kanna a hloka thuso ho hlahisa tšehetso e 'ngoe ea lichelete.

Boemo ba sebele...

Banana ba 'maloa ba ne ba kena kereke e khōlō 'me ba bina sehlopheng sa 'mino. Malapa a bona a ne a futsanehile. Banana ba ne ba kopanela likamanong tse litšila le banna e le hore ba fumane chelete ea ho thusa malapa a bona. Kereke e lokela ho etsa'ng boemong boo?

► Kereke ea hau e lokela ho etsa eng ho thusa batho ho tlohela mekhoha ea boetsalibe?

Litšoantšo tsa bootsoa

Litšoantšo tsa bootsoa ke mongolo, litšoantšo kapa livileo tse etselitsoeng ho tsosa maikutlo a thobalano ka ho bontša bofeela kapa Diketso tsa thobalano.

Marang-rang a etse hore Litšoantšo tsa bootsoa li fumanehe habonolo lefatšeng ka bophara. Tšebeliso e atileng ea theknoloji e etsa hore litšoantšo tsa bootsoa e be moleko ho batho ba sa kang ba rutoa ho sebelisa melao-motheo ea Bokreste tabeng ena. Baruti le baetapele ba bangata ba hōlileng tsebong ha ho mohla ba kileng ba tobana le liteko tseo hobane marang-rang a ne a le sieo ha ba le banyane. Ba ka nna ba se ke ba utloisisa seo moloko o monyenyanane o tobaneng le sona.

Litšoantšo tsa bootsoa li fosahetse hobane li etselitsoe ho etsa hore motho a thabele ho nahana ka Diketso tsa bohloa, bofebe le mefuta e mengata e litšila ea ho kopanela liphate. Li khahleha ho motho ea nang le litakatso tsa boetsalibe. Litšoantšo tse manyala tse hlephisang boitšoaro li mema ebile li etsa hore motho a thabele boitšoaro bo bobele boo Molimo a bo nyatsang.

Litšoantšo tsa bootsoa li etsa hore motho a lemalle ho tsona. Motho ea sebelisang litšoantšo tsa bootsoa o lemalla ho tsona. O ikutloa a li hloka haholo. Ho hang a ke ke a nahana ho phela ntle le tsona. Ho eena ho bonahala eka bophelo bo ne bo tla be bo se na letho ebile bo sa natefele ntle le mehopolo eo a e fumanang litšoantšong tsa bootsoa. Joaloka bokhoba bo bong le bo bong, takatso ea ja, 'me mosebelisi o qala ho tela lintho tse molemo bophelong ba hae.

Litšoantšo tsa bootsoa li tsoella pele. Mosebelisi o hloka lintho tse hlakileng tse le tse nyontšang. O tla qala ho thabela menahano e ka beng e ile ea mo nyontša le ho mo tšosa pele.

Litšoantšo tsa bootsoa lia senya. Mosebelisi ha a khone ho natefelo ke kamano e tloaelehileng. Litakatso tsa hae li fetoha tseo e seng tsa tlhaho hoo le ka mohla li ke keng tsa khotsofatsoa. O qala ho se tsotelle tthekefetso ea ba bang.

Baruti le batsoali ba lokela ho hlokomelisa bacha ka kotsi ea bokhoba ba bootsoa. Batsoali ha ba lokela ho fa bana ba bona monyetla oa ho kena marang-rang ntle le meeli ha ba se na khōlo e phethahetseng ea ho hanela moleko. Mang kapa mang ea loantšanang le teko ea ho sebelisa litšoantšo tsa bootsoa o lokela ho lula a fana ka tlaleho ea tlhōlo kapa ho hlōleha ho motho ea tšepahalang, ea tšabang Molimo. Ho itlhahlojoa khafetsa ke molumeli

enoa ea hōlileng tsebong ho ka thusa motho ea sokolang ho boloka boitlamo ba bohloeki le ho fumana tlhōlo e tsitsitseng.

► Ke mekhoa efe eo u lokelang ho e khothalletsa ho batho ho ba thusa ho ba sireletsa bokhobeng ba litšoantšo tsa bootsoa? Kereke e ka thusa joang?

Ketsahalo ea Bosotoma

Mekhatlo e meng e latolang bolaoli ba Bibe le eona e hana tlhaloso ea Bibe le lenyalo. Ba re batho ba lokolohile ho khetha likamano tsa botho bo tšoanang.

Bibe le e nyatsa bosotoma.

► Sehlopha se lokela ho sheba Baroma 1:26-27, 1 Timothea 1:10, le 1 Bakorinthe 6:9-10 hammoho.

Litemana tsena tse tharo ka Bibeleng li kenyelletsa boitšoaro ba bosotoma lethathamong la tse ling tsa libe tse mpe ka ho fetisisa. Batho ba latelang libe tsena ba latola matla a Molimo.

Batho ba bang ba bolela hore ka tlhaho ba na le tšekamelo ea bosotoma. Ba re ha ba ea lokela ho qosoa ka boitšoaro ba bona hobane ha ba ea khetha ho ba le litakatso tseo.

Bibe le e ruta hore motho e mong le e mong o latetse tšekamelo ea tlhaho ea ho etsa sebe (Isaia 53:6). Molimo o re bitsa ho baka sebeng sa rōna sa boithatelo (Isaia 55:7). Kaha re tsoetsoe re e-na le boetsalibe, ho ke ke ha tšepeloa litakatso tsa rōna tsa tlhaho hore li re etelle pele. Motho a kanna a ikutloa a e-na le tšekamelo e matla ea tlhaho ea ho etsa bohlola, kapa ho ba mabifi, kapa ho utsoa, empa takatso ea tlhaho ha e bolele hore takatso e nepahetse.

Ho Itšelisa

Ka lebaka la litakatso tsa botona le botšehali, batho ba bang ba sa nyalanang ba ipholla litho tsa botona kapa botšehali ho ikhotsofatsa. Ho pholla litho tsa botona kapa botšehali ho ikhotsofatsa ke ho susumetsa litho tsa botona kapa botšehali ho li khotsofatsa bakeng sa ho ithabisa ka likamano tsa botona le botšehali kapa ho imolla khatello ea maikutlo ea ho kopanela liphate.

Ho sheba litšoantšo tsa bootsoa kapa ho ba le takatso e matla ea ho kopanela liphate ke sebe (Mattheu 5:27-28; Mattheu 15:19-20). Bibe le ha e nyatse ka ho toba ho ipholla litho tsa botona kapa botšehali ho li khotsofatsa e le boitšoaro bo bobe. Leha ho le joalo, ho ikhotsofatsa ho ka lebisa menahanong e tsosang takatso, ho sebelisa litšoantšo tsa bootsoa le bohlola.

Ho pholla litho tsa botona kapa botšehali ho li khotsofatsa hase bohlale hape hobane ho oa hohela: ha u ntse u ho etsa haholo, u ikutloa eka u tlameha ho ho etsa haholoanyane.

Ho ipholla litho tsa botona kapa botšehali ho li khotsofatsa hangata ho supa taba e tebileng haholoanyane, e kang ho ba le mathata a maikutlo kapa a kamano, kapa ho hlekefetsoa ka thobalano nakong e fetileng.

► Baithuti ba lokela ho bala 1 Bakorinthe 6:12-13, 18-20 le 1 BaThesalonika 4:1-8 bakeng sa sehlopha.

Molimo o entse bonngoe ba nama lenyalong ho thusa ho kopanya monna le mosali maikutlong le moeeng (1 Bakorinthe 6:16-20, Malakia 2:15).

Ba bangata... ba nka hore ho pholla litho tsa botona kapa botšehali ho ikhotsofatsa ho ka ba thusa hore ba sebetsane le ho ba masooa ho fihlela ba kena lenyalong. Leha ho le joalo, ha ba hlokomele hore ha mokhoa oo o fetoha tloaelo, o kanna oa nyahamisa/setisa bottle le kamano e tiileng ea botona le botšehali tsa lenyalo nakong e tlang.

Ho ikhotsofatsa o le mong joalo ka ha eka u thobalanong, ho fana ka boiphihlelo ba thobalano e lahleheloang ke moelelo oa bohlokoa oa thobalano: ho kopana ha batho ba babeli hore e be nama e le 'ngoe, 'meleng le maikutlong. Ho pholla litho tsa botona kapa botšehali ho ikhotsofatsa ha ho oa lokela ho sebelisetsoa ho nka sebaka sa ho kopanela liphate ho phetseng hantle, ho tloaelehileng lenyalong.¹⁵

Motho ea sa nyaloang o lokela ho etsa'ng haeba ho pholla litho tsa botona kapa botšehali ho li khotsofatsa e le bothata bophelong ba hae? Esita le haeba motho a pholla litho tsa botona kapa botšehali ho li khotsofatsa ka morero feela oa ho kokobetsa tsitsipano ea botona le botšehali, ho ntse ho le molemo ho e qoba, ka lebaka la liteko tse teng le hobane ho ikhotsofatsa ho sa finyelletse merero ea Molimo ea likamano tsa botona le botšehali.

- Haeba ho na le mofuta ofe kapa ofe oa boitšoarō bo bobē bophelong ba bona, ba tlameha ho ipolela le ho furalla sebe seo. Ba lokela ho lula ba fana ka tlaleho ea tlhōlo le mefokolo ho moeletsī ea hōlileng ea tšabang Molimo ea tla ba rapella le ho ba eletsā.
- Haeba ho pholla litho tsa botona kapa botšehali ho ikhotsofatsa e le litlamoraotsea mathata a maikutlo kapa a kamano, kapa tliekefetso ea nakong e fetileng ea thobalano, ho fumana tlabollo ho tsoa ho moeletsī oa Mokreste ea hloahloa ho molemo.

Molateli oa Krete o tla thusoa ke:

- 1. Ho kholiseha hore Jesu oa tsotella (Dipesaleme 139:1-3, 1 Petrose 5:6-10).**
O tsotella tumelo ea hau, lithoko tsa hau tsa nama, le bohloeki ba hau. Bothong ba

---

¹⁵ Dr. Tim Clinton le Dr. Diane Langberg, *The Quick-Reference Guide to Counseling Women*, (Grand Rapids, MI: Baker Books, 2011), 185

hae, o ile a mamella meleko ea 'mele le ea kelello ka tlhōlo eo re tobaneng le eona, 'me o na le mohau oo re o hlokang hore re be bahlōli (BaHebheru 4:14-16).

2. **Ho se lumele mashano a liabolose (Johanne 8:44).** Liabolosi a kanna a u bolella hore Jesu ha a tsotelle, kapa Jesu o ne a tla tlosa takatso ea ho kopanela liphate e u ferekaneang haholo (1 Petrose 5:7-8). Diabolosi a ka o qosa ka hore o moetsalibe ka lebaka la ho ba le litakatso tsa thobalano (Tshenolo 12:10).
3. **Ho tsepamisa maikutlo ho Jesu ka Boena le ho mo rorisa ka seo a leng sona (Dipesaleme 105:3-4).** Liabolosi a ka rata ho senya tumelo ea hau le kamano ea hau le Molimo ka teko ena (Johanne 10:10). Empa morero oa Jesus' bakeng sa teko ena ke hore tumelo ea hau e tla matlafatsoa, le hore u tla khona ho mo tlotlisa ha holoanyane (1 Petrose 1:5-9). Ha u tsepamisa maikutlo ho khumameleng Jesu, o tla ba teng ho u thusa (Dipesaleme 46:1).
4. **Thuisa Lentsoe la Molimo (Dipesaleme 119:9).** Ho bala, ho mamela le ho thuisa Lentsoe la Molimo ho tla u thusa hore u eme u hlōtse nakong ea moleko. Ha Jesu a ne a lekoa, o ile a sebelisa mangolo ho hlola (Mattheu 4). Le rōna re lokela ho etsa se tšoanang.
5. **Ho ikarabella ho motho a le mong ea holileng tsebong le ea tšabang Molimo (Bagalata 6:2).** Ho buleha le ho tšepahala ho motho e mong (oa mofuta ba hau – 'm'e kapa ntate) ea seng a holile ho u feta leetong la tumelo, ho tla thusa haholo. Ba tla khona ho u rapella le ho u eletsa. Ho bua le bona ka mathata a hau ho tla u thusa hore ho boloka bohloeki 'me u lule u khothetse tumelong ea hau.
6. **Ho sebeletsa ba bang le ho tsepamisa maikutlo litlhokong tsa bona (BaFilipi 2:3-5).** Loana khahlanong le ho tšoenyeha ho ho ngata ka litlhoko le litakatso tsa hau ka ho sebeletsa batho ba bang.
7. **Ho nyalana le motho ea tšabang Molimo ka nako ea Molimo (Diproverbia 5: 15, 18-19).**

Melao-motheo ea ho Hlomphe Molimo ka Bohloeki ba Boitšoarō Pele ho Lenyalo

Bacha ba tobana le liteko tse matla pele ba kena lenyalong. Ho bohlokoa hore ba hopole hore ba hloka balekane ba bophelo bohle ba ka tšepahalang¹⁶. Ha ba lokela ho nahana ka kamano le motho ea batlang ho ithabisa hoa nakoana ntle ho lenyalo. Ha ba ea lokela ho nahana ka ho ba le likamano le motho eo e seng molumeli ea itetseng (1 Bakorinthe 7:39). Ba lokela feela ho nahanela motho eo e tla ba molekane ea tšepahalang lenyalong le motsoali ea lokileng.

Mocha ea batlang ho ba le lenyalo le letle o lokela ho ba molateli ea tšepahalang, ea itetseng oa Krete e le hore motho ea nepahetseng a khahloe (Diproverbia 3:4-8). Motho o

¹⁶ Sheba Diproverbia 31:11-12, 1 Timothea 3:11-12, Malakia 2:14-16, Diproverbia 2:16-17.

bonahatsa botho bo botle ka boitšoarong le moaparo o hlomphehang (1 Timothea 2:9-10). Batho ba itšoarang ka mokhoa o bohlasoa ho mofuta oa batho ba botho bo sa tšoaneng le ba bona, ba fana ka maikutlo a hore ba ikemiselitse ho ba le kamano e thehiloeng litakatsong tse fosahetseng (1 BaThesalonika 4: 1-7). Motho ea aparang ka tsela e bakang litakatso tse fosahetseng o hohela batho ba fosahetseng (Diproverbia 7).

Molimo o file bacha batsoali, baruti, le baetapele ba bang ba Bakreste ho fana ka tataiso boitšoarong, moaparong, le likhethong tsa likamano. Ha bacha ba ikokobeletsa baetapele bana ka ho mamela Molimo, ba tla fumana tlhohonolofatso e kholo ka ho fetisisa e tsoang ho Molimo, 'me ba tla sireletsoa kotsing le tekong tse matla.

► Moithuti o lokela ho bala 1 Petrose 5:5 le BaHebheru 13:17 bakeng sa sehlopha.

Ke boikarabelo ba bana le bacha ho ikokobeletsa bohlaale boo ba bo fumanang ho boetapele ba batsoali ba bona le balisa ba meea ea bona. Ke boikarabelo ba baetapele ba na; ho thusa bacha ho phela ka mokhoa oo ba tla hlola meleko.

► Moithuti o lokela ho bala Baroma 13:14 le 1 Bakorinthe 10:13 bakeng sa sehlopha.

Molimo ha a lumelle balumeli ho ba boemong boo moleko e bang ka holimo ho feta seo ba ka khonang ba khonang ho se hanela le ho phonyoha haeba ba rata. Bacha ba na le boikarabelo ba ho baleha moleko (2 Timothea 2:22). Leha ho le joalo, batsoali ba lokela ho thibela bacha ba bona ho hlaheloa ke moleko o sa hlokahaleng ka hohle kamoo ho ka khonehang. Bonyane ho na le litsela tse tharo tseo batsoali ba etsang sena ka tsona:

(1) Ka ho fana ka litaello tse itseng mabapi le seo bana ba lokelang ho se etsa le seo ba sa lokelang ho se etsa, hore na ba lokela ho ba le bo mang, le moo ba lokelang ho ea teng (Baefese 6:1-4).

Batsoali ha ba ea lokela ho lumella bana ba bona hore ba be maamong ao ho ona khōlo ea bona e ke keng ea lekana ho ba sireletsa molekong. Mohlala, haeba mohlankana le moroetsana ba le bang sebakeng sa lekunutu, ba kanna ba ba molekong oa boitšoarong bo fosahetseng.

(2) Ka ho bea bacha ba bona boikarabelo likarolong tsa liteko.

(3) Ka ho fa bacha keletso ea Bible.

Batsoali ba lokela ho thusa bacha ba bona ho ithuta ho nahana maemo ka melao-motheo ea Bible ka likelellong tsa bona (Diproverbia 4:1-9, Diproverbia 7:1, 4-5). Ba lokela ho buisana le bacha ba bona ka likotsi tseo ba li bonang. Ba lokela ho thusa bacha ba bona ho nahana ka liqeto tse sa tšoaneng tseo ba tla lokela ho li etsa. Ba ka thusa bacha ba bona ho nahana esale pele hore na ba ka qoba liteko joang le hore na ba etse eng ha ba thulana le liteko.

Kereke e tlameha ho fapana le meetlo ea eona ha e sireletsa boitšoarong oa Bible. Meetlo e mengata ha e nke hore sebe sa thobalano se tebile. Ba lebeletse hore bacha ba masoha ba

be le likamano tsa thobalano pele ho lenyalo. Kereke ha ea lokela ho ikokobeletsa sebe. Kereke ha e ea lokela ho inahanela fela hore sebe sa thobalano mahareng a bacha ke ntho e tloaelehileng. Molimo o re ba itšoereng hampe ha ba na lefa 'musong oa Krete.

► Baithuti ba lokela ho bala Baefese 5:3-7 le BaHebheru 13:4 bakeng sa sehlopha.

Bolelele ba nako eo kamano e bang teng pele ho lenyalo hase nako ea hore likamano tsa thobalano li qale. Ho ena le hoo ke nako eo monna le mosali ba etsang bonnete ba hore ba arolelana lintho tse tlang pele tsa semoea le tsa Bibe. Ke nako eo ka eona ba holisang kutloisisano e ba thusang hore ba tšepane ho lekana hore ba etse boitlamo bo sa feleng e mong ho e mong. Haeba ba sa khone ho fihla tšepanong ena ea semelo sa e mong ho e mong, ba lokela ho khaotsa kamano 'me ba se ke ba nyalana.

Lichabeng tse ling, batho ba liehisa lenyalo hobane moetlo oa bona u lebeletse hore lenyalo e be mokete o majaba-jaba, oa litjeo tse boima. Hangata, banyalani ba lula hammoho ka lilemo tse ngata 'me ba ba le bana empa ba ntse ba lieha ho nyalana. Ho banyalani ba bang, litšenyehelo tsa lechato la bona li ba lematsa licheleteng nako e telele ka morao ho moo hobane ba sebelisa ntho e 'ngoe le e 'ngoe eo ba nang le eona bakeng sa ketsahalo ea lechato 'me mohlomong le ho alima chelate. Kereke e lokela ho ba sechaba sa tumelo se fanang ka mohlala o fapaneng oa lenyalo. Lenyalo la Bokreste ke la monna le mosali ba inehetseng e mong ho e mong le ho Molimo 'me ha lea lokela ho ba le litšenyehelo tse ngata tse liehisang lenyalo kapa tse senyang bokamoso ba banyalani.

► Ke litsela life tse ling tseo ka tsona lenyalo la Bokreste le lokelang ho fapana le meetlo ea lenyalo ea sechaba?

Batho ba sa kang ba nyala

Lenyalo ke morero oa Molimo bakeng sa batho ba bangata. Leha ho le joalo, Moapostola Pauluse o ile a hlalosa mabaka a mang ao ka 'ona batho ba kannang ba se ke ba nyala. Ho 1 Bakorinthe 7:26 o ile a bua ka "mahlomola a joale"—maemo a boima a bophelo ao e kannang eaba a ne a akarelletsa lithloriso. O itse ho ka ba molemo ho se nyale maamong a joalo.

Temana eona eo (1 Bakorinthe 7:32-35) e re motho ea sa nyalang o na le monyetla o khethehileng. Motho ea seng lenyalong a ka tsepamisa maikutlo ho sebeletseng Molimo ntle le ho nahana ka ho hlokomela molekane oa hae. Ha motho a bitsitsoe ke Molimo hore a tsepamise kelello tšebeletsong a sa nyaloa, a ka atleha le ho hlohonolofatsoa ka tsela e hlollang tšebeletsong ea hae.

Ho ka ba le mabaka a mang hape a hore Molimo a ka khetha hore motho a lule a sa nyaloa (Mattheu 19:10-12). Ha rea lokela ho nka hore bona ke boemo boo e seng ba tlhaho. Ha rea lokela ho nka hore motho e mong le e mong ea seng lenyalong o hloka ho bapisoa le motho e mong. Ha rea lokela ho nahana hore thabo le khotsofalo li itšetlehile ka lenyalo (Dipesaleme 107:9).

Motho ea seng lenyalong o lokela ho ba hlokolosi hore a qobe ho theha likamano tse fosahetseng ka lebaka la litlhoko tsa maikutlo le tsa nama. Molimo o fana ka thabo le khotsofalo ho motho ea inehetseng ho eena ka botlalo.

Litaelo tsa Bibeletsa lenyalo

► Bala 1 Petrose 3:1-7 le Baefese 5:22-33 hammoho. Sehlopha se lokela ho boloka litemana tsena li bulehile bakeng sa ho hlahlojoa nakong ea puisano ena.

Monna o bolelloa hore a rate mosali oa hae joaloka ha Krete a ratile kereke. Jesu o ile a inehela e le sehlabelo bakeng sa kereke. Monna o lokela ho tela melemo ea hae, boiketlo ba hae le litakatso tsa hae ho khotsofatsa litlhoko tsa mosali oa hae. 1 Petrose 3:7 e re o lokela ho lula le mosali oa hae ka tsela e utloisisang, ho bolelang hore o lokela ho etsa sohle se matleng a hae ho mo utloisisa. O lokela ho ithuta eena e le hore a utloisise litlhoko tsa hae.

► Ke tlhaloso efe e bonolo kapa e mofuthu e fuoang basali ho 1 Petrose 3:7? Mosali o hloka ho nahaneloa ke monna oa hae. O lokela ho mo sireletsa eseng feela likotsing tsa 'mele empa hape le matšoenyehong le khatellong ea maikutlo.

Mosali o bolelloa hore a ikokobeletse monna oa hae 'me a mo hlomphe. Mosali o lokela ho amohela boetapele ba monna oa hae, le haeba monna e se molumeli. Haeba a etsa sena, ho ka etsahala hore monna oa hae ea sa bolokehang e be molumeli.

Ho bohlokoa ho hopola hore na litaelo tse litemaneng tsena li fano joang. Monna ha a bolelloe hore a sebelise matla a hae holim'a mosali oa hae. Mosali o bolelloa hore a mamele monna oa hae, empa monna ha a bolelloe hore a mo etse hore a mo mamele. O bolelloa hore a rate mosali oa hae le hore a itele ha ho hloka hore a mo hlokomele. Ka ho tšoanang, mosali ha a bolelloe hore a batle tlhokomelo ho monna oa hae; o bolelloa hore a mo hlomphe.

Ntho e tlang pele ho monna ha ea lokela ho ba ho boloka bolaoli ba hae empa ke ho fana ka tlhokomelo ea lerato. Ntho e tlang pele bophelong ba mosali ha ea lokela ho ba ho batla tlhokomelo ea hae empa ke ho hlomphe monna oa hae.

Moapostola o lemosa monna hore lithapelo tsa hae li tla sitiseha haeba a sa hlokomele mosali oa hae hantle. Hona ho re bolella hore **boitšoarō ba rōna lenyalong bo ama kamano ea rōna le Molimo.**

Moapostola Johanne o itse haeba motho a sa rate ngoan'abo, ka ho tšoana ha a rate Molimo (1 Johanne 4:20). Ka ho tšoanang, ho ea ka mantsoe a Pauluse le Petrose re ka bona hore monna ea sa hlokomeleng mosali oa hae ka tsela eo a lokelang ka teng ha a rate Molimo joalo ka ha a lokela. Mosali ea sa hlomphe monna oa hae ha a hlomphe Molimo joaloka ha a lokela.

► Moithuti o lokela ho bala 1 Bakorinthe 7:1-5 bakeng sa sehlopha.

Litemana tsena li re bolella hore morero o mong oa lenyalo ke ho khotsofatsa takatso ea ho kopanela liphate. Monna le mosali ba inehetse e mong ho e mong, 'me ba lahlile tokelo ea bona ea ho laola 'mele ea bona Hono ho bolela hore motho ea lenyalong ha a lokela ho lebella ho kopanela liphate feela ha a batla, empa hape o lokela ho arabela litakatso tsa molekane oa hae. Litemana ha li re bolelle hore motho a ka batla khotsofalo khahlanong le thato ea molekane oa hae. Ho e-na le hoo, litemana li bolella e mong le e mong hore a arabele litlhoko tsa e mong.

Seratsoana sena se re bolella hore banyalani ha ba ea lokela ho amoha e mong tokelo ena. Nako e khutšoanyane ea ho ila likamano tsa botona le botšehali hammoho le ho itima lijo ho nepahetse, empa karohano e telele e tla baka moleko ka lebaka la litakatso tse sa khotsofatsoang. Ka linako tse ling banyalani ba khetha ho arohana likhoeli tse itseng kapa ho telele hobane motho o ea mosebetsing kapa a ilo ithuta sebakeng se hole. Pele ba etsa geto e joalo, ba lokela ho nahana hore na morero oo na o lumellana le morero oa Molimo. Ba kanna ba ba le mathata ka lebaka la karohano e telele.

Sepheo se le seng sa lenyalo ke ho theha malapa a hlokomelang litho tsa 'ona.

► Moithuti o lokela ho bala 1 Timothea 5:8 bakeng sa sehlopha.

Temana ena e tla ka serapaneng e hlalosang boikarabelo ba litho tsa kereke ho hlokomelana. Boikarabelo ba pele ba motho ke lelapa la hae. Motsoali o lokela ho etsa bonnete ba hore litlhoko tsa ngoana oa hae li hlokometsoe, tse kang bolulo, lijo, liaparo le thuto. Motsoali o lokela ho etsa sohle seo a ka se khonang ho hlokomela lelapa ho ena le ho siela ba bang boikarabelo bona.

Bakeng sa karolelano sehlopheng

Lihlooho tsa thuto ena li tla baka lipuisano tse ngata.

Baithuti ba lokela ho leka ho sebelisa melao-motheo ea mangolo a thuto ena maemong a bona.

► Ke 'nete efe ka lenyalo eo ho bonahalang batho ba bangata ba e lebala?

► Kereke e ne e ka thusa joang bacha ba loanang le liteko ea lefatše?

► Batho ba kereke ba ne ba ka sebetsa hammoho joang (ho feta ho ba le sekolo sa Sontaha) ho thusa ka phephetso ea ho koetlisa bana ho latela Krete?

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Kea leboha ka moralo oa hau o babatsehang oa lenyalo. Nthuse ho tšepahala thatong ea hau mohatong o mong le o mong oa bophelo ba ka. Nthuse ho ba mohlala o motle oa botšepahi ba Bokreste. Nthuse ho khotaletsa ba bang ho latela thato ea hau.

Nthuse ho sebelisana le kereke ho thusa malapa, bacha le bana ho ba matla tumelong le kutlong.

Kea leboha ka monyetla oo u re fang ona oa ho ba le likamano tseo u li hlohonolofatsang.

Amen

Likabelo tsa Thuto ea 7

(1) Haeba u lesoba, ngola lirapa tse peli tsa boitlamo ba ho mamela melao-motheo ea Molimo bakeng sa kamano ea hau ea pele ho lenyalo le lenyalo la hau la ka moso. Haeba u lenyalong, ngola lirapa tse peli tsa boitlamo ba ho mamela melao-motheo ea Molimo bakeng sa lenyalo la hau.

(2) Khetha sehlooho se le seng kapa ho feta thutong ena 'me u ngole leqephe le hlalosang hore na motho a ka sebelisa melao-motheo ea mangolo joang sechabeng sa heno.

Mehlala:

- Hlalosa kamano ea Bokreste pakeng tsa monna le mosali ba rerang ho nyalana sechabeng sa heno.
- Hlalosa boitšoarō ba monna kapa mosali ea batlang ho bontša botšepahi lenyalong sechabeng sa heno.

Thuto ea 8

Phelisano ea Bakreste ka hara tikoloho

Sepheo sa Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

- (1) Utloisisa hore na ke hobane'ng ha Molimo a bōpile lintho tsohle le hore na batho ba ikhetha joang linthong tsohle tseo Molimo a li hlolileng.
- (2) Utloisisa hore Molimo o file moloko oa batho bolaoli ba tlholeho eohle.
- (3) Tseba litsela tse 'maloa tseo ka nepo a ka laolang tlholeho ea Molimo.

George Washington Carver, Setsebi sa Temo

George Washington Carver o hlahetse bokhobeng Amerika ka bo 1860. Ka mor'a hore bokhoba bo felisoe, o ile a batla thuto. Thuto e ne e sa fumanehe habonolo bakeng sa bana ba batho ba batšo ka nako eo, empa mosali e mong ea mosa o ile a re ho eena, "U tlameha ho ithuta sohle seo u ka se khonang ebe u khutlela lefatšeng 'me u busetse tsebo ea hau bathong." George o ile a rapela, "Morena, mpontše liphiri tsa bokahohle," 'me a re Molimo o ile a arabela, "U monyenyanane haholo hore u ka utloisisa liphiri tsa bokahohle." George o ile a rapela, "Joale, Morena, mpontše liphiri tsa makotomane," 'me a re Molimo a lumela. Makotomane a ne a le bohlokoa hobane e ne e le lijalo tse ka sehloohong tse neng li lengoa ke lihoai tse ngata tse futsanehileng. George o ne a tseba hore ho qapa lihlahisoa tse ngata tsa makotomane ho ne ho tla eketsa boleng ba lijalo tsa makotomane. George o ile a sibolla lihlahisoa tse ka bang 300 hotsoa makotomane le lihlahisoa tse 100 hotsoa litapoleng tse tsoekere. O ile a ruta temo Setsing sa Tuskegee ka lilemo tse 47 'me a fumana litsela tsa ho ruta lihoai mekhoha e mecha, a li thusa ho ntlafatsa mobu oa tsona le ho fumana lijalo tse ntle. George Washington Carver e ne e le tlhohonolofatso e khōlō ka lebaka la tumelo ea hae ho Molimo le kholiseho ea hae ea hore tlholeho ea Molimo, ha e laoloa ka nepo, e ka tlisetsa batho melemo e meholo.

Thuto ea Tikoloho ke thuto ea litsela tseo lintho tse phelang li amanang ka tsona le tikoloho ea tsona

Bolaoli ba Botho holim'a tlhaho

► Moithuti o lokela ho bala Genese 1:1, 26-28 bakeng sa sehlopha.

Boikarabello ba motho bakeng sa lefatše bo theiloe holim'a 'nete ea hore Molimo o bōpile lefatše bakeng sa thorisano ea Hae (Dipesaleme 148) 'me a bea batho e le batsamaisi ba lona. Kaha re batho ba bōpiloeng ka setšoantšo sa Molimo, re entsoe hore re buse kamoo Molimo a neng a tla busa kateng, (bala Dipesaleme 8:5-6). Batho ba na le boikarabelo bo

khethehileng lefatšeng. Ha se liphoofolo. Molimo o file batho boikarabelo ba ho busa lefatše le liphoofolo tse phelang ho lona.

Molimo o ile a bolella Adama le Eva hore ba ngatafale ba tlale lefatše. O ile a ba bolella hore ba buse lefatše. Tsela ea ho busa lefatše e ne e tla tsoela pele ka bana ba bona. Mosebetsi oa ho busa lefatše o akarelletsa ho hlahloba, ho ithuta ho lula libakeng tse ncha, ho sibolla le ho sebelisa lirafshoang, ho rua liphoofolo tse ruuoang lapeng le ho ntlafatsa theknoloji (technology).

Ntho e 'ngoe le e 'ngoe e ne e le ntle ha Molimo a e bōpa. Mosebetsi oa motho oa ho hlokomela serapa sa Edene (Genese 2:15) e ne e le mosebetsi o monate o lumellanang le tlhaho. Ka mor'a hore sebe se hlahe, tlhaho e ile ea angoa ke thohako, 'me mosebetsi oa motho oa ba boima (Genese 3:17-19). Lefatše ha le na phetheho ea lona ea pele (Baroma 8:18-23), empa le ntse le bontša khanya ea Molimo ka sebōpeho sa lona se hlollang.

Ka mora moroallo, Molimo o ile a re batho ba ka ja liphoofolo (Genese 9:3). Molao oo Molimo a neng a o file Moshe o ne o thibela batho ho ja liphoofolo tse ling, empa Testamente e Ncha e re bolella hore joale re lumelletsoe ho ja phoofolo efe kapa efe e loketseng ho jeoa (Mareka 7:19, 1 Timothea 4:4). Liphoofolo ha li na litokelo tse li behang boemong bo lekanang le ba batho.

Boikarabelo ba Batho ba ho Laola lisebelisoa

Le hoja batho ba ne ba filoe matla holim'a lefatše (Genese 1:28), hase bona ba nang le matla a ho laela a phethehileng ka ho fetisisa. Batho bohle ba ikarabella ho Molimo. Lefatše le lihlahisoa tsa lona e ntse e le la Molimo.

► Baithuti ba lokela ho bala Dipesaleme 24:1 le Dipesaleme 50:10-11 bakeng sa sehlopha.

Lefatše ke la Molimo. Molimo o entse lefatše ho senola khanya ea hae (Dipesaleme 19:1), ho fihlela litlhoko tsa batho (Genese 1:29), 'me e be sebaka se monate seo ba ka phelang ho sona. O rerile hore re thabele lefatše le lintho tseo le li hlalisang. Ha rea lokela ho khumamela lefatše, hobane ke mosebetsi oa matsoho a Molimo (Baroma 1:25). Hape ha rea lokela ho tlatlapa lefatše ka litsela tse le senyang.

Ka linako tse ling batho ba fumana molemo mobung empa ba senya naha ka nako e tšoanang. Batho ba kanna ba rafa lirafshoa empa ba siea naha e se na thuso ebile e le mpe. Ka linako tse ling batho ba nka lifate tsohle sebakeng, ba tlohelle pula e hohole mobu o motle. Ka linako tse ling batho ba 'nile ba tsoma liphoofolo tse hlaha hore ba li je ho fihlela ho se ho se na tse setseng sebakeng seo. Batho ba tšela lithōle ka linōkeng ho fihlela metsi a se a sa loka hore a ka sebelisoa.

Molimo o entse lefatše hore le be le litholoana. Ke phoso hore batho ba sebelise mobu ka tsela e o senyang. Molimo o hlompholloa ke tšebeliso e senyang naha.

Molimo o entse lefatše hore le sebeletse meloko e mengata ea batho ka lilemo tse likete. Re lokela ho ikutloa re na le boikarabelo ba ho laola le ho ntlafatsa tikoloho bakeng sa

moloko o latelang. Motho ea senyang naha seabakeng sa molemo o potlakileng ha a rate mohaisane oa hae le moloko o hlahlamang.

Na u ka rata ho nahana hore lilemo tse 20 ho tloha joale motho e mong a ka utsoetsa bana ba hau? Ha e le hantle ha ho joalo. Leha ho le joalo batho ba utsoetsa bana ba bona ka ho senya tikoloho eo bana ba bona ba tla lula ho eona. Haeba u se na bana, u ntse u lokela ho tsotella bana ba bang bao ka letsatsi le leng ba tla rua lefatše.

Batho ba bangata ba hlokolosi ka masimo ao ba nang le 'ona empa ha ba tsotelle letho ka mobu oa sechaba. Balumeli ba lokela ho beha mohlala oa ho hlokomela tikoloho, hobane rea tseba hore ke ea Molimo 'me re tsotella bahaisani ba rōna le moloko o hlahlamang.

Ka linako tse ling batho ba nahana, "sebaka sena hase saka, kahoo nka siea lithōle tsa ka mona," kapa "Nka rema lifate tsohle, esita le tse nyenyane haholo."

► Moithuti o lokela ho bala Deuteronomo 22:6 bakeng sa sehlopha.

Karolong ea lefatše eo ho eona buka ea Deuteronomo e neng e ngoloa, ho ne ho ena le linonyana tse neng li ka tšoasoa habonolo ha li lutse holim'a sehlaha. Haeba batho ba ne ba lula ba nka 'mè le mahe kapa bana, linonyana tseo li ne li tla khaotsa ho ba teng. Molimo o ile a ba bolella hore ba lokolle 'mè e le hore mefuta eo e se ke ea timetsoa. Melao ea rōna kajeno libakeng tse fapaneng e ke ke ea tšoana hantle, empa temana e re bolella hore re lokela ho ba hlokolosi ho baballa matlotlo a mobu oa sechaba.

Kananelo ea Botle ba Tlhaho

Ha Molimo a ne a etsa limela, ha a ka a hlahisa meroho le litholoana feela, empa o ile a etsa lipalesa le lintho tse ngata tse ntle. Seo se re bolella hore Molimo ha a tsotelle feela tšebeliso e molemo ea naha; hape o tsotella botle (Luka 12:27). Molimo o hlolile botle ba tlhaho e le hore a fane ka tikoloho e ntle eo batho ba ka lulang ho eona.

Lithaba, mahoatata, linōka, lithota le meru kaofela li na le botle ba tlhaho. Ka linako tse ling batho ba hlahetseng seabakeng se itseng ha ba bone botle bo teng hobane bo tloaelehile ho bona.

► Nka hore u moetsi oa litšoantšo. Ak'u nahane u qeta nako e ngata u etsa setšoantšo se setle ebe u se fa motsoalle. Joale ka letsatsi le leng ha u mo etela u bona setšoantšo se le fatše se senyehile ke ho hatoa ke batho. U ne u tla ikutloa joang?

Ho na le metse e mengata moo batho ba lahlelang lithōle fatše. Ba hloekisa libaka tsa bona empa ba siea lithōle hohle. Literata tsa tikoloho ea bona li tletse lithole.

► Batho baa ba hloka ho utloisisa eng?

Re lokela ho tsotella libaka tseo re li arolelanang le ba bang, molemong oa bona le molemong oa rōna.

► Kereke e ne e ka etsa eng ho fetola tikoloho ea boahelani?

Tšebeliso ea liphoofolo

Liphoofolo li fapane le batho. Ha lia etsoa ka setšoantšo sa Molimo. Ka hona, ha li na meea e sa shoeng (Moeklesia 3:21) ebile ha li na litokelo tsa botho.

Molimo o ile a lumella batho hore ba je liphoofolo, e leng se bolelang hore ho lumellehile ho tsoma liphoofolo tse hlaha bakeng sa lijo le ho rua liphoofolo tse ruuoang lapeng bakeng sa lijo.

Boholo ba nalane ea batho haesale ho tloaelehile hore batho ba be le liphoofolo tse ruuoang lapeng kapa bakeng sa ho etsa mosebetsi.

► Na Molimo o tsotella tsela eo batho ba tšoarang liphoofolo ka eona?

► Moithuti o lokela ho bala Diproverbia 12:10 bakeng sa sehlopha.

Temana ena e re bolella hore tšobotsi e 'ngoe ea batho ba lokileng ke hore ba hlokomele liphoofolo tsa bona hantle. Bokhopo ke tšobotsi ea motho ea khopo.

Motho ea ruileng phoofolo o lokela ho etsa bonnete ba hore e na le lijo, metsi le bolulo boo e bo hlohang. Ho na le phoso ka batho ba sa tsotelleng litlhoko tsa liphoofolo tsa bona.

Hopola hore liphoofolo tsohle ke tsa Molimo (Dipesaleme 50:10-11). Kaofela li entsoe le ho bōptjoa ke Molimo. O li entse ka mefuta e mengata. O ne a ka etsa tse seng kae feela bakeng sa lijo le mosebetsi, empa o ile a etsa mefuta e likete ea liphoofolo, ntle le likokoanyana le mefuta e sa bonahaleng ea lintho tse phelang. Boqapi bo hlollang ba Molimo bo bonahala mefuteng ea liphoofolo.

Liphoofolo tse ling li khona ho bontša botšepahi le kananelo ho beng ba tsona. Li thabela tlhokomelo ea batho le ho ithuta ho arabela. Li bohlale hoo li ka ithutang lintho tse ngata. Ho hlakile hore Molimo o li etselitse ho sebelisana le batho. Molimo o file liphoofolo hlomphe e khethehileng ho batho (Genese 9:2).

Molimo o bōpile liphoofolo li ena le bohlale le tlhaho e arabelang batho. Ho li sebelisa hampe ke ho se hlomphe merero ea Molimo. Ho ekeletsa tabeng eo, ho na le ho hong ho phoso le ho khopameng ka motho ea thabelang ho utloisa phoofolo bohloko.

Lengolo le sebelisa papiso ea molisa ka makhetlo a mangata. Davida e ne e le molisana pele eba morena oa Iseraele. Davida o ile a ngola Dipesaleme 23 a bapisa Molimo le molisa. Davida o ile a hlokomela hore Molimo o hlokomela batho ba hae joaloka ha molisa a hlokomela linku tsa hae. Testamenteng e Ncha, baruti ba tšoantšoa le balisa (1 Petrose 5:2 le ba bang ba bangata). Papiso ena e ne e ke ke ea etsa kelello haeba Molimo a ne a sa lebella hore batho ba hlokomele liphoofolo tsa bona.

Ho hlokomela linku ha Davida e ne e le karolo ea koetliso ea hae ea ho hlokomela batho. Ka tsela e tšoanang, ho hlokomela naha le liphoofolo hoa rōna tseo Molimo a re fileng tsona ho tla re lokisetša ho hlokomela batho.

Boleng ba Botala

Botala ke 'mala o tloaelehleng ka ho fetisisa tlhahong ntle le libakeng tse hlohang metsi kapa mobu o motle. Ke 'mala o khathollang ka ho fetisisa mahlong a rōna.

Batho ba bangata ba lulang metseng e meholo ba ikutloa ba khatholohile ha ba tsoa ka ntle ho toropo ho ea tikolohong e kholo ea tlhaho.

Libaka tse ngata tsa litoropo ha li na bophelo ba limela. Boholo ba sebaka bo koahetsoe ka konkreite kapa ka botšo. Mekhatlo e meng e qalile ho etsa boiteko ba ho fana ka lirapa tsa boikhathollo le libaka tse ling tse tala metseng. Batho sechabeng se seng le se seng ba lokela ho sebetsa hammoho ho fana ka libaka tseo lifate le limela tse ling li ka melang ho tsona. Ba lokela ho boloka libaka tse tala hore batho ba natefeloe ke tsona, haholo-holo hore bana ba bapale. Malapa a ka ba le libaka tsa bona tse tala ka jareteng le matlong a bona ka ho lema limela.

Liphapang tsa phelisano tsa bokreste ka hara tikoloho

Qalong ea thuto ena ke tlhaloso ea phelisano ka hara tikoloho.

► Hobaneng ha balumeli ba lokela ho tsotella tikoloho?

Batho ba bang ba nahana hore re ka pholosa lefatše ka ho thibela tšilafalo. Rōna batho re ke ke ra le boloka, le hoja re lokela ho etsa karolo ea rōna ea ho le boloka nako e telele kamoo re ka khonang. Balumeli ba ea tseba hore qetellong re ke ke ra etsolla ho putlama ha bokahohle. Qetellong Molimo o tla nchafatsa lefatše (Tshenolo 21:1). Ka hona, rea tseba hore re ke ke ra pholosa lefatše.

Batho ba bang ba lumela hore batho ha ba bohlokoa ho feta liphoofolo, 'me re lokela ho hlomphe liphoofolo hobane litokelo tsa tsona li lekana le tsa rōna. Balumeli ba ea tseba hore Molimo o file batho matla a ho busa holim'a lefatše. Rea tseba hore batho ba fapane le liphoofolo hobane re bōpiloe ka ho khetheha ka setšoantšo sa Molimo 'me re na le meea ea bosafeleng. Ka hona, liphoofolo ha li na litokelo tse ka bapisoang le tsa botho.

Balumeli ba tsotella lefatše hobane

1. Ke la Molimo.
2. Batho ba na le boikarabelo boo ba bo filoeng ke Molimo ba ho hlokomela lefatše.
3. Re tsotella moloko o tlang oa batho.

► Ke litloaelo life tse tloaelehleng sechabeng sa heno kapa sechabeng tse bontšang hore batho ha ba na kutloisiso e tsitsitseng ea Bokreste mabapi le tikoloho?

► Bolella baithuti ho koala mahlo le ho hlalosa seo ba lulang ba se bona ha ba tloha tikolohong ea kereke ea bona. Sebaka se shebahala joang ka pel'a kereke? Ho na le lithōle fatše? Na sebaka seo se shebahala joaloka ha eka ho na le motho ea se hlokomelang? Ke bomang ba lokelang ho hlokomela sebaka seo? Hlalosa hore na batho ba kereke ba ka e

fetola joang. Ke hobaneng ha ba lokela ho nahana ka ho hlokomela sebaka seo? Tlhokomelo ea bona e ka ba le tšusumetso efe ho ba bang? Baithuti ba ne ba ka nahana ka tsela e tšoanang ka libaka tse potolohileng matlo a bona.

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

- Ke litloaelo life tseo u lokelang ho li fetola?
- Kereke ea hau e ka etsa phapang joang sechabeng sa eona ka mohlala le thuto?
- Sechaba sa heno se ka ntlafatsa tikoloho ea sona joang haeba batho ba motse ba ne ba ka sebelisana?

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Rea leboha ka ho theha lefatše le nang le botle le lisebelisoa. Re leboha ho re tšepela boikarabelo ba ho hlokomela lefatše leo u le entseng.

Re thuse ho phela ka kananelo ea popo ea hau e babatsehang. Re thuse ho sebetsa 'moho ho sireletsa matlotlo a lefatše le botle ba lona.

Amen.

Likabelo tsa Thuto ea 8

(1) Ngola serapa se hlalosing morero oa hau oa ho fetola mekhoe ea hau ka libaka la 'nete eo u ithutileng eona thutong ena.

(2) Ngola leqephe le hlalosing mekhoe e fosahetseng ea sechaba sa heno. Ebe u tsoela pele ho hlalosa kamoo u ka hlalosehang motho e mong hore na ke hobane'ng ha litloaelo li lokela ho fapana. Theha lipolelo tsa hau mangolong a khethehileng le pono ea lefatše ea Bibe.

Thuto ea 9

Chelete

Sepheo sa Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

- (1) Boitlamo ba ho mamela melao-motheo ea Molimo bakeng sa tšebeliso e nepahetseng le tsamaiso ea chelete le matlotlo.
- (2) Utloisisa likotsi tsa moea tse amanang le litumelo tse fosahetseng mabapi le tšebeliso ea chelete le kamoo u ka li qobang kateng.

John Wesley, ea fanang ka seatla se bulehileng

John Wesley o ne a lula Engellane ho tloha 1703-1791. O ile a bolela evangeli mapatlelong ho mafutsana a neng a ke ke a amoheloa likerekeng. O ne a phela ka hloko, a batla ho tlotlisa Molimo likarolong tsohle tsa bophelo, ho akarelletsa le tsela eo a sebelisang chelete ka eona. O ratile hore ha balumeli ba se ba fumane chelete, ba lokela ho boloka sohle seo ba ka se khonang 'me ba fane ka sohle seo ba ka se khonang. E ne e le mohlala o tšepahalang oa ho sebelisa mekhoha e metle ea lichelete. O ile a fokotsa litšenyehelo tsa hae tsa selemo, e le hore a be le ho hongatanyana hoo a ka fanang ka hona. Le hoja a ne a ena le maruo a makalo bophelong ba hae, lefung la hae o ne a ena le lichelete tse seng kae feela tsa tšepe. Wesley o ne a tseba hore Molimo o tšepa hore batho ba ka laola chelete sebakeng sa hae, 'me a ruta hore balumeli ba lokela ho latela melao-motheo ea Molimo ea ho sebetsana le chelete.

Selelekela

Testamente e Ncha e bua ka chelete ho feta litaba tse ling tse ngata, eseng hobane chelete e le ea bohlokoa ho Molimo, empa hobane batho ba na le mathata a mangata haholo a chelete.

Joaloka 'Mōpi, Molimo ke mong'a batho bohle le maruo ao ba nang le 'ona. Joaloka balumeli, re ba Molimo ka tsela e khethehileng, hobane o re lopolotse. Re lokela ho inka re le batsamaisi ba lithopa tse lokelang ho sebelisoa tlotlisong ea Molimo.

Hase phoso ho thabela lintho tse molemo. Molimo o thabela ho re hlohonolofatsa haeba re amohela ntho e 'ngoe le e 'ngoe ka teboho le boikokobetso.

Empa chelete e kotsi moeeng ho batho ba bangata.

Litemoso le Litaello bakeng sa Barui

- Ho bolela eng ho ba morui?

Ho na le mabaka a fapaneng a hore motho a nkoe e le morui.

Haeba u ena le chelete ea ho reka ho feta litlhoko tsa hau tsa motheo, u ruile ho feta bonyane halofo ea batho lefatšeng. Batho ba bangata ba sebetsa letsatsi le leng le le leng bakeng sa lijo tseo ba tla li ja tsa letsatsi; haeba ho etsahala ntho e thibelang mosebetsi oa bona, ha ba na lijo.

Hangata batho ba nka motho ele morui ha ana le leruo ho feta batho ba bangata sechabeng sa habo. Mokhoa oa hae oa bophelo o bontša hore o sebelisa chelete e ngata ho feta batho ba bangata. Batho ba mo nka e le oa boemo bo phahameng sechabeng. A ka natefelo ke majaba-jaba ao batho ba bangata ba ke keng ba ba le ona. O na le tšusumetso le batho ba boholong. Batho ba ikemiselitse ho mo sebeletsa ka baka la matlotlo a hae.

Bibele e na le litaello le litemoso tse khethehileng bakeng sa barui.

Temoso e tebileng haholo ke polelo ea Jesu ea hore ho thata haholo hore morui a fihle leholimong (Mattheu 19:24).

Re ka utloisisa kotsi ea ho rua ho tsoa molaetseng oa moapostola Pauluse ho batho ba ruileng.

► Moithuti o lokela ho bala 1 Timothea 6:17-19 bakeng sa sehlopha.

Pauluse o hlokomelisa barui hore ba se inke ba le boemong bo phahameng ho feta batho ba bang. Ho na le moleko oa hore barui ba inahane ba le molemonyana ho feta ba bang. Jakobo o hlokomelisa phutheho hore e se ke ea etsa phoso e tšoanang, ho hlomphe batho ka lebaka la leruo la bona kapa boemo ba bona sechabeng (Jakobo 2:1-4).

Morui ha a ea lokela ho ikutloa a sireletsehile ka lebaka la leruo la hae empa a itšetlehe ka Molimo. Ho thatanyana hore morui a ikutloe a hloka tlhokomelo ea Molimo ha a ena le matlotlo a lichelete. Ho na le moleko oa ho se tsotelle moeng ka lebaka la ho se utloe ho hloka thuso ea Molimo (Deuteronomo 8:6-18).

Batho ba ruileng ba lokela ho fana ka seatla se bulehileng 'me ba fihlele lintho tse molemo ka chelete ea bona.

E 'ngoe ea ho tsuoa hoa barui ba lefatše ho Jakobo 5:5 ke hore ba ne ba phela ka menyaka ha ba bang ba utloa bohloko. Se molemohali se ka fihleloa ka ho fana ka mokhoa o bohlale. Chelete e ke ke ea reka thabo, empa e ka imolla mahlomola a mangata. Ke phoso hore motho a iphapanyetse mahlomola a ba bang empa a ntse a phela majaba-jabeng.

Hoea ka moprofeta Amose, Molimo o hlalosa pelo ea hae bakeng sa toka ea batho (mohau le kutloelo-bohloko ho mafutsana le ba hateletsoeng) ka mantsoe ana, (bala Amose 5:24). Molimo o ile a ahlola nala ha e ne e lebisitsoe boiketlong, ho ikhotsofatsa, le ho se tsotelle mahlomola a mafutsana (Amose 6:1, 3-6; Amose 8:4-7, 11-12).

Molumeli e mong le e mong o lokela ho itella ho fana ele ho thusa mafutsana le ba hateletsoeng, a ntše karolo ea leshome ho tšehetsa kereke ea habo, 'me o lokela ho fana

ka ho tšehetsa mosebetsi oa boromuoa bakeng sa ho hasa evangeli. John Wesley o boletse hore ho na le mabaka a mararo ao ka ona kereke ea mehleng ea hae e neng e ena le tšusumetso e fokolang haholo lefatšeng:

1. Ho hloka thuto ea 'nete
2. Ho hloka taeo ea boikarabelo
3. Ho hloka boitelo

Lerato la chelete

► Moithuti o lokela ho bala 1 Timothea 6:8-10 bakeng sa sehlopha.

Litemoso tse mabapi le chelete ha lia lebisoa ho barui feela. Batho ba bangata ba futsanehileng ba nahana hore ba ke ke ba thaba hobane ba futsanehile. Bible e re bolella hore lerato la chelete le baka bobbe ba mefuta eohle. Temoso eo e sebetsa ho bohle.

Lerato la chelete le ke ke la khotsofatsoa le ka mohla. Motho ea ratang chelete a ke ke a khotsofalla tekanyo leha e le efe ea eona (Moeklesia 5:10). Bible e re bolella hore re lokela ho qoba lerato la chelete 'me re khotsofalle litlhoko tsa rōna tsa mantlha (BaHebheru 13:5).

Motho ea laba-labelang ho rua o na le liteko tse ngata tsa ho sekisetsa botho ba hae. Ka mokhoa oa ho leka ho rua motho a kanna a tlohela tumelo ea hae 'me a fumana masoabi a mangata ho ena le thabo eo a neng a e lebeletse.

Ka linako tse ling baeta-pele ba bolumeli ba hohela balateli ka ho ba tšepisa maruo. Ba re motho ea nang le tumelo o lokela ho ba le leruo. Batho ba bangata lichabeng tse futsanehileng ba khahloa ke litšepiso tsena hobane bophelo ba bona bo le boima. Baeta-pele bana ba bua le ho ruta ka chelete kamehla 'me ba motlotlo ka ho khona ho bontša matšao a katleho ea lichelete ao batho ba lefatše ba a bontšang.

Bible e re boinehelo ba bomolimo bo nang le khotsofalo ke ba bohlokoa haholo (1 Timothea 6:6). Motho ea lelekisang leruo ka mekhoa ea bolumeli o na le likotsi tse tšoanang le tsa motho ofe kapa ofe oa lefatše ea lelekisang leruo. Likereke tse tšepisang leruo li hohela batho ba sa sokolohang ka ho ba hohella litakatsong tsa bona tsa botho. Leha ho le joalo, likereke tsena li tletse ka batho ba nang le tšepo ba sa kang ba fumana seo ba se tšepisitsoeng. Batho feela ba ruileng ka evangeli ea leruo ke baboleli ba bokellang linyehelo ho batho ba ba lumelang.

► Moithuti o lokela ho bala BaFilipi 4:10-13 bakeng sa sehlopha.

Pauluse o ile a leboha hore ebe Bakreste ba Filipi ba ile ba romela nyehelo bakeng sa tšehetso ea hae. O ile a ba bolella hore o ithutile ho khotsofalla boemo bofe kapa bofe, esita le tlala. Polelo ena e re bontša hore hase kamehla Pauluse a neng a ena le chelete e ngata. O ile a re ka thuso ea Molimo a ka etsa soohle. Moelelo oa polelo eo o bontša hore o ne a bolela hore boemong bofe kapa bofe o ne a ka khotsofala 'me a tšepahala ho Molimo.

Botšepahi

► Moithuti o lokela ho bala Diproverbia 11:1 bakeng sa sehlopha.

Temana ena e bua ka sekala se sebelisetsoang ho rekisa ntho ka boima, joalo ka litholoana kapa meroho kapa nama. Ka linako tse ling batho ba na le likala tse etselitsoeng ho fana ka boima ba bohata e le hore ba nke chelete e ngatanyana. Temana ena e re Molimo o hloile ho se tšepahale.

Batho ba bangata ba etsa lintho tse sa tšepahaleng bakeng sa chelete. Thuto e latelang tabeng ena e mabapi le botšepahi.

Ho Tšepa Molimo

Moapostola Pauluse o ile a ngolla balumeli ba Filipi 'me a tšepisa hore Molimo o tla fana ka litlhoko tsa bona. Ena ke tšepiso e babatsehang. Re lokela ho sheba tsela eo e hlahang ho eona ho bona boemo bo neng bo le teng.

► Moithuti o lokela ho bala BaFilipi 4:15-19 bakeng sa sehlopha.

Kereke e ile ea romela tšehetso ea lichelete ho Pauluse. A re ke sehlabelo ho Molimo. O ile a tšepisa hore Molimo o tla fana ka litlhoko tsa bona. Ha a ka a tšepisa keketseho e kholo ea chelete ea bona.

Tšepiso ena e ne e se ea batho ba neng ba se na boikarabelo kapa ba senya. E ne e le bakeng sa batho ba neng ba laola chelete ea bona ho latela lintho tse tlang pele moeeng.

► Moithuti o lokela ho bala Mattheu 6:25-33 bakeng sa sehlopha.

Jesu o ile a bua ka tsela eo Molimo a fepang linonyana le ho khabisa lipalesa ka eona 'me a tšepisa hore o tla re hlokomela. O re bolella hore re se ke ra tšoenyeha ka ho pholoha ha rōna. O re tšepisa hore haeba re etelletsa pele 'muso oa Molimo litlhoko tsa rōna li tla fihleloa.

Hangata batho ha ba tšoenyehe ka kajeno empa ka bokamoso. Molimo ha a ea tšepisa ho fana ka ntho tsohle esale pele haholo ho nako. Hopola Testamenteng ea Khale ha manna a ne a oela, a ne a tla letsatsi ka leng (Eksoda 16). Ka ho tšoana, Jesu o itse re lokela ho rapella bohobe ba rōna ba letsatsi le letsatsi (Mattheu 6:11). Molimo o batla hore re mo tšepe letsatsi le letsatsi.

Jakobo o itse Molimo o ruisitse mafutsana tumelong (Jakobo 2:5). Batho ba futsanehileng ba na le monyetla o motle oa ho itšetleha ka Molimo ho feta batho ba nahanang hore ba na le tsireletso ea chelete.

Ho tšepa Molimo ha ho bolele hore re lokela ho hloka boikarabelo. Ka tloaelo Molimo o re hlokomela ka mosebetsi oa rōna (Baefese 4:28). Haeba motho a sa ikemisetsa ho sebetsa, ha a lokela ho lebella hore Molimo a mo hlokomele, 'me batho ba bang ha ba ea lokela ho tlameha ho fana ho eena (2 Bathesalonica 3:10).

Ha rea lokela ho lebella hore tlhokomelo ea Molimo e re ruise. Molimo o hlohonolofatsa batho ba 'maloa ka maruo, empa maruo hase morero oa Molimo bakeng sa bohle. Motho ea lakatsang leruo ka matla o tla ba le mathata a moea.

Lisebelisoa tse Sebetsang

Lisebelisoa tse sebetsang ke lintho tseo batho ba nang le tsona tse ba thusang ho hlahisa. Mehlala ke mobu, sehlopha sa lisebelisoa, kapa komporo. Motho a ka sebelisa sesebelisoa se sebetsang ho etsa phaello, empa o tlameha ho e boloka 'me a ke ke a e rekisa, ho seng joalo; tlhahiso e tla emisa. Tšupiso ea Bible ho lisebelisoa tse sebetsang ke Diproverbia 14:4, (bala Diproverbia 14:4).

Motho ea futsanehileng a kanna a se ke a utloisisa taba ea lisebelisoa tse sebetsang. Mohlala, a kanna a nka hore motsoalle oa hae o na le chelete e ngata hobane a ena le lisebelisoa tsa theko e boima, kapa komporo kapa koloi. O nahana hore motsoalle oa hae kapa mong ka eena ea nang le ntho e joalo o lokela ho mo fa chelete ha a e hloka. Leha ho le joalo, e ngoe le e ngoe ea lintho tseo e kanna ea eba mohloli o sebetsang o ke keng oa rekisoa ntle le ho etsa hore motho a lahleheloe ke chelete ea hae.

► Mehlala e meng ea lisebelisoa tse sebetsang tikolohong ea hau ke efe?

Haeba motho a sa utloisise hore na mehloli e sebetsang e sebeletsa ba bang joang, mohlomong ha a tsebe hore na ke mehloli efe e ka mo sebeletsang ka tsela e tšoanang. A kanna a se ke a tseba hantle hore na o hloka eng haholo kapa hore na ke thuso ea mofuta ofe e ka fetolang boemo ba hae. A kanna a hlalosa thuso ka tsela ea ntlafatso ea hang-hang, e khutšoanyane boitekong ba hae ba letsatsi le letsatsi, ho ena le phetoho ea sebele ea bophelo.

Karolo e 'ngoe ea bofutsana ke ho hloka mehloli e sebetsang. Ntle le haeba motho ea futsanehileng a ka ithuta tlhokahalo ea ho fumana, ho boloka, le ho baballa mehloli e sebetsang, a ke ke a tšoa ho itšetleheng ka ho phelisoa.

Meetlong e meng, ho thata hore motho a boloke chelete le ho hlahisa lisebelisoa tse sebetsang, hobane batho ba mo potileng ba lebeletse hore a arolelane ntho e 'ngoe le e 'ngoe. Ha ba utloisise hore na ke hobaneng ha a bokella chelete ha e mong a hloka chelete. Ba lebeletse ho arolelana seo a nang le sona le haeba ba ne ba se na boikarabelo.

Molateli oa Krete o lokela ho hlompha litebello tsa setso sa habo empa hape a sebelise melao-motheo ea Bible. Lengolo le re bolella hore ha rea tlameha ho thusa motho ea sa etseng seo a ka khonang ho se etsa (2 BaThesalonika 3:10). Haeba motho a fana ka lisebelisoa tsa hae tse sebetsang ho thusa motho ea sa tsotelleng, ka bobeli ba tla lula ba futsanehile.

Lengolo le fana ka maikutlo a hore mofuta oa katleho oo Molimo a fanang ka ona ke hore batho ba be le lisebelisoa tseo eleng tsa bona tse sebetsang. Moprofeta Mikea o ile a bolela hore sechabeng se hlohonolofalitsoeng, motho e mong le e mong o tla rua sefate sa hae sa

morara le sa feikha ka mokhoa o sireletsehileng (Mikea 4:4). Seo se bolela thepa eo eleng ea motho ka tsela e ikhethang le mekhhoa ea ho hlahisa ntho e itseng. Libakeng tse ling, temo e kanna ea se be mofuta o motle oa tlhahiso, empa molao-motheo ke hore batho ba hlohonolofalitsoeng ba lokela ho ba le seo ba se hlohang ho hlahisa lisebelisoa.

Hangata batho ba futsanehileng bao e bang balumeli ba qalella ho atleha haholoanyane, eseng feela ka lebaka la tlhohonolofatso ea Molimo e ba tobileng empa ka lebaka la mokhoa oa bophelo ba bona bo ntlafeseng. Ba khaotsa ho senya chelete linthong tse kang joala, ho becha le mofuta e fosahetseng ea boithabiso. Ba fetoha basebetsi ba bohlokoa le ho ba le botumo bo botle. Molimo o hlohonolofatsa tšehetso ea bona ea bosebeletsi. Hangata moloko oa bobeli oa lelapa la molumeli o boemong bo ntlafetseng ho feta moloko oa pele.

► Ke mekhhoa efe eo batho ba tikolohong ea heno eo ba ka sebetsang le ho e boloka ho ntlafatsa maemo a bona a lichelete?

Ho Becha

Ho becha ho beha chelete kotsing ka lebaka la ho leka ho fumana chelete e ngata mahala. Motho e mong le e mong ea hapang o nka chelete ho tloha mothong e mong ea lahlehetsoeng ntle le ho fana ka letho. Batho ba bangata ba hoheloa ke ho becha, ba senya chelete ea bona, 'me ba hlōleha ho hlokomela malapa a bona. Batho ba bangata ba sebelisitse chelete eo e leng ea e mong hore ba beche, ba tšepile hore ba tla hlōla 'me ba khone ho e lefa. Ho na le batho ba bangata chankaneng ka lebaka la ho utsoa e le hore ba khone ho becha. Batho ba bangata ba futsanehileng ba becha hobane ba utloa hore ha ba na tšepo ea ho fetola boemo ba bona haese ho fumana lehlohonolo 'me ba hape chelate.

Ho becha ho khahlanong le melao-motheo e mengata ea Bokreste:

1. Molao-motheo oa ho fumana leruo ka mosebetsi (Baefese 4:28)
2. Molao-motheo oa khotsofalo (1 Timothea 6:6)
3. Molao-motheo oa ho jala le ho kotula (Bagalata 6:7)

Hape, Molimo o batla hore re fane ka tšebeletso kapa lihlahisoa bakeng sa phaello ho ena le ho nka chelete ho motho e mong ka lehlohonolo. Ho becha ho kotsi hobane ho oa hohela ebile ho eketsa tlōlo ea molao.

Ho becha ho fapane le ho itšetleha ka Molimo. Motho o lokela ho ipotsa, "Na ke lumela hore Molimo oa ntlhokomela?" "Na nka rapela hore Molimo a mphe seo ke se hlohang?" "Na ke lumela hore tsela eo Molimo a batlang ho ntlhokomela ka eona ke ka ho bea chelete kotsing ea ho becha, ka khopolo ea ho nka chelete mothong e mong?" "Na ke nahana hore Molimo o tla mputsa bakeng sa ho becha ka ho etsa hore ke hape chelete e ngata?" Motho ea bechang ha a tšepa Molimo boemong ba hae ba lichelete. Ha re tšepa Molimo e le kannete, re mamela litaello tsa hae tse hlakileng, re tseba hore o tla re fa seo re se hlohang ka botšepahi ha re mamela.

Mokoloto

Ha motho a kalima chelete, o nahana hore o tla khona ho e lefa ka chelete eo a tla e fumana kamoso. Ka hona, ho kalima ke ho sebelisa chelete ea kamoso le hoja bokamoso bo tla tlisa litlhoko tse ling tse ncha.

Bibele e re ea kalingoang ke mohlanka oa ea mo kalimang (Diproverbia 22:7). Motho ea kalimang o etsa boitlamo bo fokotsang tokoloho ea hae.

Mefuta e meng ea ho kalima e mebe ho feta e meng. Ha motho a kalima chelete bakeng sa litlhoko tsa mantlha tse kang lijo, o kena boemong bo bobele. Lijo li tla jeoa,' me mokoloto o tla sala, ebe o futsaneha ho feta pele.

Ha motho a kalima chelete bakeng sa ntho e sa hlokahaleng, e kang ho ikhabisa, liaparo tse sa hlokahaleng, boithabiso kapa mokhabiso oa ntlo, o sebelisa chelete ea hae ea kamoso. O lekanyetsa tokoloho ea hae ea kamoso; kamoso a ke ke a khona ho khetha ho reka lintho hobane chelete e se e sebelisitsoe.

Likhoebos tse ling li kalima chelete ka tsoala e holimo haholo. Batho ba kalimang ho tsona kapele ba kolota ho feta kamoo ba neng ba kalimile kateng qalong. Mabenkele a mang a rekisa lintho ka sekoloto ka tsoala e holimo. Qetellong batho ba lefa litheko tse phahameng haholo bakeng sa lintho tseo ba li rekang ka mokitlane hobane ha ba ikemisetsa ho ema ho fihlela ba ena le chelete e lekaneng ea ho lefa theko e tloaelehileng.

Ka linako tse ling batho ba kalima chelete ho etsa lechato le litjeo li phahameng le lebeletsoeng moetlong oa bona. Ba qala lenyalo la bona ka sekoloto se seholo. Kereke e le lelapa la tumelo e lokela ho thusa litho tsa eona ka ho ntšetsa pele meetlo e mecha kapa ka ho fumana litsela tsa ho etsa hore lechato le be letle ntle le hore le be le litjeo tse phahameng haholo.

► Moithuti o lokela ho bala Baroma 13:7-8 bakeng sa sehlopha.

Litemana tsena li re bolella hore re fe ba bang seo re ba kolotang sona. Re kolota hlomphe le kutlo ho ba boholong. Re kolota 'muso lekhetho. Polelo ea pele temaneng ea 8 e akaretsa lipolelo tse temaneng ea 7. Ha rea lokela ho hlōleha ho fa mang kapa mang seo re lokelang ho fana ka sona. Hona ha ho bolele hore re se ke ra kalima, hobane ha re lefa joalo ka ha re lumellane le ea kalimisang, ha re hlolehe ho fana ka seo re tšoanetseng ho fana ka sona.

Ke phoso hore motho a kalime a sa rera ho lefa, kapa a kalima ebe hamorao o etsa qeto ea ho se lefe (Dipesaleme 37:21).

Melao ea Testamente ea Khale hangata e lebisitsoe ho sechaba sa Iseraele e le sechaba sa khale sa temo. Batho ba bangata ba ne ba phela ka temo le ka ho hlahisa seo ba se hloka malapeng a bona. Malapa a ne a ena le setša se le seng fela ho isa melokong e mengata. Ka hona, e ne e le seoelo hore motho a kalime chelete ea ho reka setša kapa ho qala khoebo. Haeba motho a kalima chelete, e ne e le hobane a ne a le boemong bo bobele 'me a hloka chelete bakeng sa litlhoko tsa mantlha. Molimo o ne a batla hore Iseraele e be lelapa

la tumelo le hlokomelang litho tsa lona. Molimo o ile a ba bolella hore ba kalime batho ba hlokanang chelete ntle le ho lefisa phaello. (Eksoda 22:25). E 'ngoe ea litšobotsi tsa monna ea lokileng eo ho buuoang ka eena ho Dipesaleme 15 ke hore ha a kalimane ka chelete ka phaello (Ezekiele 18:5-9 e tšoana le Dipesaleme 15).

Ha ho phoso hore motseteli a lefise phaello ha a kalima motho chelete ho mo thusa ho qala khoebo (Mattheu 25:27). Phaello ke moputso oa motseteli bakeng sa ho etsa hore khoebo e khonehe.

Batho ba etsang khoebo le mafutsana ha ba lokela ho nahana feela ka mokhoa oa ho etsa phaello (Diproverbia 22:16a). Ho fosahetse ho rekisa lihlahisoa tsa boleng bo tlaase kapa ho lefisa litheko tse sa lokang, hobane mafutsana ha a na mekhoe e meng. Ho fosahetse ho kalima kapa ho rekisa lintho ka mokitlane ka morero oa ho nka phaello e ngata ho batho ba kalimang ka lebaka la maemo a thata. Rakhoebo o lokela ho batla litsela tsa ho ntlafatsa boemo ba bareki ba hae.

Moprofeta Ezekiele o boletse hore sebe sa Sodoma e ne e se bohloka feela empa batho ba ne ba phela bophelo bo monatehali 'me ba sa thuse mafutsana le bahloki (Ezekiele 16:49). Molimo ha a re bitse feela ho fa ba futsanehileng, empa ho thusa ka mokhoa o hlakileng oa ho ba matlafatsa.

Melao ea Molimo bakeng sa Iseraele ea bohloko-hloko e re bontša lintho tse tlang pele bophelong ba hae. Kajeno melao ea sechaba sa habo rōna ha e tšoane le melao ea Molimo a ileng a e fa Ba-Israel, empa lintho tseo Molimo a li labalabelang lia tšoana 'me melao-motheo ea hae e ea tšoana. Kereke e lokela ho fumana mekhoe ea ho matlafatsa mafutsana, e qala pele ka ho hlokomela malapa a tumelo, ebe; e etsa phetoho sechabeng.

Moralo oa Chelete

Batho ba bang ba sebelisa chelete eohle ea bona hang ha ba e fumana. Hangata ba imeloa ke litlhoko pele ba eba le chelete hape. Ha ba khone ho jara boikarabelo ba ba bang.

Moralo oa lichelete ke moralo oa ho laola tšebeliso ea chelete e tloaelehileng. Batho ba bangata ba na le litšenyehelo tseo ba ka li lebellang ka linako tse itseng, 'me ba lokela ho boloka chelete bakeng sa litlhoko tseo pele ho nako eeo. Mohlala, motho a kanna a hira ntlo. A kanna a lefa khoeli le khoeli kapa selemo le selemo. O lokela ho lula a boloka karolo ea chelete ea hae e le hore a tle a tsebe ho lefa rente ha nako e fihla. Haeba rente ea hae e le ea selemo, o tla be a tšoare e 'ngoe ea chelete ka nako e telele, 'me ho na le teko ea ho e sebelisa, empa o lokela ho boloka chelete eo 'me a nahane hore e se e sebelisitsoe.

Chelete ea pele e bolokoang e lokela ho ba karolo ea leshome (Diproverbia 3:9-10). U lokela ho itlamba ho fana ka 10% ea moputso oa hau ho tšehetsa bosebeletsi. U se ke ua emela ho

bona hore na u na le chelete e eketsehileng bakeng sa karolo ea leshome ka mor'a ho e sebelisa. Molimo o tla hlohonolofatsa botšepahi ba hau. ¹⁷

Ka mor'a hore litlhoko tsa mantlha li fihleloe ka chelete ea hae e setseng, motho o lokela ho boloka chelete bakeng sa maemo a tšohanyetso. O lokela ho boloka chelete e itseng bakeng sa ho ntlafatsa boemo ba hae, joaloka ho boloka chelete ea ho ithekela ntlo ea hae. Hape o lokela ho leka ho tsetela chelete e itseng ho eketsa chelete eo a e fumanang. Mohlala oa chelete e nyenyane e kanna ea eba ho reka thepa ea ho sebetsa tse molumellang ho lefshoa haholoanyane bakeng sa mosebetsi.

Motho ea nang le thepa e sebetsang (ntho e mo thusang ho hlahisa) e kang koloi kapa moaho o lokela ho etsa moralo oa chelete ho boloka mohloli oo. Haeba motho a etsa phaello ka koloi ea hae empa a sa boloke chelete, a ke ke a khona ho lefella tokiso e khōlō ea koloi kapa ho reka e 'ngoe, 'me phaello ea hae e tla qetella e felile.

Motho ea sa sebeliseng moralo oa chelete hangata a kanna a sitoa ho phetha boikarabelo ba hae. A kanna a itšetleha ka ba bang hore ba mo thuse 'me a se ke a khona ho thusa ba bang. Boemo ba hae ha ho mohla bo ntlafalang hobane ha a tsetele ka tsela efe kapa efe.

Jesu o ile a bua ka Mosamaria ea molemo ea ileng a thusa monna ea lemetseng (Luka 10:25-37). Hlokomela hore Mosamaria o ne a ena le chelete le esele eo a ka e sebelisang ho jara monna ea lemetseng. Teng haeba Mosamaria eo a ne a se a rekisitse esele ea hae 'me a sebelisitse chelete eohle ea hae? Esita le haeba a ne a ena le takatso e ntle ea ho thusa, o ne a tla be a sa khone ho kenella boemong boo.

Ho etsa moralo oa chelete oa ho nolofaletsa motho ho itokisetša litlhoko tsa hae, ho nka boikarabelo bakeng sa ba itšetlehileng ka eena, ho tsetela bokamosong ba hae, ho arabela maemong a tšohanyetso le tšehetso ea tšebeletso.

Lelapa la Tumelo

Matsatsing a pele a kereke, hang ka mor'a Pentekonta, balumeli ba ne ba inehetse ho ba lelapa la tumelo hoo ba ileng ba etsa bonnete ba hore litlhoko tsa e mong le e mong lia fihleloa. Ba arolelana matlotlo a bona, 'me ho se ea reng eng kapa eng ke ea hae. Ba bangata ba bona ba ile ba rekisa thepa 'me ba fana ka chelete ho kereke (Diketso 2:44-45). Le hoja re kanna ra se ke ra lebella hore bophelo ba kereke bo lule bo le joalo, rea bona hore ha kereke e le boemong bo botle ho ba le ho fana le boitlamo ba ho hlokomela lelapa.

Balumeli ba Thesalonika ba ne ba etsa bonnete ba hore litho tsohle tsa phutheho lia feptjoa, empa tse ling li ne li sa sebetse. Batho bao ba ne ba phela hamonate, ba itšetlehile ka ho fana ha kereke. Paulsi ha a ka a bolella kereke hore e fositse ho hlokomela litho tsa lelapa empa o ile a re motho ha a lokela ho fuoa lijo haeba a sa ikemisetša ho sebetsa

---

¹⁷ Taba e phethahetseng ea ho ntša karolo ea leshome e entsoe lithupelong tsa Shepherds Global Classroom course *Thuto le ho Phela Bophelo bo Halalelang*, e fumanehang ho <https://www.shepherdsglobal.org/courses>

(2 BaThesalonika 3:10). Ho ba bang, mosebetsi e kanna ea se be mosebetsi oa moputso, empa ho thusa balumeli ba bang moo ho hlokahalang. Batho ba bang ha ba khone ho hiroa, empa motho ka mong a ka etsa ho hong ho thusa.

Mangolong a mang Pauluse o fane ka litaello tsa ho thusa bahlolohali le ho tšehetsa baruti (1 Timothea 5:3-18, Bagalata 6:6).

Molumeli e mong le e mong o lokela ho ba karolo ea lelapa la tumelo la lehae 'me o lokela ho itlama ho thusa ka litlhoko tsa litho le tšehetso ea bosebelets'i.

Bakeng sa karolelano sehlopheng

► Batho ba kereke ba ka sebelisana joang ho hlokomela litlhoko tsa kereke ha ba ntse ba hloka hore batho ba nke boikarabelo?

► Ke menyetla efe e teng tikolohong ea hau ea hore batho ba kereke ba sebetse 'moho ho hlahisa lisebelisoa tse sebetsang?

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Ke leboha tšepiso ea hau ea ho fihlela litlhoko tsa ka. Nthuse hore ke tšepahale boikarabelong ba ka ba ho iphelisa le ho hlokomela ba bang ba itšetlehileng kanna. Nthuse ho fana ka seatla se bulehileng ka seo ke nang le sona. Nthuse ho fihlela litlhoko tsa ba bang ka bohlale.

Ke rapella mahlohonolo a lichelete, empa ka holim'a tsohle ke batla ho etellets'a pele litaba tsa moea le ho khotsofala ka lebaka la kamano ea ka le uena.

Amen.

Likabelo tsa Thuto ea 9

(1) Ka thapelo nahana melao-motheo ea mangolo e fanoeng thutong ena. Araba e 'ngoe le e 'ngoe ea lipotso tse latelang ka mongolo:

- Ke meleko efe eo ke ileng ka tobana le eona tabeng ea chelete le matlotlo?
- Ke fumana chelete le/kapa lisebelisoa joang ha joale?
- Ke sebelisa le ho laola chelete le/kapa lisebelisoa joang?
- Ho bolela eng ho tšepa Molimo ka chelete le/kapa matlotlo?
- Ke na le lisebelisoa life tse sebetsang?
- Na ho na le lisebelisoa tse sebetsang tseo ke lokelang ho rera ho li fumana nakong e tlang? Haeba ho joalo, ke tla etsa see joang?
- Ke ka litsela life ke sebelisitseng chelete le/kapa lisebelisoa hampe?
- Ke tla lokisa joang tšebeliso e mpe ea chelete le/kapa lisebelisoa tse thathamisitsoeng ka holimo?

(2) Ngola nehelano ea leqephe le le leng ea melao-motheo e tsoang thutong ena, u etse litšebeliso tse khethehileng tikolohong ea heno. Batho ba tikolohong ea heno ba hloka ho utloisisa eng ka kutloisiso ea Bokreste ea chelete?

(3) Tšoara Diproverbia 3:13-17 ka hlooho 'me u ngole temana e le 'ngoe u nahanisise ka eona. Qalong ea nako ea sehlopha e latelang, ngola temana ena ka hlooho 'me u fane ka serapa ho moetapele oa sehlopha.

Thuto ea 10

Botšepahi

Sepheo sa Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho itlama ho tšepahala ka ho feletseng maamong ohle ka linako tsohle.

Abraham Lincoln, monna ea tšepahalang

Abrahama o ne a sebetsa lebenkeleng. Ka letsatsi le leng o ile a hlokomela hore ha a nea moreki chenche e nepahetseng. Mosali o ne a se a tsamaile. O ne a lula lik'hilomithara (kilometres) tse 'maloa sebakeng sa mahaeng, 'me Abrahama o ne a tseba hore a ke ke a hlola a mo bona haufinyane. Leha chelete e ne e le nyenyane joalo, o ne a tšoenyehile ka hore a kanna a e hloka. O ne a boetse a batla ho etsa bonnete ba hore ha a nahane hore o bolokile chelete ea hae ka boomo. Ha lebenkele le koaloa letsatsing leo, Abrahama o ile a tsamaea lik'hilomithara (kilometres) tse 'maloa ho khutlisa chelete eo. Ka lebaka la botšepahi ba hae boemong boo le ka linako tse ling, metsoalle ea hae e ne e mo bitsa "Motšepahi Abe." Hamorao e ile ea eba 'muelli oa molao, eaba o kenella pusong. Botšepahi ba hae bo ile ba hlomphua, 'me qetellong a sebeletsa e le Mopresidente oa United States.

Semelo sa Molimo

Bibele e re bolella hore Molimo a ke ke a bua leshano (Tite 1:2, BaHebheru 6:18). Semelo sa hae se lula se tsitsitse ebile ha se fetohe (Jakobo 1:17). Molimo ha a bue 'nete feela ha e fana ka monyetla. Ha a bue leshano ho fumana litholoana tse ntle. Re ka kholiseha hore Lentsoe la Molimo ke 'nete ka ho feletseng 'me le ka tšeptjoa. 'Nete ea hae e re fa tšireletseho (Dipesaleme 40:11, Dipesaleme 91:4).

► Kamano ea hau le Molimo e ne e tla ameha joang haeba u ne u sa tšepe hore o tla lula a bua 'nete?

Nahana kamoo 'nete e leng ea bohlokoa kateng kamanong ea rōna le Molimo. Molimo o re bitsa hore re inehele ho eena ka ho feletseng. Re ne re ke ke ra etsa joalo haeba re ne re sa mo tšepe ka botlalo.

Tekanyetso ea Molimo ea 'Nete

Molimo o batla hore re bue 'nete kamehla. Motho ea buang leshano ha a ea loka mahlong a Molimo (Diproverbia 12:22).

Ka linako tse ling batho ba sebelisa mashano ho hlola linyeoe makhotleng. Batho ba nang le chelete ba ka lefa moahloli hore a amohela mashano e le hore a nke thepa ho ba bang

(Jakobo 2:6). Batho ba ruileng ba phonyoha toka 'me ba ahlola batho ba se nang molato ka ho ntša tjo tjo e le hore ba tiise mashano (Jakobo 5:1, 6).

Ke sebe ho paka ka bohata, leha o bona eka lebaka la hau le nepahetse. Bibe e nyatsa lipaki tsa bohata 'me ha e lumelle mekhelo (Eksoda 20:16; Diproverbia 6:16-19, Diproverbia 14:25; Diproverbia 19:5, 9). Batho ba bangata ba nahana hore ba ka bua leshano haeba leshano le ka fihlela se molemo 'me le sa bake kotsi, empa Bibe e fane ka khetho eo. Ha ho mohla re bolelloang mangolong hore ho na le linako tseo re lokelang ho bua leshano.

Balumeli ba lokela ho bua 'nete ntle le tšeleho. 'Nete e bohlokoa likamanong tsa rōna (Baefese 4:25).

Baefese 4:15 e re ho bua 'nete ho oa hloka hala sebakeng sa hōla moeeng.

Bakolose 3:9 e re ho bua leshano ke karolo ea bophelo ba boetsalibe boo re bo lahlileng.

Molimo o tla ahlola le ho nyatsa ba leshano. Ba leshano ba kenyelelitsoe lethathamong la baetsalibe ba babe ba tsuoeng ke molao oa Molimo (1 Timothea 1:10, Tshenolo 22:15). Bohle ba leshano ba tla lahleloa ka letšeng la mollo (Tshenolo 21:8). Ba leshano ba ke ke ba kena motseng oa Molimo (Tshenolo 21:27).

Ho Sebelisa 'Nete Khoebong le Likamanong

► Moithuti o lokela ho bala Diproverbia 11:1 bakeng sa sehlopha.

Temana ena e bua ka semetho se sebelisetsoang ho rekisa ntho ka boima, joaloka litholoana kapa meroho kapa nama. Ka linako tse ling batho ba na le limetho tse etselitsoeng ho fana ka boima ba bohata e le hore ba nke chelete e ngatanyana. Temana ena e re Molimo o hloile ho se tšepahale.

Ke phoso hore motho a rekise ntho e itseng a ntse a bua leshano ka boemo ba eona kapa a patile liphoso tsa eona. Ke phoso ho bua leshano ha u bolella motho e mong hore na u lefile bokae sebakeng sa ntho e itseng hore u tsebe ho e rekise ka theko e holimo.

Ha ho oa lokela hore motho a tekenele lebitso la hae nthong eo e seng 'nete e le hore a qobe ho lefa chelete. Ha ho oa lokela hore motho a thuse mohiri oa hae ho thetsa batho sebakeng sa phaello.

► Ke mefuta efe e fapaneng ea ho se tšepahale eo u e boneng?

Bibe e re batho ba khopo ba ea kalima empa ha ba lefe (Dipesaleme 37:21; Diproverbia 3:28). Batho ba bang ba ea kalima ebe ha ba ikutloe ba tlamehile ho lefa sekoloto sa bona. Bibe e re re lokela ho etsa bonnete ba hore ha re hlolehe ho fa ba bang seo re ba kolotang sona (Baroma 13:7-8)

Botšepahi bo bolela hore u boloka litšepiso le boitlamo ba hau. Dipesaleme 15 e hlalosa motho ea nang le kamano e ntle le Molimo. Tšobotsi e 'ngoe ea mofuta ona oa motho ke hore o boloka litšepiso tsa hae esita leha ho ka ba le litjeo ho eena (Dipesaleme 15:4).

Ke ho se tšepahale ha motho a sa sebetse kamoo a lokelang ho sebetsa kateng ho motho ea mo hirileng (Baefese 6:5-6).

Ke phoso hore mosebeletsi a utsoetse mohiri oa hae lintho (Tite 2:9-10).

Ke phoso ho fana ka litlankane tsa bohata ho bolela hore ntho e itseng e bitsa chelete e ngata ho feta kamoo e hlileng e bitsang kateng. Ke phoso hore mohiruo kapa moemeli a bue leshano ka theko ea ntho e itseng e le hore a ikhapele chelete e 'ngoe.

Ke phoso hore mohiri a hane ka meputso eo a e tšepisitseng basebetsi (Jakobo 5:4).

Ke phoso ho ipolokela ntho eo motho e mong a e behileng ka phoso. U lokela ho e khutlisetsa ho mong'a eona haeba u khona (Deuteronomo 22:1).

Haeba u laola matlotlo a motho e mong (joaloka mohiri kapa basebeletsi), ke phoso ho sebelisa chelete kapa lintho bakeng sa hau haeba u sa fuoa tumello.

Setšoantšo sa Mathata a Setso mabapi le Botšepahi

Metseng e meng batho ba phela tlasa tlhokomelo ea morena. Sechaba se tšepahalla morena, 'me morena o lebeletsoe hore a se thuse ka litlhoko tsohle. Libakeng tsena batho ba bangata ha ba na thepa e ngata eo eleng ea bona. Mehloli ea bohlokoahali, joalo ka mobu, ke oa sechaba. Baeta-pele ba lokela ho laola lisebelisoa molemong oa bohle. Ha motho a ena le tlhoko, o ikutloa hore o na le tokelo ea ho nka seo a se hlokanang matlotlong a sechaba.

Gideon o hlahetse motseng o morung. Lelapa la hae le malapa a ba potileng a ne a bokella lijo setšeng seo e neng e le sa motse. Ba ile ba fumana mehloli morung. Ho ne ho se le ea mong oa bona ea neng a ena le setša, esita le moo matlo a bona a neng a le hona teng. Malapa a ne a thusana ha a ena le mathata. Morena o ne a tšoana le ntate motseng. Batho ba ne ba lebeletse hore o tla hlokomela litlhoko tsa bona.

Ha Gideone eba mohlankana o ile a fumana mosebetsi komponeng e neng e rema lifate bakeng sa mapolanka. O ile a tloha motseng ho ea lula haufi le sebaka sa mosebetsi. O ne a lefua mopotso khoeli le khoeli. Ka linako tse ling o ne a se na lijo tse lekaneng hobane a ne a sa tloaela ho etsa moralo oa chelete. O ne a lebeletse hore mookameli o tla mo fa lijo, 'me a makala ha mookameli a re ke boikarabelo ba Gideone ho reka ntho e 'ngoe le e 'ngoe ka mopotso oa hae. Ha khaitseli ea Gideone a ne a hloka ngaka, Gideon o ile a kōpa mookameli chelete bakeng sa hae. Gideone o ile a hlabeha ha mookameli a sa mo thuse. Gideon o ne a nahana hore mookameli o lokela ho mo thusa ka mathata a hae, empa mookameli o ile a re mopotso ke boikarabelo ba hae feela ho Gideone. Ha Gideon a tlohela

mosebetsi, o ile a utsoa lisebelisoa tse ling ho li isa motseng, kaha o ne a utloa eka mookameli ha a ea mo thusa ho lekana.

Hamorao Gideone o ile a fallela toropong le mosali oa hae le ngoana 'me a fumana mosebetsi lebenkeleng le leholo la korosari. Gideon o ile a kopa mookameli oa hae ho lefella ngoana oa hae chelete ea sekolo, empa mookameli ha a ka a etsa joalo. Ka linako tse ling Gideone o ne a se na chelete e lekaneng ho reka ntho e 'ngoe le e 'ngoe eo lelapa la hae le neng le e hloka. Kahobane o ne a sebetsa lebenkeleng le rekisang lijo, o ne a nahana hore o lokela ho lumelloa ho nka lijo lebenkeleng ho li isa ho ba lelapa la hae. O ne a tseba hore mookameli o n'a ke ke a lumela, kahoo o ile a nka lijo ka sekhukhu.

Basebetsi ba bang ha ba utloisise meeli ea boitlamo ba mohiri. Ba nahana hore mohiri ke eena ea ikarabellang bakeng sa litlhoko tsohle tsa bona. Ba mo kopa mefuta e mengata ea thuso ntle le moputso oa mosebetsi oa bona. Haeba a sa ba fe seo ba se hlokanang, ba ikutloa ba loketse ho utsoa, hobane ba utloa eka o ba kolota lintho tseo ba li hlokanang.

► Moithuti o lokela ho bala Tite 2:9-14 bakeng sa sehlopha.

Litemana tsena li re bolella hore mosebetsi ha a ea lokela ho utsoetsa mohiri oa hae. Temana ea 10 e re botšephehi bo etsa hore lithuto tsa Krete li khahlehe. Litemana tse latelang tse seng kae li hlalosa bophelo boo motho a bo phelang haeba a fetoloa ke mohau.

Ho tšepahala

Botšephehi ha se feela ka chelete le matlotlo.

Kalebe o ile a tšepisa mosebetsi-mmoho le eena hore o tla kopana le eena ka 8:00 hoseng. Leha ho le joalo, o ile a tsoha ka mor'a nako 'me a nka nako ea hae lijong tsa hoseng eaba o lieha ka nako e fetang hora. O ile a bolella mosebetsi-mmoho le eena hore moqhobi o tlile ka mor'a nako ho tla mo lata. Mosebetsi-mmoho ha a ka a makala. Metsoalle eohle ea Kalebe ea tseba hore ha ho mohla a phethahatsang boitlamo ba hae.

Kalebe o ne a sa tšepahala ka litsela tse peli:

1. Ha a ka a boloka tšepiso ea hae.
2. O ile a bua leshano la lebaka le mo liehisitseng.

Na batho ba ka u kholoa ha u re u tla etsa mosebetsi kapa u be sebakeng se itseng? Na oa ikhloa ha o e bua? Ha u tšepisa ntho e itseng, u boetse u tšepisa hore u tla etsa boiteko bo hlokaahalang ho e phethahatsa. Ke phoso ho tšepisa ntho e itseng ebe ha u etse boiteko ba ho boloka tšepiso ea hau.

Haeba u hlōleha ho phethahatsa tšepiso, u lokela ho kōpa tšoarelo. Ha ua lokela ho bua leshano ka lebaka la hobane u hlōlehile.

Ke phoso ho beha ba bang molato mokhatlong oa hau bakeng sa liphoso tsa hau. Sehlopha sa hau se ke ke sa u tšepa haeba se tseba hore u tla bua leshano ka liphoso tsa hau.

Moetapele ea tšepahalang ha a etse hore batho ba latele maikutlo a hae ka ho ba bolella lintho tseo e seng 'nete. Stephen Covey o ngotse hore "Boetapele bo fumana litholoana ka tsela e susumetsang tšepo".¹⁸

Ntlha ea Kamano

Batho ba bangata ba lumela hore ho fosahetse ho thetsa metsoalle kapa beng ka uena empa ho lokile ho thetsa lihlopha tse ling tsa batho. Batho ba bang ba utsoa chelete kapa thepa ea bahiri ba bona hobane ba nahana hore ba tšoaneloa ke ho lefshoa haholoanyane. Batho ba bang ba utsoetsa batho ba ruileng, haholo-holo ba ruileng ba tsoang linaheng tse ling. Batho ba bang ba etsa litšebeliso tse leeme le batho ba merabe e fapaneng kapa ba maemo a sechaba.

Jesu o itse, (bala Mareka 12:31). Hopola potso eo 'muelli oa molao a ileng a e botsa Jesu? (bala Luka 10:29). 'Muelli oa molao o ne a batla hore Jesu a hlakise sehlopha sa batho bao re lokelang ho ba rata, kahoo Jesu o ile a pheta pale ea Mosamaria ea molemo (Luka 10:30-37). Pale ena e bua ka batho ba babeli ba merabe e fapaneng ba kopaneng lekhetlo la pele. Ba ne ba se na kamano ea pele, 'me ho ne ho ena le khohlano pakeng tsa merabe ea bona. Mosamaria o ile a thusa monna ea hlokang, le hoja a ne a sa tlamehe ke kamano efe kapa efe. E 'ngoe ea lintlha tseo Jesu a li buileng paleng ena ke hore ha ho motho ea lokelang ho qheleloa ka thoko leratong la rōna.

Ha rea lokela ho etsa qeto ea hore na ke mang ea tšoaneloang ke botšepahi ba rōna. Ha rea tšoanela ho tšepahala feela ho batho ba khethiloeng. Esita le haeba re nahana hore motho a ke ke a utloisoa bohloko ke ho se tšepahale ha rōna, re batla ho khahlisa Molimo ka ho tšepahala (Diketso 24:16, hape sheba BaFilipi 1:10, 2 Bakorinthe 5:9).

U batla ho ba motho ea joang? Molimo o batla hore u be motho ea joang?

Motho e mong a kanna a se ke a lokeloa ke hlompheo ea hau, empa Molimo o batla hore u be motho ea nang le mekhoha e metle. Motho e mong a kanna a se ke a lokeloa ke botšepahi ba hau, empa Molimo o batla hore u be motho ea tšepahalang. Motho e mong a kanna a se ke a lokeloa ke lerato la hau, empa Molimo o ile a u rata u ne u sa tšoanelehe, 'me Molimo o batla hore u be motho ea lerato.

► Baithuti ba lokela ho bala 1 Petrose 2:21-23 le 1 Petrose 3:8-12 bakeng sa sehlopha.

Se ke oa lumella semelo sa ba bang ho laola sebopelo sa hau. Motho a kanna a u thetsa, empa u se ke ua fetoha ea leshano. Motho a ka u utsoetsa, empa ha ua lokela ho fetoha lesholu. Motho a kanna a u tšoara hampe, empa u lokela ho ba motho ea hlomphehang.

---

¹⁸ Stephen M. R. Covey. *The Speed of Trust: The One Thing That Changes Everything*. (New York: Free Press, 2006).

Lipapiso tse tsoang Bophelong

Lipapiso tse karolong ena kaofela ke tsa 'nete, empa mabitso le lintlha li fetotsoe. Ke mehlala ea ho utsoa kapa ho bua leshano kapa ka bobeli.

Tlhokomeliso ho moetapele oa sehlopha: Etsa bonnete ba hore baithuti ba utloisisa se etsahetseng papisong ka 'ngoe. Kōpa baithuti hore ba hlalose hore na ke hobane'ng ha ketso e hlahang papisong e fosahetse.

1. Lenka o ne a sebetsa femeng. Hangata o ne a nka thepa ea ho hloekisa a e isa hae, lisebelisoa le lintho tse nyenyane hobane a ne a tseba hore feme e tla 'ne e li buseletse ka tse ling.
2. Motsamai e ne e le mokhanni oa literaka oa khoebo e kholo. Ka linako tse ling ha a ntse a khanna teraka ea khoebo o ne a bona letšoao ka thōko ho tsela le reng "Re reka lisele." Ka linako tse ling o ne a ema 'me a ba rekisetse mafura a lisele a ma nyenyane ho tsoa terakeng, a tseba hore khoebo e ne e ke ke ea tseba hore ho nkiloe chelete e nyenyane.
3. Naleli o ne a tšepetsoe ho reka thepa ea kompele (computer) ofising eo a sebetsang ho eona. O ile a fa morekisi oa lebenkele tjojo hore a ngole lirasiti tse bontšang litheko tse holimo hore a tsebe ho ipolokela e 'ngoe ea chelete eo.
4. Serapeng sa boikhathollo motseng o moholo ho na le monna ea rekisang mabone a cheleng. Batho ba a rekang ba ea tseba hore ha a sebetse. Ba a reka ho ea liofising tsa bona moo ba tla utsoa mabone a matle, ba a chenchise ka a khale.
5. Tsietsi e ne e le mosuo-hlooho oa sekolo. Ka letsatsi le leng ntate oa moithuti o ile a tla ho eena a batla hore mora oa hae a fumane linepo tse holimo tsa algebra. O ile a fa Tsietsi chelete. Tsietsi o ile a laela tichere ea algebra hore e fe moithuti linepo tse holimo
6. Letsoalo e ne e le moprofesa oa sekolo se seholo. Moputso oa hae o ne o le monyane. O ile a bolella sehlopha sa hae hore tlhahlobo e tla ba thata haholo le hore ha ho moithuti ea tla sebetsa hantle tlhahlobong ntle le ho reka ho eena leqephe le nang le likarabo.
7. Leseli e ne e le mosuo-hlooho oa sekolo sa 'muso. Ka letsatsi le leng Malefane, motsoalle oa hae ea neng a sebetsa mokhatlong oa boromuoa, o ile a botsa hore na boromuoa bo ka hira likamore ka mohahong oa sekolo. Leseli o ile a fana ka litjeho, 'me Malefane o ile a tlišetsa Leseli chelete khoeli le khoeli. Leseli o ne a boloka chelete 'me ha a ka a tlaleha chelete eo a e fumaneng.
8. Malefane o ile a sebeletsa mosebetsi o neng o hloka ho hira sebaka sa likamore tsa lihlopha. Malefane o ile a ea ho motsoalle oa hae Leseli, mosuo-hlooho oa sekolo. Ba ile ba lumellana ka tefiso ea rente, eaba Malefane o bolella morumuoa chelete e

holimo. Khoeli le khoeli Malefane o ne a isa chelete eo ho Leseli empa a ipolokela phaello.

9. Khethang o ile a sebeletsa besebeletsi bo hlokanang mohaho o mocha. Lekala le ile la bolella Khethang hore a batle khoebo ea kaho e tla ba ahela. Khethang o ile a buisana le likhoebo tse 'maloa tsa kaho. Ho ena le ho khetha khoebo e neng e tla fana ka litjeho tse ntle ka ho fetisisa, o ile a khetha e neng e tšepisa ho mo fa e 'ngoe ea chelete eo ba e fumanang tšebeletsong.
10. Ntsu o ne a lokela ho fana ka lengolo la koloi ea hae, empa o ne a tseba hore e ke ke ea feta tlhahlobong hobane mabone a mang a ne a sa sebetse. O ile a isa koloi ea hae lekaleng le fanang ka mangolo a koloi 'me a bona mokoloko o molelele oa batho ba emetseng hore likoloi tsa bona li hlahlojoe le ho fua mangolo. Monna e mong ea neng a le haufi le heke o ile a mo bolella hore ka tefo a ka mo fumanela lengolo la tumello kapele ho sa hlahlojoe. Ntsu o ile a lefa tefo 'me kapele a khutlela hae a nkile lengolo.
11. Phetoho a tla ho tla nka koloi ea hae sebakeng sa ho paka. Mohlokomeli oa moo ho pakoang likoloi o ile a mo bolella litjeho tsa ho paka. Phetoho o ile a fa mohlokomeli chelete e nyenyane empa a mo lumella hore a boloke tekete ea ho paka hore a fe moreki e mong hore mohlokomeli a boloke chelete eo Phetoho a e lefileng.
12. Bonolo ha a ka a ithuta ho lekana bakeng sa tlhahlobo. Ha a fihla ka sehlopheng o ile a lula haufi le motsoalle oa hae eo e neng e le moithuti ea hloahloa hore a tle a kopitse likarabo tlhahlobong ea motsoalle oa hae.
13. Sehloho o ile a khanna terekere e hulang mohoma bakeng sa polasi e kholo ea 'muso. O ne a batla ho qeta kapele. A phahamisa mohoma hore o se ke oa cheka ka ho teba, ho mo lumella ho khanna terekere kapele. Tšimo e ne e bonahala e lokile, empa ha ea ka ea hlalisa limela hantle hobane e ne e sa lengoa hantle.
14. Moruti Tefo o ne a romiloe ke moromuoa ho ea lisa kereke. Thomo e ile ea mo romella moputso oa khoeli le khoeli. Kaha Moruti Tefo o ne a batla hore kereke le eona e mo lefe, o ile a bolella batho ba kereke ea hae hore boromuoa ha bo mo tšehetse.
15. Lesholu le ile la kena ka tlung ea Amohelang 'me la utsoa chelete. Ha a bolella metsoalle ea hae ka taba eo, o ile a re lesholu le nkile lintho tse ling le hoja le ne le sa li nka. Metsoalle ea hae e ile ea mo utloela bohloko eaba e mo fa chelete hore e buseletse lintho tseo e neng e nahana hore li utsoitsoe.
16. Hlompho e ne e le morena oa motsana o monyenyanane. E ne e boetse e le moetapele kerekeng ea motse. Batho ba habo e ne e le batho ba maemo a tlaase, ba sa rutehang, ba bile ba futsanehile, empa motse oo o ne o ena le setša se seholo. Borakhoebobane ba toropo ba ile ba kopa ho reka setša bakeng sa merero ea temo.

Hlompho o ile a rekisa setša sohle sa motse 'me a sebelisa chelete eo ho ikahela ntlo toropong.

17. Selemo se seng le se seng Kereke ea Tumelo e khetha 'mè eo e tla mo hlompha e le "'Mè oa Selemo." Ba ile ba khetha Mponeng, eseng hobane e ne e le mohlala o motle oa 'mè, empa hobane ba ne ba tseba hore o tla etsa lithuso kerekeng. Ka mor'a hore ba mo hlomphe, Mponeng o ile a fana ka chelete bakeng sa kereke hore e reke liheke tse ncha tsa setša. Selemong se latelang, kereke e ile ea etsa qeto ea ho khetha Mponeng hape e le "'Mè oa Selemo," le hoja a ne a falletse a ile motseng o mong.
18. Tsela e ne e le moqhobi oa bosebeletsi. Mantsiboea a mang le a mang o ne a paka koloi ea tšebeletso sebakeng se sireletsehileng. Ka linako tse ling pele a paka koloi o ne a e sebelisetsa ho nka bapalami kapa thepa bakeng sa bareki ba hae.

Tlokotsi ea Naha ea ho se Tšepahale

Pale ena ke tšōmo empa e hlalosa se etsahetseng libakeng tse ngata.

Balumeli ba toropong ea Borol ba fumane hore ho na le sechaba se seholo sa batho seterekeng se latelang se neng se phela bofutsaneng. Batho ba setereke seo e ne e le ba morabe o bitsoang Ibanese. Ka meloko batho ba Ibanese ba ne ba lula malapeng a maemo a tlaase ba se na thuso ea bongaka kapa thuto e ngata. Bongata ba bona ba ne ba se na lijo tse lekaneng, 'me ba bang ba ne ba lapa.

Balumeli ba Borol ba ile ba qala ho fana ka chelete ho thusa batho ba Ibanese. Ba ile ba romela baemeli likerekeng tse literekeng tse ling ho ea kōpa menehelo.

Balumeli ba Borol ba ile ba qala ho romella batho ba Ibanese lijo tse tletseng literaka. Ba ne ba itšetlehile ka baetapele ba likereke tsa Ibanese hore ba fane ka lijo tseo.

Baetapele ba Ibanese ba ile ba theha limmaraka ho rekisetsa batho ba bona lijo. Ke batho ba nang le chelete feela ba neng ba ka e reka, kahoo ha ho le e 'ngoe ea eona e ileng ea fihla ho batho ba neng ba lapa. Baetapele ba kereke le metsoalle ea bona ba ile ba ipolokela phaello. Tse ling tsa lijo li ile tsa romeloa ho ea rekisoa seterekeng se seng moo batho ba neng ba ka lefa chelete e ngata.

Balumeli ba Borol ba ile ba tsitlallela hore lijo tseo li fanoe ka bolokolohi ho batho ba li hlohang haholo. Baetapele ba kereke ea Ibanese ba ile ba etsa moralo oa chelete o neng o kenyelletsa ho hira literaka tse nang le bakhanni le ho lefa batho hore ba ba thuse. Ba ile ba beha litjeho tse holimo ho feta litjeho tse tloaelehileng 'me ba ipolokela chelete ea phaello. Ha balumeli ba Borol ba hloka litlaleho tsa tšebeliso ea chelete, BaIbanese ba ile ba ngola litlaleho tse fosahetseng.

Nako le nako ha balumeli ba Borol ba ne ba fumana Diketso tsa ho se tšepahale, ba ne ba ferekana le ho nyahama. Ba ile ba leka ho fumana baetapele ba bang ba Ibanese ho ba

thusa empa ba ne ba ena le mathata a tšoanang. Balumeli ba bangata ba Borol ba ile ba khaotsa ho fana. Ba bang ba ile ba tsoela pele ho fana. Baruti ba 'maloa ba Ibanese kapelenyana ba be ba ena le likoloi le matlo a matle ka lebaka la tšebetso ea Borol. Baruti ba bang ba ba honohela 'me ba lakatsa ho hokahana le bafani ba Borol. Bongata ba batho ba lapang libakeng tse ka thōkonyana ha ba ka ba fumana thuso.

Papiso e Koalang

Warren Buffet e ne e le CEO oa khoebo e bitsoang Berkshire Hathaway. O ne a batla ho reka khoebo e bitsoang McLane Distribution eo e neng e le ea Walmart. Theko e ne e lekana le liranta tse libilione tse 23. Ka tloaelo theko ena e ne e tla hloka likhoeli tsa tlhahlobo e le hore moreki a hlahlobe ntho e 'ngoe le e 'ngoe. Buffet a kopana le baetapele ba Walmart 'me a etsa tumellano kopanong e le 'ngoe. Ha a ka a romela mang kapa mang ho etsa bonnete ba hore thepa le matlotlo li hantle. O ile a re hamorao, "Re ne re tseba hore ntho e 'ngoe le e' ngoe e tla ba kamoo Walmart a boletseng hore e tla ba kateng, 'me ho bile joalo." Mosebetsi ona o moholo o ile oa phethoa kapele hobane baetapele ba ne ba tšepana.¹⁹

Joale nahana ka batho ba hlalositsoeng lipapisong tse fetileng. Ha ho le ea mong oa bona ea neng a ka khona ho etsa tumellano e kang ena, hobane ha ba ea tšepahala. Ntho e 'ngoe le e 'ngoe e ne e tla lokela ho hlahlojoa, e leng ho neng ho tla hloka nako e ngata le litšenyehelo.

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

► Ke litloaelo life tse ling tsa ho se tšepahale tseo ho leng thata hore batho ba li qobe moetlong oa heno?

► Ke mokhoa ofe oo u lokelang ho o fetola?

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Rea u rorisa ka ho ba Molimo oa ho loka le 'nete. Rea u leboha ka ho lula u bua 'nete litšebelisanong tsa hau le rōna.

Re thuse ho latela mokhoa oa botšephehi oo u nang le oona bakeng sa rōna. Re thuse ho sebelisa melao-motheo ea botšephehi nthong e 'ngoe le e 'ngoe eo re e buang le eo re e etsang.

Rea u leboha ka ho ba Ntat'a rōna ea re fang le ea re tатаisang. Re batla ho u tšepa hore u tla re hlokomela.

Amen

---

¹⁹ Stephen M. R. Covey. *The Speed of Trust: The One Thing That Changes Everything*. (New York: Free Press, 2006), 15

Likabelo tsa Thuto ea 10

(1) Ngola serapa ka se seng le se seng sa tse latelang:

- Hlalosa kamano pakeng tsa semelo sa Molimo ('nete) le tekanyetso ea Molimo bakeng sa rōna (botšepahi). Hlalosa hore na ke hobaneng ha Molimo a hloka hore re tšepahale ho seo re se buang le litšebelisanong tsohle tsa rōna.
- Akaretsa seo Bibe e se buang ka botšepahi. Sebelisa bonyane mangolo a mararo kakaretsong ea hau.
- Hlalosa bonyane litsela tse 'nè tseo ho se tšepahale/ botšepahi bo amang likamano tsa rōna le ba bang.

(2) Lokisetša nehelano ea Bibe ka botšepahi eo u ka e arolelanang le sehlopha sa batho ba setso sa heno. Fana ka motheo oa Bibe oa tekanyetso ea Molimo, ebe u e sebelisa maemong a itseng.

Thuto ea 11

Boleng ba Motho

Sepheo sa Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

- (1) Lumela hore motho e mong le e mong ke oa bohlokoa 'me o tšoaneloa ke ho hlomphua hobane o entsoe ka setšoantšo sa Molimo.
- (2) Nka boikarabelo ba ho etsa Diketso tsa toka le mohau bakeng sa ba tšoeroeng hampe tikolohong ea habo.
- (3) Ikemisetse ho tšoara batho bohle ka seriti, ho sa tsotellehe hore na boemo ke bofe.

Dale Carnegie, Monna ea Neng a Nka Batho ba le Bohlokoa

Dale Carnegie o ne a tumme ka buka ea hae ea *Mokhoa oa ho hapa Metsoalle le ho Susumetsa Batho* (*How to Win Friends and Influence People*). O ne a lumela hore batho bohle ba lokeloa ke tlhokomelo le hlompheo hobane ka tlhaho ke batho ba bohlokoa. Setsi sa Dale Carnegie se thehiloe ho ruta melao-motheo ea hae.

Hang ha Setsi sa Dale Carnegie se ruta sehlopha sa mantsiboea bakeng sa litsebi tsa khoebo, se ba ruta mokhoa oa ho ba le setsoalle le ho etsa likamano le batho. Ha baithuti ba ngola tlhahlobo, ba ile ba makatsoa ke potso e le 'ngoe. Potso e neng e sa lebelloa e ne e re, "Lebitso la mosali ea lulang a hloekisa phaphosing ea baeti ha u tsoa ka sehlopheng ke mang?" Baithuti ba ne ba mo fetile ka makhetlo a mangata ha ba etsoa ka sehlopheng ho ea hae, empa ba ne ba sa mo nke a le bohlokoa ho lekana hore a ka hlokomeleha, le hoja ba ne ba etsoa sehlopheng se buang ka mokhoa oa ho etsa setsoalle le ho etsa likamano. Ba ne ba nahanne hore ba lokela ho sebelisa tsebo ea bona e ncha ho etsa maqhama le batho ba bohlokoa feela.

Boleng ba Bokreste ba Botho

Batho bohle ba lumelang ho Jesu Krete ke litho tsa 'mele o le mong—'mele oa Krete, (bala Bagalata 3:28).

Evangeli ea Luka e bua ka moruti oa molao ea ileng a buisana le Jesu. Monna enoa o ne a tseba hore Molao o mo laela ho rata moahelani joaloka ha a ithata, empa o ne a nahana hore o lokela ho rata batho ba sehlopha se itseng feela. A botsa Jesu hore na moahelani oa hae ke mang, (bala Luka 10:29). Potso eo e ne e le ea bohlokoa hobane moruti oa molao o ne a nka hore ha a ea lokela ho rata batho bohle. O ne a nahana hore taelo eo e ne e hloka feela hore a rate batho ba sehlopha se itseng.

Batho ba merabe eohle ba na le boitšoarō bo tšoanang. Ba ea tseba hore ho utsoa, ho bolaea le ho hatella ho fosahetse. Leha ho le joalo, ha ba nahane hore e mong le e mong o lokeloa ke ho tšoarō ka tsela e nepahetseng. Mohlomong ba ne ba ke ke ba utsoetsa motsoalle, empa ba ne ba ka utsoetsa motho eo ba sa mo tsebeng. Mohlomong ba ne ba ke ke ba bolaea motho oa sechaba sa habo bona, empa ba ne ba ka bolaea molichaba. Mohlomong ba ne ba ke ke ba hatella beng ka bona, empa ba ne ba ka hatella batho ba morabe oo ba o khesang.

Balateli ba Krete ba lumela hore motho e mong le e mong o entsoe ka setšoantšo sa Molimo, ka boleng bo sa feleng.

Nako le nako ha lengeloi le ne le itlhahisa ho batho, joalo ka ha ho tlalehiloe mangolong, mantsoe a hae a pele e ne e le “Se tšabe,” hobane boteng ba hae bo ne bo hlolla ebile bo makatsa. Ka linako tse ling batho ba ne ba itihela fatše ka pela mangeloi ka takatso ea ho rapela. Empa batho ba bohlokoa ho feta mangeloi (1 Bakorinthe 6:3).²⁰

U kanna ua kopana le motho eo e leng mokōpa-kōpa oa boemo bo tlaase, ea sa rutehang, ea seng bohlale, ea nang le botho bo bobe, ea hlohang litsebo, ea se nang tšusumetso, ea ponahalo e nyonyehang, le botho bo lelekang, leha ho le joalo a etsa liqeto tse nang le litholoana tsa bosafeleng. Haeba a lopolotsoe ke Molimo, e tla ba motho ea moholo ho feta ea kileng a bonoa lefatšeng.²¹ Ka hona, o lokeloa ke hlomphe.

► Moithuti o lokela ho bala Bagalata 3:28 bakeng sa sehlopha.

Temana ena e bua ka litsela tse tharo tseo hangata batho ba khetholloang ka tsona—morabe, maemo sechabeng le bong. Sehlopha sa sechaba se kenyelletsa boemo ba moruo. Re ka eketsa likarolo tse ling tse kang lilemo, boemo ba thuto le tsebo. Ha ho le e ’ngoe ea lihlopha tsena e amang bohlokoa ba motho ho Molimo.

► Na motho e ka ba oa bohlokoa ho feta batho ba bang? Hlalosa.

Motho ea bohlale haholo, ea rutehileng, ea nang le tsebo, ea matla ’meleng, ea nang le boiphihlelo ba boetapele kapa chelete o bohlokoa haholo bakeng sa ho fihlella lintho tse itseng. Leha ho le joalo, ho fosahetse ho nka motho e le oa bohlokoa haholoanyane ka lebaka la litšobotsi tseo. Litšobotsi tseo li na le molemo o sebetsang, empa semelo sa bohlokoa sa botho se entsoeng ka setšoantšo sa Molimo se na le boleng bo sa lekanngoeng le bosafeleng.

Khethollo

Batho ba na le tšekamelo ea ho nahana hore batho ba morabe o itseng kaofela ba na le litšobotsi tse itseng. Ka linako tse ling lipolelo tsena li buuo ho ipapisitsoe le ’mala oa

²⁰ Mohlala oa sena ke [Tshenolo 22:8-9](#).

²¹ 1 Bakorinthe 15 e hlalosa phetoho e hlollang e ‘mele ea Bakreste e tla etsahala nakong ea tsoho.

letlalo, tse kang "Batho ba basoeu ba lula ba le _____" kapa "Batho ba batšo kaofela ke _____."

Ka linako tse ling polelo e bua ka bochaba, joalo ka MaHaiti kapa Majeremane kapa Majapane. Ka linako tse ling e tobile haholoanyane, joalo ka lebitso la moloko kapa morabe ka har'a sechaba.

Lipolelo tseo batho ba li buang ka lihlopha tsa batho ka linako tse ling lia babatsa, empa hangata lia nyatsa. Polelo e kanna ea bolela hore e mong le e mong oa sehlopha seo o na le phoso e itseng.

Mehlala ke ena ea lipolelo tse nyatsehang tseo batho ba li buang ka merabe kapa lichaba. Mabitso a merabe e fapaneng a ne a tla kena likheong.

- _____ ba botsoa.
- _____ ho tahoahafetsa.
- _____ ba tla utsoa ha ba na le monyetla.
- _____ ba loana khafetsa.
- _____ ha ho mohla ba qetang mosebetsi hantle.
- _____ ha ba bohlale ho lekana hore ba sebetse hantle sekolong.
- _____ ba halefa kapele.
- _____ ba bua leshano kamehla.

Ho hlakile hore ho na le liphapang tsa merabe, 'me liphapang tsena hase feela tsa ponahalo ea 'mele. Morabe o ka ipabola lipapaling tse itseng kapa mefuteng e itseng ea mosebetsi ka lebaka la matla a bona a 'mele le a kelello.

Sehlopha sa batho se na le litšobotsi tsa setso. Setso se ruta batho ho arabela maemong a itseng ka litsela tse itseng, kahoo re ithuta ho lebella Diketso tse itseng ho batho ba litso tse itseng.

Ha ho phoso ho hlokomela litšobotsi tsa 'mele le tsa setso tsa sehlopha. Leha ho le joalo, ho fosahetse ho ahlola botho ba motho ka lebaka la morabe kapa setso sa hae. Motho oa morabe ofe kapa ofe e kanna ea eba ea tšabang Molimo, ea tšepahalang le ea mosa. E ka ba phoso ho mo tšoara joaloka ha eka o na le botho bo bobele ha u sa mo tsebe e le motho ka mong.

Boiphihlelo ba rōna ba botho bo ama tsela eo re talimang batho ba bang ka eona. Haeba motho a tšoaroa hampe ke batho ba morabe o mong, a kanna a qala ho utloa eka batho bohle ba morabe oo ba ea tšoana. Maikutlo ao a matlafala haeba motho a tšoaroa hampe ka makhetlo ke motho oa morabe oo, kapa haeba ho kile hoa eba le ho hoe ho ileng hoa etsahala ha a sa le monyenyanane.

Likhohlano tsa nako e telele pakeng tsa merabe e 'meli li ka hlahisa meloko ea batho ba nang le leeme khahlanong a bona.

Ha ngoana a utloa batsoali ba hae le batho ba bang ba baholo ba bua ka batho ba morabe o itseng, maikutlo a hae a ea bopeha ka morabe oo.

Molumeli o lokela ho hlahlola maikutlo a hae ka lihlopha tsa merabe 'me a rapelle hore Molimo a mo thuse ho bontša toka le lerato. Re lokela ho hopola hore Molimo o tsotella batho ba bang ka tsela e tšoanang le eo a re tsotellang ka eona 'me ha a thabe ha re ba tšoara ka leeme.

Khethollo Bosebeletsing

Pale ea Testamente ea Khale ea Jonase e ea ruta. Jonase o re bolella hore na ke hobane'ng ha a ile a balehela Molimo, (bala Jonase 4:2-3).

Jonase o ile a balehela Molimo ka lebaka la lehloeo la hae le tebileng ho BaAssyria le hobane a ne a tseba hore pitso ea Molimo ea hore a sebetse har'a Baninive e ne e bolela hore ho na le monyetla o moholo oa hore Molimo o tla ba molemo ho bona.

Khopolo ea sechaba ea morabe ha se mohopolo oa Bibe. Bibe e ruta hore batho bohle ke morabe o le mong—morabe oa batho, (bala Diketso 17:26).

Molimo o bitsa kereke ho fihlella ka evangeli ho merabe eohle e lefatšeng (Diketso 1:8). Boleng ba moea oa motho boa tšoana ho sa tsotellehe hore na ke oa morabe ofe.

Ho Hlomphelella Lihlopha tsa Batho

Kaha batho ba na le tšekamelo ea ho amohela lintho tse tlang pele bophelong ba lefatše, ba na le tšekamelo ea ho sebelisa tsela e fosahetseng ea ho beha boleng ba batho. Lichaba tse ngata li arola batho ba bang e le bao e seng ba bohlokoa haholo 'me li ba tšoara joaloka ha eka ba ka tlaase ho batho.

Ka tlaase ke lethathamo la mehlala ea litsela tseo lichaba tse fapaneng li 'nileng tsa tšoara lihlopha tse itseng tsa batho ka ho hloka hlomphe. Tse ling tsa litloaelo tsena ke tsa nalane; tse ling li ntse li etsahala.

Mehlala ea 'nete ea ho se hlomphe lihlopha tsa batho:

- Batho ba hōlileng ha ba sa na thuso, kahoo ba siuo sebakeng se thōko hore ba shoelle teng.
- Batho ba ruile batho ba merabe e fapaneng e le makhoba 'me ba ka ba rekisa kapa ba ba tšoara ka tsela eo ba e ratang.
- Likhoebo li beha matšao a bontšang hore li ke ke tsa hira batho ba morabe o itseng.
- Basali ba nkoa e le thepa ea banna ba bona, hore ba tšoaroe ka tsela eo banna ba e khethang.
- Bana ba banana ba tloheloa hore ba shoe hobane malapa a ne a batla bara.

- 'Musu oa sechaba o romela masole sebakeng se itseng ho ea bolaea motho e mong le e mong oa morabe o itseng.
- Bana ba lahloa kherehloa hobane ba holofetse kelellong kapa 'meleng.
- Sechaba se na le melao e thibelang mosali ho khanna koloi kapa ho fumana thuto ea sekolo se phahameng.
- Batho ba buang puo e tloaelehileng ea naha empa e se puo e rutoang sekolong ha ba ea lumelloa ho ipuella ofising ea 'musu.
- Batho ba hiroa ka lebaka la ho ba le mabitso a Senyesemane ho ena le mabitso a Seafrika.
- Banana ba ka rekisoaho ba makhoba kapa botekatse ke bontata bona.
- Bana ba bolaoa pele ba hlaha hobane bo-'m'e ba eso lokele ho ba le bana.

Lifilosofi le bolumeli bo bong li tšehetsa tšoarō e mpe ea lihlopha tsa batho.

Batho ba sa lumeleng hore Molimo o teng ha ba lumele hore batho ba bōpiloe ka ho khetheha ka setšoantšo sa Molimo. Ba lumela hore batho ba mehleng ea kajeno ba ile ba ntlafala ka ho hlōlisana le ho senya mefuta e fokolang le e seng bohlale hakaalo ea batho. Ba lumela hore “ho pholoha ha ba matla ka ho fetisisa” ho re hlahisitse. Haeba seo e ne e le 'nete, e ne e tla ba ho loketseng hore batho ba tsoele pele ho senya mefuta e fokolang ea batho. Empa rea tseba hore batho bohle ba bōpiloe ka setšoantšo sa Molimo, kahoo ba khethehile ho Molimo.

Lichaba tse ngata tsa lefatše li lumella lingaka ho bolaea masea pele a hlaha. Mebuso e meng e bile e batla hore masea a bolaoe ka lebaka la palo e ngata haholo ea baahi. Linaheng tse ngata, bo 'mè ba kōpa lingaka hore li bolae masea a bona pele a hlaha hobane ba se boemong bo botle ba ho ba le ngoana. Ha masea a esong ho hlahe a bolaoa, a tšoarōa joaloka ha eka ha a ea etsoa ka setšoantšo sa Molimo 'me ha a na thuso. Litokelo tsa bona lia hatakela, 'me ha ba khone ho ipuella kapa ho itšireletsa.

Balumeli ba kang Bo-hindu le Bo-buddha ba lumela hore batho ba utloa bohloko ka lebaka la Diketso tsa bona tse fosahetseng bophelong ba pele. Ba lumela hore batho ba hateletsoeng ba lokeloa ke boemo boo ba nang le bona. Ba lumela hore haeba motho a ka mamella mahlomola le khatello hantle, a kanna a phela hantlenyana nakong e tlang. Bolumeli boo bo fana ka lebaka le lenyenyane la ho thusa motho ea hateletsoeng, hobane ba nahana hore motho o ntse a tsamaea ka tsela e hlokahalang.

Lifilosofi le litumelo tse fosahetseng li etsa hore batho ba mamelle tšoarō e mpe e tšabehang ea lihlopha tsa batho. Mekhatlo e amohela maemo a ho hloka toka ho feteletseng sechabeng e le a tloaelehileng. Balumeli ba fapane. Thuto ea Bibe le ea pōpo e khethehileng ka setšoantšo sa Molimo e fana ka motheo o le mong o lekaneng oa bohlokoa ba motho.

► Ke ho hloka hlomphe hofe hoa sehlopha sa batho ho tloaelehileng sechabeng sa heno?

Mohaisani ea Molemo

Joaloka lipapiso tse ngata tsa Jesu, pale ea Mosamaria ea Molemo (Luka 10:29-37) e ne e tšosa bamameli ba hae. Ha a bolela kamoo moprista le Molevi ba ileng ba feta monna ea tsoileng kotsi kateng ba sa mo thuse, ha ho ea ileng a makala. Baprista le Balevi e ne e le karolo ea mokhatlo oa bolumeli, empa batho ba ne ba nahana hore ba silafalitsoe ke chelete le matla.

Bamameli ba ne ba lebeletse hore motho oa boraro e be mohale oa pale eo, empa ba ne ba makala le ho soabisoa ke hore ebe ene ele Mosamaria. Basamaria e ne ele merabe e tsoakaneng, 'me ba ne ba ferekane bolumeling ba bona. Bajuda ba ne ba ba khesa ka lebaka la litšobotsi tseo ka bobeli.

Hopola, moruti oa molao oa Mojuda o ne a ile a botsa Jesu potso e reng, (bala Luka 10:29). O ne a batla hore Jesu a hlakise batho bao a neng a lokela ho ba rata, a ipehetse sehlopha se senyenyane. Joaloka batho ba bangata ba lefatše, o ne a nahana hore boikarabelo ba hae ba boitšoarō e ne e le ba sehlopha se itseng feela sa batho, le hore ha a ea lokela ho tsotella ba bang.

Jesu o ile a araba potso eo ka ho bontša hore re lokela ho tsotella motho e mong le e mong eo re kopanang le eena. Motho e mong le e mong eo re kopanang le eena ke mohaisani oa rōna. Empa Jesu o ile a boela a araba potso eo ho neng ho se motho ea kileng a e botsa, "Mohaisani ea molemo ke mang?" kapa "Ke motho oa mofuta ofe ea bontšang lerato lee?" O ile a bontša hore motho ea sa hlompheuoeng ke sechaba e ka ba motho ea khahlisang Molimo le ea bontšang lerato leo Molimo a batlang ho le bona.

Moapostola Jakobo o hlokomelisa kereke hore e se ke ea hlompheba batho ka litekanyetso tsa lefatše.

► Moithuti o lokela ho bala Jakobo 2:1-9 bakeng sa sehlopha. Ke eng eo u boneng likereke li e etsa e tšoanang le ee?

Batho ba bangata ba nkoang e le ba bohlokoa lefatšeng hase batho ba hlompheuoang ke Molimo. Batho ba bangata ba khahlisang Molimo ha ba hlompheue lefatšeng. Jesu o itse mehleng ea bofelo maemo a batho ba bangata a tla fetoloa (Mattheu 19:30).

Ha barab'abo rōna ba Bakreste ba kopana hammoho, mofutsana o fumana boemo boo a se nang bona lefatšeng, hobane o hlompheua joaloka mor'abo rōna oa Mokreste. Morui o lahlehelo ke boemo boo a nang le bona lefatšeng, hobane chelete ea hae ha e mo behe ka holimo ho ba bang ka phuthehong (Jakobo 1:9-10).

Bokhoba

Lekhoba ke motho ea ruiloeng joalo ka thepa ea motho e mong. Lichabeng tse ngata tse lumellang bokhoba, lekhoba ha le na litokelo joaloka motho. Mong a lekhoba a ka etsa seo a se batlang ka lekhoba joaloka ha eka lekhoba ke phoofolo kapa mochine. Litakatso le

litabatabelo tsa lekhoba li tlas'a thato ea mong'a lona. Monna le mosali ba kanna ba aroloa ke mong'a bona, 'me bana ba ka nkua ho batsoali ba bona.

Testamenteng ea Khale, Molimo o ile a fokotsa bokhoba le ho sireletsa litokelo tse itseng tsa makhoba (Eksoda 21:1-11, 26-27). Ho ameha ka litokelo tsa lekhoba ho ne ho sa tloaeleha mehleng eo. Testamenteng e Ncha, Molimo o itse ke morena oa batho bohle, ha a rate mang kapa mang ka lebaka la boemo, le hore mong'a makhoba o lokela ho ba mosa le ho loka (Baefese 6:9). Molao-motheo oa hore lekhoba le lokela ho tšoaroa ka tlhokomelo e tšoanelang motho e mong le e mong, qetellong o ile oa etsa hore bokhoba bo feliso e lichabeng tse susumetsoang haholo ke Bibeletse.

Bokhoba bo ntse bo le teng libakeng tse ngata ka mefuta e sa tšoaneng. Mohlala, libakeng tse ling, bana ba rekisoa ke batsoali bakeng sa mosebetsi kapa ho kopanela liphate. Ka linako tse ling ho nehelanoa ka bana litempeleng tsa bohetene e le tefo ea ho lopolloa bokulong kapa lithohakong. Ka linako tse ling basali ba bolokeloa botekatse khahlanong le thato ea bona. Ka linako tse ling batho ba isoa naheng e 'ngoe ka sekhukhu ka morero oa ho etsoa makhoba.

Khatello ea Moruo

Sebakeng se se nang tokoloho ea moruo, maemo a kanna a tšoana le bokhoba ka tsela e itseng. Batho ha ba na bolokolohi ba ho iketsetsa likhoebo. Ho na le monyetla o monyenyanane oa hore motho a fetole mosebetsi oa hae bakeng sa ho hong ho molemonyana. Batho ba bang ba sebeletsa meputso e sa fepeng malapa a bona. Ke ka seoelo ba rekang letho haese lijo tsa mantlha feela. Ha ba khone ho lefella tlhokomelo ea meriana. Ho sa tsotellehe hore na ba sebetsa ka thata hakae, ho hang ba ke ke ba khona ho lula ntlong ea boemonyana, hobane hohang chelete ha e kebe e lekane litlhoko tsa bona. Bahiri ba bona ha ba lefe chelete e ngata hobane ba lula ba fumana batho ba tla sebetsa ba fumana moputso o tlaase.

Khatello ea moruo e thata 'me hase feela phoso ea bahiri. Lichabeng tse ling ho na le basebetsi ba bangata ba fumanehang empa lifeme tse seng kae le likhoebo tse khōlō. Haeba 'muso o ena le bobolu, o kanna oa thibela likhoebo tse khōlō ho qala ka ho batla makhetho a phahameng le tjotjo. Haeba likhoebo tse ngata li ne li lumelloa, meputso ea basebetsi e ne e tla ba holimo hobane basebetsi ba ne ba tla khetha hore na ba sebetsa hokae 'me likhoebo li ne li tla tlameha ho ba hohela ka meputso le maemo a holimonyana. Ere kaha likhoebo tse fokolang li lumelloa, 'me basebetsi ba na le mekhoha e fokolang ea ho hiroa, bahiri ba ka lefa basebetsi ba bona meputso e tlaase. Basebetsi ba ke ke ba fumana chelete e lekaneng ho khahlametsa litlhoko tsa bona tsa lichelete.

Sepheo sa 'muso ke ho sebeletsa batho ka ho ba sireletsa tlhaselong le ka ho lebela tokoloho ea bona. Litokoloho tsa motheo tsa batho ke: tokelo ea ho bua maikutlo, ho sebelisa bolumeli, ho sebeletsa phaello, le ho ba le thepa. Motho ea sa lumelloeng ho etsa lintho tseo ha a tšoaroe joaloka motho ka ho felletseng.

Ka linako tse ling balumeli ba sebakeng se itseng ba amohela maemo e le a tloaelehileng, 'me ha ba leke ho thusa batho ba hateletsoeng ke moruo.

Julia o ne a lula motsaneng oo ho neng ho se na mosebetsi. O ile a siea bana ba hae ba bararo le nkhono oa bona 'me a leba toropong ho ea sebetsa e le mohlanka ntlong ea moruti, a amohela chelete e nyenyane feela khoeli le khoeli. O ne a bona bana ba hae ka seoelo. Batho ba bangata ba ke ke ba nka ho le molemo hore 'mè a arohane le bana ba hae tjena, empa le balumeli ba hira motho ea boemong ba Julia. Ba ipotsa hore na hobaneng ha ba lokela ho lefa ha holoanyane, ha motho a ikemiselitse ho sebeletsa chelete e nyenyane? Ke hobaneng ha ba lokela ho ameha ka ho arohana ha hae le bana ba hae haeba a etsa khetho ea ho ba siea a ilo sebetsa?

► Na balumeli ba na le boikarabello ba ho kenella boemong ba Julia? Joang?

Buka ea Amose e bua ka khatello ea moruo ka makhetlo a 'maloa. Ho Amose 5:11-12 moprofeta o bua ka tjojo e etsang hore Baahlodi ba nke lehlakore la motho ea nang le chelete eleng ho etsang hore toka e se ke ea fumaneha sebakeng sa mafutsana. Ho Amose 8:4-6 moprofeta o nyatsa batho ba sebelisang litekanyo tsa bohata ho qhekella mafutsana. Ho Amose 4:1 o itse basali le bona ba molato haeba ba phela bophelo bo hlamatsehang boo banna ba bona ba bo fumaneng ka ho hatella mafutsana. Moprofeta o ile a re toka e tšolohe joaloka nōka (Amose 5:24), ho bolelang hore e lokela ho ba ngata 'me e fumanehe bakeng sa motho e mong le e mong.

Boleng ba Botho le Mosebetsi ea Bolaoli

Taba ea hore motho e mong le e mong ke oa bohlokoa ka ho sa feleng ha e bolele hore ha hoa lokela ho ba le sebopeho sa bolaoli har'a batho. Boleng bo lekanang ha bo bolele matla a lekanang. Mohlala, le hoja motho e mong le e mong oa Boraro-bo-bong e le Molimo ka ho feletseng le ka ho lekana, Mora o ipeha tlasa Ntate (Johanne 6:38). Molimo o laetse mosali hore a mamele monna oa hae; hoo ha ho bolele hore o ka tlaasana ho eena (Baefese 5:22). Molimo o boleletse bana hore ba mamele batsoali ba bona; hoo ha ho bolele hore ba ka tlaase ho batsoali ba bona, haese ka tsoelo-pele (Baefese 6:1).

Molimo o thehile 'muso (Baroma 13:1-5). O boetse o thehile bolaoli ka kerekeng (BaHebheru 13:17).

Baetapele bohle ba lokela ho hopola hore ke bahlanka (Mattheu 20:25-28). Ho sebeletsa ka ho etella pele ho bolela ho etella pele molemong oa ba mo latelang. Moeta-pele ha a etelle pele molemong oa hae empa o tela melemo ea hae ho sebeletsa ba mo latelang.

► U ka hlalosa joang taba ea hore ka kutloisiso e 'ngoe batho ba bang ba bohlokoa ho feta ba bang ha ka tsela e 'ngoe batho bohle ba le bohlokoa bo lekanang?

Likopo tsa Balumeli

Etsa bonnete ba hore batho bohle ba hlokomeloa ke lelapa la kereke.

- Na batho ba hōlileng ba hopoloa le ho thusoa kamoo ho hlokahalang?
- Na bana ba ananeloa le ho fuoa thuto le khothatso tse etselitsoeng boemo ba bona ba kholo?
- Na batho ba futsanehileng ba amoheloa le ho etsa hore ba phutholohe kerekeng ea heno?
- Na u qoba ho hlompha batho ba kerekeng ka lebaka la leruo la bona kapa maemo sechabeng?
- Na batho ba merabe eohle ba amohelohile kopanong le ho nka karolo bophelong le bosebeletsi ba kereke,
- Na ho na le morabe sebakeng sa heno o hlokang ho bolelloa evangeli?
- Na ho na le batho ba hateletsoeng sebakeng sa heno ba hlokang motho ea ka ba buellang?

Lelapa le tšabang Molimo le lokela ho bontša bohlokoa ba batho bohle. Monna le mosali ka bobeli ba lokela ho hlomphuoa. Litlhoko tsa bona li lokela ho eloa hloko. Bana ha ba lokela ho iphapanyetsoa kapa ho nkoa e le batho ba se nang molemo. Bana ba lokela ho khalemeloa ka tsela e nepahetseng. Ha u na tokelo ea ho ba mabifi ngoaneng oa hau kapa mosaling oa hau joaloka ha u se na tokelo ea ho tšoara mohaisane oa hau ka tsela e joalo.

Re lokela ho thusa mafutsana ka tsela e matlafatsang seriti sa bona. U se ke ua ipeha pontšeng hore u hlomphuoe ha u ntse u tlontlolla mafutsana. Haeba u fa motho ea futsanehileng tsela e nepahetseng ea ho fumana seo a se hlokang, seriti sa hae sea sirelettseha hobane a ka ikhethela, 'me a ka sebetsa e le phapanyetsano bakeng sa phaello. Thuso e molemo ka ho fetisisa e fa mafutsana monyetla oa ho fetola boemo ba bona.

Baprofeta ba Testamente ea Khale ba totobatsa hore Molimo o batla hore batho ba hae ba lokolle ba hateletsoeng (Isaia 58:6).

Testamente e Ncha e totobatsa taba ea hore Jesu o tlile hara mafutsana (2 Bakorinthe 8:9). O hlahetse sebakeng seo ho bolokoang liphoofole ho sona (Luka 2:7). Boholo ba metsoalle ea hae le balateli ba hae e ne e le batho ba sebetsang le mafutsana. Jesu o ile a bontša tlhokomelo ho batho bao e neng e se ba bohlokoa sechabeng sa habo: mafutsana, balepera, bahlolohali, balichaba le bana (Luka 7:22). A re o tlile ho tla tlisetsa mafutsana litaba tse molemo. A re evangeli e tla lokolla ba hateletsoeng (Luka 4:18-19).

Ho tloha matsatsing a pele a kereke, balumeli ba ntse ba le mafolofolo lichabeng tsa bona. Ba nkile bana ba lahliloeng malapeng a bona, ba lopotse makhoba, 'me ba thusa ba kulang. Ba amehile ka batho bao mekhatlo ea bona e neng e ba nka e se ba bohlokoa.

Jesu o itse re lokela ho rapella hore 'muso oa Molimo o tle le hore thato ea hae e etsoe lefatšeng joaloka ha e etsoa leholimong (Mattheu 6:10). Rea tseba hore khatello eohle e tla fela ha 'muso oa Molimo o tla ka ho feletseng lefatšeng. Khabareng, re lokela ho rapella hore Molimo a jele phaate molemong oa batho ba hateletsoeng hohle.

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

Bakeng sa lihlopha tse ngata, sehlooho sena se tla baka lipuisano tse ngata. Baithuti ba bang ba kanna ba eba le maikutlo a matla ka se ba hlahetseng kapa tseo ba li boneng.

- Boikutlo ba hau ka merabe e meng bo tla fetoha joang haeba u hopola bohlokoa boo motho e mong le e mong a nang le bona ho Molimo?
- Ke ntho efe eo u lakatsang eka u ka be u e entse ka tsela e fapaneng ka lebaka la seo u seng u se tseba joale ka bohlokoa ba motho? Khothalletsa baithuti ho arolelana boitlamo ba bona ho feta ho bontša khalefo ka seo ba bang ba se entseng.
- Boleng ba botho bo lokela ho ama tšebeletso ea kereke joang?

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Kea leboha ha u re entse ka setšoantšo sa hau. Nthuse ho hlompha batho bohle. Nthuse ho bakela leeme lefe kapa lefe le lehloeo leo ke nang le lona khahlanong le batho.

Ke rapela hore o tle o tlise toka bakeng sa batho lefatšeng ka bophara ba tšoarang hampe ka lebaka la morabe oa bona, botona kapa botšehali, lilemo, kapa litšobotsi tse ling.

Nthuse ho sireletsa batho ba hateletsoeng le ho sebetsa ho etsa hore sechaba sa heso se be le toka ho bohle. Thusa kereke ea rōna le molumeli e mong le e mong ho bontša lerato la hau lefatšeng ka litsela tse itseng.

Amen.

Likabelo tsa Thuto ea 11

(1) Ngola ka boikarabelo boo kereke e bo filoeng ke Molimo ba ho fetola tšoarano ea batho sechabeng sa eona.

- Kereke ea hau e lokela ho etsa eng?
- Balumeli ka bomong ba lokela ho etsa eng?
- U tla etsa eng?

(2) Ithute Deuteronomya 24:10-22. Ngola litaelo tse bontšang bohlokoa ba batho. Hlalosa morero oa taelo ka 'ngoe.

Thuto ea 12

Puso

Sepheo sa Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

- (1) Utloisisa boikarabelo le meeli eo Molimo a e behileng pusong.
- (2) Mamela litaello tsa mangolo le melao-motheo e amanang le puso.
- (3) Ikemisetse ho ba tšusumetso ea ho loka sechabeng.

William Wilberforce, Mosireletsi oa Botho

William Wilberforce (1759-1833) e ne e le setho sa Paramente ea Brithani ea ileng a fetoha molumeli 'me a qala ho hanyetsa bokhoba, ho sebelisoa ha bana ka thata le ho tšoaroa hampe ha mafutsana. O ile a sebetsa lilemo tse 20 ho fetisa molao o neng o tla felisa khoebo ea makhoba e neng e nka baholehuoa ba Afrika ho ea rekisoa Pusong ea Brithani. Hangata o ne a tsieleha ke hore ba bang ba ne ba bonahala ba sa tsotelle taba eo. Hang ha a entse hore litho tse ngata tsa paramente li lumele ho tšehetsa molao oo, empa bahanyetsi ba ile ba etsa hore litho tse ling li se be teng tulong ea paramente ka ho li fa litekete tsa ho ea theatre, ka lebaka leo; molao ha oa ka oa feta. Molao o ile oa felisa khoebo ea makhoba ka 1807, empa bokhoba ka bobona bo ne bo es'oe be molaong. Wilberforce o ile a tsoela pele ho etsa letšolo la ho felisa bokhoba ka hohle hohle. Bokhoba bo ile ba felisoa libakeng tse ngata tsa 'Muso oa Brithani ka 1833. Wilberforce o ile a hlokahala matsatsi a mararo feela ka mor'a ho fumana litaba tsa hore molao o tla feta.

Selelekela

Ho bile le mefuta e mengata likamanong tseo balumeli ba bileng le tsona le mebuso ea bona. Ka linako tse ling le libakeng tse ling nalaneng ho ne ho ena le kereke ea sechaba e neng e sebelisana le 'muso. Ka linako tse ling le libakeng tse ling, 'muso o ne o entse hore kereke e seke ea ba molaong 'me oa e hloriga. Ho na le linaha tse lumellang batho ho sebelisa bolumeli bofe kapa bofe ka bolokolohi, 'me mebuso ea tsona e bolela hore ha e ea sekamela ho mofuta ofe kapa ofe oa tumelo.

Kamano pakeng tsa balumeli le 'muso e baka lipotso tse ngata tse thata. Ka linako tse ling kereke e teng sebakeng se theha likamano le 'muso tse ke keng tsa fumaoa likarolong tse ling tsa lefa tše moo 'muso o fapaneng haholo.

Thuto ena e ke ke ea araba potso e 'ngoe le e 'ngoe kapa ho hlalosa seo molateli oa Krete a lokelang ho se etsa boemong bo bong le bo bong, empa re tla sheba melao-motheo e meng ea Bibe le mabapi le kamano ea molumeli le 'muso.

► Moithuti o lokela ho bala Baroma 13:1-7 molemong oa sehlopha. Ke lipolelo life tse mabapi le 'muso tseo u li bonang temaneng ee?

Bibele e re bolella hore Molimo o thehile mebuso ea batho. Molimo o batla hore 'muso o be teng, 'me motho ea hanang ho mamela mebuso ea batho o fetohela Molimo (Baroma 13:1-2).

► Morero oa 'muso ke ofe, ho latela litemana tsee?

Morero o mong oa 'muso ke ho khalemela boitšoaro bo bobbe ka ho tiisa hore ho bolokoa melao (Baroma 13:3). 'Musi o sebeletsa Molimo 'me o phethahatsa merero ea Molimo ha a khalemela batlōli ba molao (Baroma 13:4)

► Moithuti o lokela ho bala 1 Timothea 2:1-2 bakeng sa sehlopha.

Re lokela ho rapella batho ba pusong e le hore re phele bophelo bo khutsitseng le bo nang le khotso. Seo se re bolella hore ha 'muso o sebetsa ka mokhoa oo o lokelang ho sebetsa ka oona, o sireletsa khotso ea sechaba.

Tšuhlumetso ea Bokreste

► Bala Mattheu 5:13-16. Jesu o ne a bolela eng ha a re re be joaloka letsoai le leseli?

Batho ba bang ba lumela hore balateli ba Krete ha ba ea lokela ho khetha kapa ho ba le maemo pusong, hobane mebuso ea lefatše ha e buse ka melao-motheo ea Bokreste. Bakreste ba bang ba lumela hore kereke e lokela ho ba sechabana se ikemetseng se sa ikamahanyeng le sechaba hobane sechaba se bolile haholo.

Moprofeta Jeremia o ile a ngolla Bajuda ba neng ba nkiloe naheng ea habo bona ho ea phela sechabeng sa bahetene. Ba ne ba se moo ka boithatelo. Haeba balumeli bafe kapa bafe ba Molimo ba kile ba ba le lebaka la ho qoba ho nka karolo sechabeng, ka sebele Bajuda bana ba ne ba etsa joalo. Ba ne ba le moo khahlanong le thato ea bona, bolumeli ba sechaba e ne e le ba bohetene, 'muso o hatella 'me o sentse sechaba sa bona, 'me Bajuda ba ne ba emetse letsatsi leo ba ka tsamaeang ka lona.

Empa mamela molaetsa oo Molimo a ileng a o fa moprofeta bakeng sa batho bana, (bala Jeremia 29:7).

Shalom, lentsoe la Seheberu le sebelisitsoeng temaneng ena ha le bolele feela khotso ka boeona, empa tlhohonolofatso e tsamaeang le khotso. E bua ka tlhohonolofatso ea Molimo. Barapeli bana ba Molimo ba ne ba tla fumana tlhohonolofatso ea Molimo ha ba ntse ba leka ho tlisa tlhohonolofatso eo sechabeng sa baetsalibe se neng se sa tsebe letho ka eena 'me se hlorisitse batho ba hae!

Batho ba sebeletsang Molimo ba lokela ho susumetsa sechaba sa habo bona hore se hlomphe thato ea Molimo e le hore sechaba sa bona se tle se hlohonolofatsoe. Ha ba ea

lokela ho arolelana evangeli feela, empa hape ba sebelise melao-motheo ea Molimo maemong ohle le qetong e ngoe le e ngoe.

'Muso le sechaba li lokela ho bōptjoa ke Lentsoe la Molimo. Ho tsoa 'neteng e senotsoeng ea Molimo ho lokela ho hlaha melao ea boitšoaro (melao bakeng sa Diketso tse nepahetseng), ho tloha melaong ea boitšoaro ho lokela ho tla lipolotiking ('muso bakeng sa toka le tokoloho), ebe moruo (ho laola lisebelisoa). Ka hona, tatellano e nepahetseng ke 'nete, joale ebe melao ea boitšoaro, ebe lipolotiki, ebe moruo.

1. Lengolo
2. Melao ea boitšoaro
3. Lipolotiki
4. Moruo

Tloaelo ea tlhaho ea sechabana sa batho ke ho fetola tatellano eo. Batho ba etellets'a moruo oa bona pele, ebe ba tšehetsa baetapele le melao e tla ba fa seo ba se batlang le haeba ba tlameha ho lahlehela toka le tokoloho, ebe ba theha melao ea boitšoaro ea bona e lumellanang le seo ba se etsang, ebe ba qapa bolumeli ho lumellana le boitšoaro ba bona. Kahoo tatellano e tloaelehileng ke moruo, ebe lipolotiki, ebe melao ea boitšoaro, joale ebe bolumeli.

1. Moruo
2. Lipolotiki
3. Melao ea boitšoaro
4. Bolumeli

Bolumeli ba mofuta oo bo susumelitsoe haholo ke melao-motheo e fosahetseng hoo bo hlokanang 'nete e ngata.

Kereke e lokela ho emela 'nete ea Bibe, eseng feela ka ho hana libe tsa sechaba, empa ka ho hlalosa le ho bontša hore na sechaba se lokela ho ba joang. Haeba balumeli ba sa khone ho hlalosa le ho bontša seo sechaba se lokelang ho se etsa, re lokela ho lebella hore batho ba sa tsebeng 'nete ea Bibe ba tla hlōleha ho e sebelisa.

Balumeli ha ba ea lokela ho nyatsa sechaba sa bona feela. Balumeli ba lokela ho ba karolo ea sechaba sa bona. Balumeli ba lokela ho ikakhela ka setotsoana metseng ea bona le ho ba babuelli ba toka. Balumeli ba lokela ho lula ba ena le boitšoaro litšebelisanong tsohle tsa bona 'me kahoo ba susumetse ba bang bakeng sa ho loka. Ba lokela ho nka karolo pusong le mekhatlong e susumetsang sechaba hafeela ba ka etsa joalo ntle le ho tlōla melao-motheo ea Bokreste. Haeba ho lumelleha, ba lokela ho khetha le ho tšehetsa bonkhetheng bakeng sa maemo a haufi le ho ba le botho ba Bokreste.

► Ke mohlala ofe oa khatello ea sechaba ho kereke ho etseng liqeto molemong oa boiketlo ba moruo ho ena le ho etsa liqeto tse itšetlehileng 'neteng ea mangolo?

Balumeli le Melao ea Puso ea Batho

Balumeli nalaneng eohle ba 'nile ba thatafalloa ho tseba mokhoa oa ho latela melao-motheo ea Bokreste ha 'muso oa bona o latela melao-motheo e fapaneng. Ka linako tse ling khohlano e ba mpe haholo, 'me balumeli ba utloa bohloko ka lebaka la tumelo ea bona hobane ba sitoa ho etsa lintho tseo 'muso o li hlokanang.

Bibele e re bolella hore re lefe makhetho a hlokoang ke 'muso (Baroma 13:7, Mattheu 22:21).

Bibele e re bolella hore re mamele melao ea sechaba sa habo rōna (Tite 3:1). Leha ho le joalo, Bibele e boetse e re bolella hore re lokela ho mamela Molimo kamehla ha litaelo tsa Molimo li hanana le melao ea batho (Diketso 5:29).

'Muso o kanna oa batla hore batho ba loane e le masole ka lebaka le sa lokang. 'Muso o ka batla lefu la masea ho fokotsa palo ea batho ba bangata. 'Muso o kanna oa batla hore bahai ba sebelisane le bokhoba ba morabe.

Ka linako tse ling litaba li mabapi le borapeli. Balateli ba Krete ba kanna ba hlorisoa ha ba sa rapele melimo ea lelapa kapa moloko oa bona. Balumeli ba kanna ba hlorisoa ha bolumeli bo fapaneng bo ratoa ke 'muso oa bona.

Lichaba tse ling li na le melao e khahlanong le bo-evangeli le thuto ea Bibele. Balumeli ba ea hlorisoa ha ba bolela evangeli. Lichaba tse ling li hlokoatsa batsoali ba rutang bana ba bona ka Molimo.

Re na le mehlala ea Bibele ea batho ba tumelo ba sa kang ba mamela litaelo tse sa lokang tsa babusi. Daniele o ile a tsoela pele ho rapela le ha thapelo e ne e se molaong (Daniele 6:10). Metsoalle e meraro ea Daniele e ile ea hana ho khumamela setšoantšo sa morena (Daniele 3:16-18). Babelhisi ba Ba-Israele ha ba ka ba mamela Faro ha a ba laela hore ba bolae masea a Ba-Israele (Eksoda 1:17).

Nalaneng eohle, balumeli ba 'nile ba bolela evangeli le hoja ho ne ho se molaong. Balumeli ba ile ba nka LiBibele ho tšela meeli ea linaha ntle ho molao. Balumeli ba ile ba bokana ho rapela ka lekunutu. Balumeli—ntle le khopiso—ba ile ba thibela litleliniki tse ntšang limpa. Balumeli ba ile ba thusetsa makhoba ho phonyoha.

Balumeli ba bangata ba ka khetha ho phela bophelo ba bona ka khotso le hore ba se ke ba tobana le liqeto tse joalo. Leha ho le joalo, haeba balumeli ba tobane le bothata ba boitšoaro ba lokela ho etsa se nepahetseng le haeba ho hloka boitelo. Haeba ba na le monyetla oa ho thibela ho hloka toka kapa ho bolela evangeli, ba etsa qeto e matlahali ha ba etsa qeto ea ho nka khato kapa che.

► Na o ka hlalosa bothata ba molao bo ka hlahelang molumeli naheng ea heno?

Tjotjo

Moruti e mong o ne a tsamaea naheng e 'ngoe. O ne a ena le litokomane tse nepahetseng, empa ka makhetlo a 'maloa mapolesa a ile a mo emisa 'me a mo kōpa chelete e nyenyane. Haeba a sa ba fe chelete ba ne ba liehisa leeto la hae 'me ba mo fa mathata.

► Moruti o lokela ho etsa joang boemong boo?

Tjotjo ke chelete e lefuoang motho ea nang le matla a ho laela hore e mo susumelletse hore a lumelle ntho e itseng. Ke phoso ho fa motho tjotjo hore a etse ntho eo a sa lokelang ho e etsa (Deuteronomoma 16:19). Mohlala, haeba moaho kapa koloi e sa fihlele litlhoko tse nepahetseng, ke phoso ho fa mohlalobi tjotjo hore a tekene ntho eo e seng 'nete. Ke phoso ho fa moahloli kapa lepolesa tjotjo ho ahlola ka ho hloka toka.

Ka linako tse ling motho ea boholong o batla tjotjo e le hore a etse seo a lokelang ho se etsa. Boemong bo joalo, motho ea lefang ha a mo lefe ho etsa phoso. Ho fosahetse hore ofisiri e e batle (Luka 3:14), empa motho ea lefang a kanna a se ke aba le boikhethelo. Mehlala e ka ba ho fumana tumello bakeng sa ntho e lokelang ho lumelloa kapa ho fumana tokoloho ea motho ea se nang molato. Ka linako tse ling tjotjo e tšoana le bosholu. Bosholu bo fosahetse, empa ha re behe motho ea tlatlapuoang.

Ho shebisisa mangolo ka hloko ho bontša hore Molimo o nyatsa ba amohelang tjotjo empa o hauhela ba qobelloang ho e lefa (Eksoda 18:21, Eksoda 23:8; Deuteronomoma 10:17, 16:19; Deuteronomoma 27:25). Balumeli ha ba ea lokela ho lefa tjotjo bakeng sa boiketlo, empa ha ba na molato ha ba qobelloa ke liofisiri tse bolileng.

► Mohlala oa tjotjo e fosahetseng ke ofe?

Tšebeletso ea Sesole

Balateli ba bangata ba Krete ba lumela hore ho fosahetse ho sebeletsa e le lesole la naha ea habo bona. Ba tšetleha tumelo ea bona holim'a lipolelo tse itseng tsa mangolo. Jesu o itse re fetole lerama le leng ha motho a re otlala (Mattheu 5:39). Jesu o itse bahlanka ba hae ha ba loane, hobane 'muso oa hae hase oa lefatše lena (Johanne 18:36). Moapostola Pauluse o itse lihlobo tsa rōna hase tsa nama (2 Bakorinthe 10:4). Bakreste bana ba lumela hore khopiso ea mofuta ofe kapa ofe khahlanong le batho ba bang e fosahetse. Ba bangata ba bona ba lula linaheng tseo 'muso o sa lumelleng tokoloho 'me o hlorisitse balumeli.

Bakreste ba bang ba lumela hore re lokela ho ikemisetsa ho sireletsa naha ea rōna re le masole. Lengolo le re Molimo o thehile 'muso le hore 'muso o ka sebelisa libetsa ho khalema ba etsang liphoso (Baroma 13:4). Ho bonahala ho hlakile hore Molimo o bōpile monna hore a sireletse lelapa la hae, 'me ka hona ho bonahala ho tloaelehile hore banna ba hlophisoe ho sireletsa malapa a bona tlhaselong ka sebopeho sa lebotheo la sesole. Ha lesole le botsa Johanne Mokolobetsi hore na a bake joang, Johanne o ile a 'molella hore a se ke a amohela tjotjo kapa ho etsa likhopiso empa ha a ka a mo bolella hore a tlohe sesoleng (Luka 3:14). Ha Jesu a ne a re re fetole lerama le leng, o ne a sa bolele hore ha rea lokela ho itšireletsa

tlhaselong, empa o ne a re re se ke ra iphetetsa ka Diketso tse khopisang, joaloka ho jabela sefahlehong. O ile a re bahlanka ba hae ha ba loane ho theha 'muso lefatšeng sebakeng sa hae, hobane a ke ke a theha 'muso ka tsela eo. Haeba 'muso e le khopolo ea Molimo, 'me haeba 'muso o lokela ho sireletsa batho ba oona, joale ho nepahetse hore balumeli ba sebeletse 'muso oa bona ho o thusa ho phethahatsa boikarabelo ba oona.

Nakong ea makholo a lilemo a nalanea ea kereke, balumeli ba bangata lichabeng tse ngata ba sebeletse sesoleng, esita le ntoeng, hobane ba ne ba lumela hore ba tlameha ho etsa karolo ea bona ea ho sireletsa sechaba sa habo bona tlhaselong e mpe.

Bakreste lefatšeng lohle ha ba lumellane tabeng ea tšebeletso ea sesole. Ho bohlokoa hore motho ka thapelo a nahanisise lengolo le ho beha mabaka, joale ka botšepahi a latele kholiseho ea hae.

► Likereke naheng ea heno li araba potso ea tšebeletso ea sesole joang?

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

Balumeli ba bangata ba na le maikutlo a matla litabeng tsena. Ho bohlokoa ho utloisisa hore balateli ba Krete linakong le libakeng tse sa tšoaneng ha ba ea lumellana kaofela ka lipotso tsena. Re lokela ho qoba ho ahlola sepheo sa ba bang ka lebaka la maikutlo a bona.

► Re lokela ho lekola likamano tse tloaelehileng lipakeng tsa likereke le puso naheng ea rōna joang? Na hona le ntho e ka fetohang?

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Kea leboha ka ho rala 'muso ho fana ka tšireletso le tokoloho. Nthuse hore ke tšepahale ho uena ho sa tsotellehe ho se phethahale ha mebuso ea batho.

Nthuse ho phethahatsa boikarabelo ba ka ba ho sireletsa ba bang le ho susumetsa sechaba sa heso.

Re lebeletse ho tla ha 'muso oa hau ka botlalo.

Amen.

Likabelo tsa Thuto ea 12

(1) Bible e na le litlaleho tse ngata tsa ha Molimo a sebelisa bahlanka ba 'muso ho phethahatsa merero ea hae bophelong ba batho ba hae. Bala Diproverbia 21:1. Khetha e 'ngoe ea litlaleho tsena tseo u tla ithuta tsona:

- Genese 41:14-49, Genese 42:1-3, Genese 45:4-7
- Esthere 4, 7-8
- Nehemia 1-2

Ngola ka seo u se hlokometseng:

- Ho ne ho hlokahala hore ho etsahale eng bophelong ba batho ba Molimo?
- Molimo o ile a sebelisa 'musi ea sa tšabeng Molimo joang ho phethahatsa morero oa hae?
- Molimo o ile a sebelisa motho ea tšabang Molimo joang ho phethahatsa morero oa hae?

(2) Khetha e 'ngoe ea lihlooho tsena:

- Tšusumetso ea Bokreste
- Bakreste le melao ea batho
- Tjotjo
- Tšebeletso ea sesole

Sheba mangolo a fumanoang thutong ena a amanang le sehlooho sa hau. Ngola leqephe le hlalosang seo u nahanang hore ke katamelo ea mangolo tabeng ena.

Thuto ea 13

'Mele oa Mokreste

Sepheo sa Thuto

Qetellong ea thuto ena, moithuti o lokela ho:

- (1) Utloisisa kamoo litaba tsa nama li amang bophelo bo botle ba moea kateng.
- (2) A nehele 'mele oa hae ho Molimo 'me a ithute mekhoha e mecha e tlotlisang Jehova.

Martin Luther, Mohlanka oa Molimo

Martin Luther e ile ea eba moitlami hobane a ne a nahana hore ke tsela e ntle ka ho fetisisa ea ho ikemisetsa ho sebeletsa Molimo. Mekhoa ea bophelo ba moitlami e ne e akarelletsa lithibelo tsa lijo, ho itima lijo, liaparo tse tloaelehileng, thepa e fokolang, le bosooa. Cheseho ea Martin ea ho nehelana ka 'mele oa hae ho Molimo e ile ea etsa hore le eena a hloko fatse 'mele oa hae ka ho shapuo. Hoba Martin a utloisise evangeli ea pholoho ka mohau ka tumelo, o ile a hlokomela hore a ke ke a fumana mohau ka ho hloko fatse 'mele oa hae. O ile a lahla boitlamo ba hae ba boitlami ka hore ha bo lumellane le Mangolo. O ile a nyala Katherina, eo e kileng ea eba moitlami, 'me a ba le bana ba tšeletseng.

Selelekela: Pherekano Korinthe

Batho ba bang ba Korinthe ba ne ba sa lumele hore balateli ba Krete ba tla tsosoa bafung. Ba ne ba nahana hore 'mele oa lahloa hoshoeng le hore ke moea oa molumeli feela o eang leholimong.

Ba bang ba re, "Kaha 'mele o tla shoa 'me o lahloe, ha ho tsotellehe hore na re etsa eng ka oona hona joale. Tšebeliso ea boetsalibe ea 'mele ha e na taba, hobane 'mele ha o na boleng ba ho qetela.

Ba bang ba neng ba latola tsoho ba ne ba re: "'Mele o tla lahloa hobane litakatso tsa oona li le mpe. Leholimong re ke ke ra ba le litakatso tsa nama. Kaha litakatso tsa nama li mpe, ha rea lokela ho li latela hona joale. Ha rea lokela ho ja lijo tse monate, ho apara liaparo tse majabajaba, kapa esita le ho kopanela liphate lenyalong. Re lokela ho hatella 'mele ka hohle kamoo re ka khonang ho fihlela re o siea."

Maikutlo ao ka bobeli a ne a fosahetse. Ka bobeli a ne a thehiloe phosong. Ho 1 Bakorinthe 15, Pauluse o ile a hlalosa hore na ke hobaneng ha thuto ea tsoho e le ea bohlokoa.

Leha ho nepahetse hore re bue haholo ka bophelo ba moea ho feta litaba tsa 'mele, 'mele ea rōna e ama litaba tsa moea. Molimo o re bōpile e se feela re le meea, empa re le meea e nang le 'mele ea nama. Ha re liphoofolo feela, empa ha re meea feela tse phelang ka nakoana 'meleng.

Boinehelo ho Molimo

► Moithuti o lokela ho bala 1 Bakorinthe 6:19-20 bakeng sa sehlopha.

Litemana tsena li re bolella hore 'mele ea rōna ke ea Molimo hobane o re lopolotse. 'Mele ea rōna ke litempele tsa Moea o Halalelang 'me ha ea lokela ho sebelisetsoa sebe.

Bibele e re bolella hore 'mele oa nama o lokela ho ikokobelletsa Molimo kahohle hole.

► Moithuti o lokela ho bala Baroma 12:1 bakeng sa sehlopha.

Temana ena e re bolella hore 'mele ea rōna e lokela ho halalela le hore ke ea Molimo. Borapeli boo Molimo a bo batlang ho rōna ke ho mo mamela ka hohle hohle.

Re ke ke ra sebeletsa Molimo re sa khaotse haeba re laoloa ke litakatso tsa 'mele ea rōna. Tloaelo efe kapa efe ea sebe e tšoana le bokhoba.

Nahana ka phoofolo e nang le benghali ba babeli. Monghali e mong o fana ka litaelo, empa phoofolo e sitoa ho mamela hobane monghali e mong o kentse phoofolo ketane. Monghali ea nang le ketane o hulela phoofolo hohle moo a ratang. Phoofolo e kanna ea rata monghali e mong ho feta, empa e sitoa ho mo mamela. Sena ke seo bokhoba bo leng sona. Motho a kanna a batla ho sebeletsa Molimo, empa bokhoba boo ke ketane eo a ke keng a iphapanyetsa eona.

Bokhoba le mefuta e mengata ea sebe e senya 'mele le kelello ea motho. Kaha 'mele ea rōna ke ea Molimo 'me e inehetse ho mo sebeletsa, ho fosahetse ho e senya. Temana eo re e balileng ho Baroma e re re fane ka 'mele ea rōna e le sehlabelo ho Molimo, empa re ke ke ra etsa joalo haeba re sa khone ho itšoara.

► Moithuti o lokela ho bala 1 Bakorinthe 9:24-27 bakeng sa sehlopha.

'Mele oa hau ke mohlanka oa hau, empa u lokela ho o laola. O molemo haholo joaloka mohlanka. Haeba o tsoa taolong, o fetoha mong'a hau, 'me' mele ke monghali ea tšabehang. Pauluse o ile a re o ile a hana ho lumella takatso efe kapa efe hore e mo laole (1 Bakorinthe 6:12).

► Moithuti o lokela ho bala Baroma 6:13 bakeng sa sehlopha.

'Mele o tšoana le sete (set) ea lisebelisoa tseo e leng tsa hau. Lisebelisoa li tlasa taolo ea hau. Ha u sa hlola u li sebelisetse sebe empa u li sebelisetse Molimo.

Litakatso tsa Tlhaho

Batho ba bang ba nahana hore re ke ke ra qoba sebe ka lebaka la litakatso tsa rōna tsa tlhaho. Ke 'nete hore re tsoetsoe re ena le botho ba boetsalibe bo re isang sebeng. Semelo seo ha se kenyetsetse feela litakatso tsa nama empa hape le litakatso tsa kelello le takatso e sekametseng sebeng. Motho ea sa tsoaloang hape ka Moea oa Molimo a ke ke a qoba ho

etsa libe, leha a ka atleha ho hanela libe tse ling. Motho ea sa lumelang ea eso fumane mohau oa Molimo a kanna a se ke a lumela hore a ka phela ka tlhōlo.

Litakatso tsa tlhaho hase bothata. Molimo o bopelletse motho le litakatso tsa botho. Adama o ne a ena le litakatso tsa tlhaho empa e ne e se moetsalibe ho fihlela a etsa qeto ea ho se mamele Molimo. Litakatso tsena ke karolo ea seo Molimo a rerileng hore batho ba be sona. Ha ba na sebe ka bobona, empa ba etsa hore moleko o khonehe.

► Mehlala e meng ea litakatso tsa tlhaho ke efe?

Tafolana e latelang ha ea phethahala, empa e fana ka mehlala e meng ea litakatso tsa tlhaho, lipolelo tse ling tse tloaelehileng le tse nepahetseng tsa litakatso tseo, le litsela tse ling tseo li etsang hore moleko o khonehe.

Ela hloko hore litakatso tsa tlhaho hase hakaalo litakatso tsa 'mele. Ke tsa tlhaho hobane li tsoa tlhahong ea motho, empa hase litakatso tsohle tsa nama.

Lihlopha Tsa Litakatso Tsa Tlhaho	Mehlala ea Lipolelo Tse Nepahetseng tsa tlhaho	Libe tse kannang tsa etsahala
Ho itlhokomela	Ho nka mehato ea tšireletso	Bokoala
Tumello ea motho	Ho apara ka hloko, ho bontša hlomphe	Boikhohomoso, mohono
Khotsofalo ea 'mele	Ho ja, ho robala, le ho kopanela liphate lenyalong	Ho ikhotsofatsa ka boetsalibe.
Menyaka ea sechaba	Ho kopana le ba bang	Litšebo, bohlasoa
Boiketlo ba 'mele	Ho rata boiketlo	Botsoa, lerato la lintho tse bonahalang
Tšireletso ea lichelete	Ho ba le matla, ho etsa matsete	Meharo, ho se tšepahale

► Na ho na le takatso ea tlhaho eo u ka e mamelang ka linako tsohle?

Ha ho takatso ea tlhaho e ka lumelloang ho busa ntle ho pelaelo. Ha ho na takatso ea tlhaho eo ka linako tsohle u ka e latelang ka mokhoa o sireletsehileng hobane takatso ha e felle

feela linthong tse u loketseng. Mohlala, takatso ea tlala ha e khetholle pakeng tsa lijo tsa motho, lijo tsa motho e mong kapa lijo tseo motho a ke keng a khona ho li fumana.

Ho na le linako tseo ka tsona le lipolelo tse lokileng tsa takatso li tlamehang ho hatelloa. Hobane fela motho a lapile ha ho bolele hore a ka nka lijo tsa motho e mong. Ke tlhaho ho lakatsa ho phomola, empa ka linako tse ling motho o tla tlameha ho sebetsa le ha a khathetse. Ke tlhaho hore re batle ho qoba kotsi, empa motho o lokela ho hanela tšusumetso ea ho baleha kotsi ha a ena le boikarabello sebakeng sa tšireletso ea motho e mong.

Litakatso tsa tlhaho li ka sotheha le ho khelosa hoo li ka bang teng ka mefuta eo e seng ea tlhaho le e seng nang botho. Ke ka lebaka leo batho ba bang ba etsang Diketso tse sothehileng kapa tse sehlōhō haholo. Litakatso tsa tlhaho li sotheha kapa li khelosa ke thuto e fosahetseng, ho hōla ha mekhoha e mebe ea ho nahana, ho ba tikolohong ea boetsalibe, kapa Diketso tsa motho tsa boetsalibe.

Molumeli e mong le e mong o lokela ho lebella ho ba le liteko ka lebaka la litakatso tsa tlhaho. Mohau hangata ha o tlose litakatso tsa tlhaho, empa o fa motho matla a ho laola Diketso tsa hae le ho lebisa litakatso tsa hae linthong tse amohelehang.

Litakatso tsa tlhaho li etsa hore litloaelo tsa moea li hlokehe bakeng sa ho boloka tlhōlo ea moea. Mohau ha o lokolle motho lithokong tsa ho mamela litaelo tsa mangolo, ho ea khumamelong, ho boloka 'mele o le tlas'a taolo, le ho rapela le ho ithuta Bibe. Molumeli ea ikemiselitseng ho boloka tlhōlo ea moea le eena a ka beha lithibelo tsa botho ho sireletsa likarolo tsa hae tsa bofokoli.

Moleko o tla bonahala o hohela, empa haeba pelo e theiloe hore e lakatse thato ea Molimo, motho a ka hanela teko e tsoang pelong e le kannete (1 Johanne 5:3). A ke ke a nahana hore o tela se ka mo thabisang e le kannete. Ka tumelo oa tseba hore Molimo ha a thibele ntho efe kapa efe e se nang kotsi, esitana leha a sa bone kotsi ea ntho e hanetsoeng (Deuteronomo 6:24). Ka tumelo oa tseba hore ha ho letho le khahlanong le thato ea Molimo le ka mo khotsofatsang, hobane khotsofalo ea hae e ho Molimo (Dipesaleme 16: 2, Dipesaleme 84: 11)

Lijo le Boikoetliso

► Bibe e re'ng ka lijo?

Bibe ha e hanele ka ho otloloha lijo life kapa life. Lithibelo tsa lijo tsa Testamente ea Khale li ne li sa hlokehe ho balumeli ba Testamente e Ncha (1 Timothea 4:4, Mareka 7:19). Ho ne ho ena le taba ea lijo tse nyeheloang ho melimo ea litšoantšo, empa hoo e ne e se hobane lijo ka botsona li ne li fosahetse, empa ke hobane batho ba bang ba ne ba eja lijo tseo e le karolo ea borapeli ba molimo oa litšoantšo (1 Bakorinthe 8).

Lijo li bohlokoa molemong oa bophelo bo botle ba 'mele le matla. Kaha re bahlanka ba Molimo, re lokela ho batla ho phela hantle 'meleng. Re lokela ho leka hore re se ke ra senya

'mele ea rōna kapa ra khutsufatsa bophelo ba rōna ka ho ja lijo tse sa nepahalang. Batho ba bangata ha ba na khetho e ngata ea lijo, hobane ba tlameha ho ja se teng le seo ba ka se khonang, empa ba lokela ho etsa khetho e nepahetseng kamoo ba ka khonang. Hape ba lokela ho ruta bana ba bona ho khetha lijo tse nepahetseng.

Batho ba nang le chelete ea ho reka lijo ka linako tse ling ba ja lijo tse ngata haholo bakeng sa tatso eo ba e ratang ho ena le ho khetha lijo tse tla ba fa phepo e matlafatsang. Batho ba boetse ba khahloa ke ho sebelisa chelete e ngata haholo lijong tse se nang matla. Batho ba bang ba utloa ba sa khone ho reka buka sebakeng sa koetliso ea bosebeletsi, empa ba qeta chelete e kaalo beke le beke sebakeng sa lipompong le senomapholi (coke).

Boikoetliso ba 'mele boa hlokahala hore motho a lule a le boemong bo botle ba 'mele. Motho ha a ea lokela ho lumella ho se ikoetlise ho etsa hore a feloe ke matla kapa a be le boima bo bohlohali ba 'mele bo mo sitisang ho sebeletsa Molimo ka hohle kamoo a ka khonang. Haeba mosebetsi oa motho o hloka ho sebelisa 'mele, a kanna a se hloke boikoetliso bo bongata ba 'mele; ho seng joalo, o lokela ho koetlisa 'mele oa hae hore o be boemong bo botle.

Molumeli o lokela ho nahana ka lijo le boikoetliso hobane ke oa Molimo. Leha ho le joalo, litaelo tse tobaneng le lijo le boikoetliso ha li eo ka Bibeleng. Batho ba lokela ho fumana litsela tsa ho sebelisa molao-motheo oa boinehelo ho Molimo maemong a bona. Re lokela ho qoba ho ahlola le ho nyatsa ba bang. Lintlha tsena ha lia lokela ho etsoa melao ea bophelo ba moea ntle le haeba sehlopha se khethiloeng sa batho se itlama ho latela litloaelo tse itseng.

► Moithuti o lokela ho bala Baroma 14:4 bakeng sa sehlopha.

E mong le e mong oa rōna o tlameha ho sebelisa melao-motheo ea mangolo ka litsela tse itseng, empa ha rea lokela ho ahlola batho ba e sebelisang ka tsela e fapaneng, ha tšebeliso e otlohileng e se teng ka har'a mangolo.

Pholiso ea 'Mele ea Mohlolo

► Moithuti o lokela ho bala Baroma 8:18-23 bakeng sa sehlopha.

Bokulo ke sephetho sa thohako e ileng ea tlela pōpo eohle ha batho ba pele ba etsa sebe. Morero oa Molimo oa pholoho qetellong o tla tsosolosa pōpo le ho felisa mahlomola 'ohle. Leha ho le joalo, litemana tsena li re bolella hore tsoseletso ena ha e etsahale hang-hang kaofela. Leha re se re pholositsoe, 'mele ea rōna e tla tsoela pele ho sotleha le ho kula ho fihlela morero oa Molimo oa pholoho o phethiloe.

Molimo o se a ntse a etsa mehlolo lefatšeng. Mehlobo e mengata ea pholiso e tlalehiloe ka Bibeleng. Molimo o tšepisa ho folisa ele karabelo ea lithapelo tsa tumelo tsa kereke (Jakobo 5:14-15). Ha ho hlokahale hore motho ea kulang a be le tumelo bakeng sa pholo ea hae;

kereke e ka ba le tumelo bakeng sa hae. Ka hona, motho ea kulang ha a ea lokela ho qosoa ka ho hloka tumelo.²²

Re ke ke ra lebella hore motho ea nang le tumelo a ke ke a kula. Molimo o ile a lumella Jobo hore a utloe bohloko 'meleng ka nako e itseng le hoja Jobo a ne a tšepahetse ho Molimo (Jobo 2:8).

Pauluse o ile a re Molimo o lumeletse ntho e itseng hore a lule a ikokobelitse a bile a itšetlehile ka Molimo, (bala 2 Bakorinthe 12:7-9). Pauluse o ile a rapella topollo ka makhetlo a mararo, empa qetellong a hlokomela hore Molimo o ne a batla ho mo fa matla a mamello ho ena le ho mo folisa (2 Bakorinthe 12:7-9). Ho bonahala eka sena e ne e le bothata ba 'mele, le hoja re sa tsebe bonnete ba seo.

Pauluse o ile a hlokofofatsa 'meleng ha a ntse a bolela evangeli ho Bagalata (Bagalata 4:13-15). Ho hlakile hore o ne a ena le bothata ka mahlo a hae, hobane o ile a bolela hore Bagalata ba ne ba mo rata hoo ba neng ba ka ikemisetsa ho mo fa mahlo a bona. Ha re tsebe hore na Pauluse o ile a folisoa bothateng bona hamorao, empa ho hlakile hore ha a ka a fola hang-hang. Ho hlakile hore Pauluse ha a ka a ruta hore molumeli e mong le e mong o lokela ho lula a sa kule, 'me Bagalata ba ne ba sa nahane hore ho kula ha hae ho hanana le evangeli eo a neng a e bolela.

► Moithuti o lokela ho bala BaFilipi 2:25-30 bakeng sa sehlopha.

Epaphroditus o ne a kula a le kotsing ea ho shoa. O ile a kula hobane o ne a sebetsa haholo ho thusa Pauluse. Pauluse o ile a re Epaphroditus o ne a lokeloa ke hlompheo hobane o ile a beha bophelo ba hae kotsing ka lebaka la mosebetsi oa Krete.

Mohlala oa Jobo, Pauluse le Epaphroditus o re bontša hore ha rea lokela ho qosa batho ka ho hloka tumelo ha ba kula. Ha rea lokela ho nahana hore ba khalemeloa ka lebaka la sebe. Ke Molimo feela ea tsebang haeba ho na le sesosa sa moea bakeng sa mahlomola a motho. Ba bang ba Bakreste ba baholo ka ho fetisisa nalaneng, batho ba tumelo e matla, ba ile ba kula ka nako e telele.

Bibele ha e thibele tsebeliso ea lingaka le meriana. Le hoja re rapella bophelo bo botle le pholiso, ha ho phoso ho sebelisa thuso e teng.

Ke phoso ho batla pholiso ho batho ba ipolelang hore ba na le matla a boselamose kapa ba sebeletsang meea e sa tsoeng ho Molimo. Ha re sebeletse Satane, 'me ha rea lokela ho batla melemo ho eena. Re tšepahala ho Molimo, 'me re lokela ho khotsofalla litlhohonolofatso tsa hae. Haeba a khetha ho se folise, re lokela ho rapella mohau le matla a ho tšepahala.

---

²² Jesu o ile a folisa motho ea shoeleng litho ka lebaka la tumelo ea metsoalle ea hae (Mareka 2:5).

Lintho tse Kotsi

Batho ba bang ba sebelisa lintho tse thabisang 'mele ea bona empa li ba le litlamorao tse mpe.

Le hoja ka linako tse ling lithethefatsi li hlokahala ho phekola mathata a hlokang meriana, le ka mohla ha lia lokela ho sebelisoa bakeng sa menyaka. Li ka senya 'mele, tsa senya kelello le ho baka bokhoba. Libakeng tse ngata ke tlōlo ea molao ho sebelisa lithethefatsi ntle le lengolo la ngaka le tlhokomelo.

Ntle le ka tekanyo e nyenyane haholo, joala bo ama maikutlo a motho 'me bo etsa hore a itšoare ka litsela tseo a neng a ke ke a itšoara ka tsona haeba a ne a sa ameha. Hape joala bo ea hohela. Ha bo le bongata bo senya bophelo bo botle. Bo sebelisoa haholohali libakeng tsa boithabiso ba lefatše, bo litšila. Bibe le ha e hane joala ka ho otloloha, empa likereke tse ngata lia bo hanela hobane bo ama boitšoaro le liqeto, boa hohela, 'me hangata bo tsamaisana le boitšoaro bo bobe. Balumeli ba bangata ba tšoenyehile ka hore haeba motho a sebelisa joala ka hloko ha a ntse a qoba likotsi, a kanna a susumetsa ba bang hampe, haholo-holo bacha.

► Moithuti o lokela ho bala Diproverbia 20:1 le Diproverbia 31:4-5 bakeng sa sehlopha.

Koae, e tsujoang kapa e hlafunoang hangata, e ea hohela 'me e atisa ho khutsufatsa bophelo ka lilemo tse ngata. Mosebelisi o ba kotsing e kholo ea mofetše.

Bibe le ha e hanele lithethefatsi, joala kapa koae ka kotloloho. Leha ho le joalo, batho ba bangata ba utloisisang kotsi ea tsona ba lumela hore molateli oa Krete ha a ea lokela ho li sebelisa. Ene ese kamehla ho leng joalo hohle, mehleng ea khale pele batho ba tseba litlamorao tsa lintho tsena kaofela.

Kotsi e kholo ea lintho tsena ke tšekamelo ea tsona ea ho etsa hore mosebelisi e be lekhoba. Bokhoba bo laola bophelo ba motho. Bo ja matlotlo a hae. Bo ama maikutlo a hae, bo etsa hore a li lokafatse ntle ho mabaka. O etsa boitelo bo ka senyang lelapa la hae le mosebetsi oa hae. Bokhoba bo hloka botšephehi bo tšoanang le ba bolumeli le bo khahlanong le botšephehi ho Molimo.

Baefese 5:18 e re bolella hore balumeli ha ba ea lokela ho taoa, empa ho ena le hoo ba tlale Moea oa Molimo.

Bohloeki le Chebahalo

Molumeli o lokela ho ba le litloaelo tsa bohloeki 'meleng tse loketseng bonyane joaloka meetlo e tloaelehileng ea setso sa habo. Ha a ea lokela ho hlokomeloa ke ba bang ka ho ba le monko o sa thabiseng, moriri o sa hlokomeloeng, kapa liaparo tse litšila kapa tse maamong a mabe. Motho ea futsanehileng a kanna a ba le bothata ba ho boloka chebahalo e ntle, empa o lokela ho etsa seo a ka se khonang.

U lokela ho mamela haeba metsoalle ea hau e nyatsa chebahalo ea hau kapa bohloeki ba hau. Batsoali ba lokela ho ruta bana ba bona mekhoha e metle.

Balumeli ha ba ea lokela ho latela mokhoa oa lefatše, ho sebelisa moaparo le boikhabiso ho bontša hore ba phahametse ba bang. Leha ho le joalo, chebahalo e hlokang tsotello e ka fana ka maikutlo a hore motho ha a hlomphe batho bao a kopanang le bona. Mohlala, haeba u sa tsotelle chebahalo ea hau ha u ea libokeng, ho kanna ha bonahala eka u nahana hore seboka le batho ha lia tšoanela ho hlompheua. Bakreste ba lokela ho bontša kamoo ba ka hlomphang Molimo kateng le ho hlompha ba bang ka chebahalo e ntle.

Batho ba se nang lintho tsa bohlokoa tsa moea le tsa ka ho sa feleng hangata ba hlahisa 'mele ka ho apara ka mokhoa oa ho hapa tlhokomelo. Monna a kanna a batla ho bontša mesifa ea hae. Mosali a kanna a batla ho khahleha ho banna. Balumeli ha ba ea lokela ho batla ho bontša boikhohomoso kapa ho fumana tlhokomelo e fosahetseng ka liaparo tsa bona.

Bakeng sa Karolelano Sehlopheng

Khothalletsa baithuti hore ba nahane kamoo boinehelo ho Molimo bo lokelang ho fetola bophelo ba bona kateng.

► Litloaelo tsa hau li bontša joang hore 'mele oa hau ke oa Molimo?

Qoba likhang tse telele tse reretsoeng ho beha melao ea lijo kapa lithibelo tse tšoanang e le litlhokahalo ho balumeli.

► U ka hlalose tsa motho joang hore na hobaneng u sa sebelise lintho tse itseng?

Thapelo

Ntate ea Maholimong,

Kea u leboha ka morero o babatsehang oo u re fileng oona hore re phele pele lefatšeng, ebe joale re phela leholimong.

Nthuse hore ke phele ka boinehelo bo felletseng ho uena, ke tseba hore ke uena ea mpopileng, 'me oa ntopolla.

Nthuse ho phela ka bolokolohi ho eng kapa eng e ka sitisang tšebeletso ea ka ho uena le khumamelo ho uena.

Kea leboha ka tokelo e kholo eo ke nang le eona ea ho ba tempele ea Moea oa hau o halalelang. Ke batla ho phela ka tsela e u hlomphang.

Amen.

Likabelo tsa Thuto ea 13

(1) Ngola likarabo tsa hau ho e 'ngoe le e 'ngoe ea lipotso tse latelang bukeng ea hau ea bohlokoa. (Ha ua lokela ho fana ka sena ho moetapele oa sehlopha.)

- Na u inehetse ka ho feletseng ho Molimo? Seo se bolela eng ho uena?
- Ke litakatso life tsa tlhaho tseo hangata li lebisang molekong bophelong ba hau?
- Ke mangolo afe a mabeli kapa a mararo ao u lokelang ho a tšoara ka hlooho ho u thusa ho hlōla liteko tsee kamehla?
- Ke liphetoho life tseo Molimo a buileng le uena ka ho li etsa ha u ntse u ithuta thuto ee?

(2) Ithute 1 Bakorinthe 15. Pele u e arole ka likarolo tseo e 'ngoe le e 'ngoe e akaretsang taba e 'nyane. Ngola serapa bakeng sa karolo ka 'ngoe o hlalosa molaetsa oa karolo eo. Ke litataiso life tse sebetsang tse lokelang ho theoa khaolong ee?

Lisebelisoa tse khothalelitsoeng

Ho ithuta haholoanyane ka lithuto tse hlahlobiloeng thupelong ena, ka kopo sheba lisebelisoa tse latelang.

Thuto ea 1 - Botšepahi ba Bokreste

McDowell, Josh, and Bob Hostetler. *Right from Wrong*. Nashville: W Publishing Group, 1994.

Siler, Ron. *The Scandal of the Evangelical Conscience*. Grand Rapids: Baker Books, 2005.

Thuto ea 2 - Tloaelo ea ho Mamela Molimo

Keep, Tim and Becky. *It's All about Obedience*. Shoals: Whispering Pines Publishing, 2016

Spiritual Formation (course from Shepherds Global Classroom). Available online or in print at: <https://www.shepherdsglobal.org/courses>

Thuto ea 3 - Mosebetsi

McQuilkin, Robertson. *An Introduction to Biblical Ethics*. (Second Edition). Wheaton: Tyndale House Publishers, Inc., 1995.

Thuto ea 4 - Likamano

Chapman, Gary. *The Five Love Languages*. Chicago: Northfield Publishing, 2015.

Carnegie, Dale. *How to Win Friends and Influence People*. New York: Pocket Books, 1936.

Thuto ea 5 - Tataiso ea Molimo

Duewel, Wesley. *Let God Guide You Daily*. Greenwood, IN: One Mission Society, 1988.

Thuto ea 6-7 - Lenyalo

Drescher, John. *For Better, For Worse*. Morgantown, PA: Masthof Press, 2012.

Eggerichs, Emerson. *Love and Respect*. Nashville: Thomas Nelson, 2004.

Thomas, Gary. *Sacred Marriage*. Grand Rapids: Zondervan, 2000.

Thuto ea 8 - Phelisano ea Bakreste ka hara tikoloho

Schaeffer, Francis, Udo W. Middelman, Lynn White Jr., and Richard Means. *Pollution and the Death of Man*. Wheaton: Tyndale House, 1970.

Thuto ea 9 - Chelete

Ramsey Lave. The Financial Peace Planner. Neo York: Libuka tsa Penguin, 1998.

Wesley, John. "The Use of Money" (a sermon). Available online at <https://holyjoys.org/john-wesley-on-the-use-of-money/> (as of October 12, 2022).

Thuto ea 10 - Botšepahi

Covey, Stephen M. R. The Speed of Trust: The One Thing that Changes Everything. New York: Free Press, 2006.

Thuto ea 11 - Boleng ba Motho

Lewis, C. S. The Abolition of Man.

Colson, Charles and Nancy Pearcey. How Shall We Now Live? Wheaton: Tyndale House Publishers, 1999

Thuto ea 12 - Puso

Schaeffer, Francis. A Christian Manifesto. Wheaton: Crossway Books, 1981.

Thuto ea 13 - 'Mele oa Mokreste

Foster, Richard. *Celebration of Discipline*. New York: HarperCollins Publishers, 1978.

Tlaleho ea Likabelo

Lebitso la Moithuti _____

Ea pele ha mosebetsi o mong le o mong o phethiloe. Likabelo tsohle li tlameha ho phethoa ka katleho ho fumana lengolo la thuto ho tsoa ho Shepherds Global Classroom.

Thuto	Kabelo ea 1	Kabelo ea 2	Kabelo ea 3
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			

Kopo ea Setifikeiti sa ho Qeta ea Shepherds Global Classroom e ka etsoa leboteng la rona ho www.shepherdsglobal.org. Li-Certificate e tla romeloa ka marangrang ke mopresidente oa SGC ho barupeli le batsamaisi ba tla tlatsa kopo bakeng sa baithuti ba bona.

E tsepame ho Krete. Koetliso. Hohle.

SHEPHERDSGLOBAL.ORG